غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا　　کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا　　چه له څه ځاځکي نه دا نقش و طراز کا
سترګي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ　　غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه　　چي په دواړو اروېدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو ګوُتي و بله کښېږدي　　سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه　　که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي　　که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه ګڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنګزیب چه آرایش د تخت و تاج کا　　تخت و تاج به ئې مرګي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي　　ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم　　که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترګو لره لاړې اور د زړه شو　　څوک به څرنګه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دګ مي ګوُتی کښېږدي رنګ ئې زیر شِي　　طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري　　لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي　　خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوګل په جوش پیدا دي　　لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیګر چه د بازیو صندوق وا کا　　په یوه زمان کښ څو بازیَ بر پا کا
نندارچي چه ورته ګوري حیرانېږي　　بازیګر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترګو ګوُتي کښېږدي　　د خپل زړه په سترګو ګوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي　　د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده　　چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا   په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم   د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ   بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي   په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په مانې ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم   لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ   له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي   محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا   ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې   قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی   چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي   کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ   چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي   چه ملنگ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا   چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته   په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ښېغمیَ پسې دورومي   هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم　　خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[١] چه ورته اش[٢] کړي　　جدایي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ　　په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دربغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ　　دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق　　ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روې سترگي ولاري ته ځلور شوې　　که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
گنُدی وي چه د وصال په خوښي خوش شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[٣] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما　　زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده　　چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا　　فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنگ ئی ورک شه　　چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاریَ لافی ډېر عالم کا　　ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه　　نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی　　په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پنډِ لوېږي له هر کاڼي بڅیري　　دئ سوخته سره بکر[٥] لَرِي سودا
دا رنگیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را دورمي لکه گل په بیاض ستا

په سپېن جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦]　　محبوبه غواړي دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ　　چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[١] کښت.

[٢] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[٣] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[٥] بکریَ.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي — د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو — ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم — چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي — د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه — کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غېږ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما — زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی — که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي — عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره دېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله — که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه — که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم — چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي — په ښهر کښ څوک نشته چه مېَن نه دَې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره — چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا — نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! — چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي ترياق، زلفي ښامار دي — جار وتلي دا ماران دي تر ترياق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي — په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي — د هلك غندي رشتیا گڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی — که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه — په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ — هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[1] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا   شوخه غمزه ګره خنده رويه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوي د ښاپېريو   تن ئې لکه سيم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه   کوي په کوي جار وزم پسې غواړم بخارا
ډېري لري نخښې[١] د صورت د زيبايي   څخو درته وايم يو څو نخښې آشکارا
دنکه[٢] تازه کنکه[٣] قد عرعره مو کمره   ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه   تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سيب سپينه زن ئې   منبک د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو   تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې   درسته سره لمبه وه چا ليدله خدارا
بيا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دې تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښه[٤] و مارا

ځان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا   د زلفينو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ   دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[٥] سره کښېني   هغه ځاي مي تر جنت ښايسته لا کا
دوه مين که سره هر څو، مرور وي   خپله مينه ئې بيا زر سره پخلا[٦] کا
تور باڼو ئې تور توبرې دې را څرخېږي   که را پورته محبوبا سترکي شهلا کا
څو د شاه په کښلي مخ باندې خالونه   ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګي ئې ستا له مخه ګفتګوي شي   چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا
په خير خير ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دې اور لمبې والا کا

---

[١] نښې.

[٢] د سيد راحت په لغاتو کښې ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[٣] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښې کنګه په معنی د غټه، غوړه (پيغله) دئ.

[٤] نښه.

[٥] محبوبې.

[٦] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا　　چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده　　که نسيم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ　　چه صبا کړ د غنچې کميس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!　　که هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ　　د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د يار د زيبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکيبا

چه يار مهر وفا نکاندي څوک څه کا　　چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي　　چه يار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم　　چه اثر پر ژړا نکاندي حۆک څه کا
که وصال ئې په دنيا له عمره خوږ وي　　چه تل عمر وفا نکاندي حۆک څه کا
حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
عنايت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سيځې تپاک کا[1]　　الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ　　عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي　　د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ يوه ورځ وي　　لاله ځکه د کميس گريبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي　　هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي　　هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
چه له ياره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا　　د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بيا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي　　منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم　　نه به خداي د عزازيل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هيڅ ندي راضي يم　　که په ميان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[۱] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ   حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي   نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ   هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم   پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ   دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا   و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ   که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ   دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې   سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي   لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[۲] وهې ورې کړې   جگي جگي څه خو لا وطې وفا[۳]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا   د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري   چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته   د غره کاڼي به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ   کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا   د درویش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي   د درویش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي   د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[۱] ځان.

[۲] ق،هـ، ر: قهر.

[۳] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فليل په یوه مچ سره بد بوي شي — بد دي نشي يو زمان همراه د چا
کاڼې لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده — چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خدای دې نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا — بخت دي نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نړدي همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[١] — سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئي د بورا یا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کړ شي څوک خالي وزي له باغه — څوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده مونډلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُني توري زلفي — څر په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا — زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ — یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواړه.

[٣] یو ډول کالي وُ.

[٤] نور هېرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلۍ په مرغزار کښ   د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنګ نېزه په غاړه   دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ   د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم   زه چه ووینم مېخورې سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ   د هر چا د زړونو چوري[1] سترګي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته ګوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترګي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تګ و پو کا   د خپل یار په طلب ګرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم   ګوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي   هغه درسته شپه له ما همه ګفتګو کا
که زه ورو وایم خبري ګرم مې مه کړه   ځایګي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم   لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي   چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان یې ارزومند د نندارې دئ   ګدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د ګلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا   باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوګند خوري ورځني ډار کړه   یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي   هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ   یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست   تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ   په هیچا کښ به بیا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته   نه په شرم ننګ حؤک ښړ دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا   د هر چا نظر پخپله مدعا
همګي واړه یاران د خپل مطلب دي   بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا درباندي وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې سترګي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختګانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختګانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه ګرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترګي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا تروږې خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سړی ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په ګرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلګېری اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنګ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنګي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه ګلونه د بهار واړه تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په خټول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپي.

[٣] يو خود رويه ګل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[١] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا — لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ — چه حملی پخپل کندک کا
مگر نه گورې و ځان ته — چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو — پیشو گرزی ښکار[٢] مږک کا
دا خبره ده که کېږي — که کیسه د دو تك کا
چتی[٣] باز په پرونو نشو — گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو — نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده — گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ — خداي دي خوار هغه خټك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا — بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا — له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادئ غمونه سره گډ دي — په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي — نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي — دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي — امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی — یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه — که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[١] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اورېدلي.

[٢] یعني ښکار د مږک.

[٣] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زیست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[۱] غندي تېره لري مرک داړه — څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د دیدن مرم پرې سلام دئ — چه ځیر ځیر مي د یار مخ وته کاته کا
ښایسته په جهان ډیر دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصویري ځنبل مي نه وي — چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي یښي دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال ختلک دئ ځنې لري
د ده زړه د یار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په بادیه کښ مرده ګام د تمنا[۲] — هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[۳] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ایام د تمنا
مرم له یار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د یار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مینه چه د سترګو په کاته کښ — بڼو به ئې را واستاوه[٤] پیغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنیایي یاران چه طمع د دنیا کا — عاقبت په یوه طمع ځان جدا کا
دیدني یاران په کار دئ په دنیا کښ — چه یاری د دیدن په تمنا کا
د ګونګټ مینه په غول په غوښایه ده — خاصګي مینه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه یار منت را باندي — چه پلو په مخ نیولي مخ ئې وا کا

---

[۱] محشي په خربیشوي ترجمه کړي دي،

[۲] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۳] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دې.

[٤] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه که ځړه توره شړي څوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور بانو د دواړو سترگو کربلا[2] بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا لکه غل د خپلي خوني همېش روږد یي په غلا
نه به بل څه وکښې نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبۍ نوم دي ولاړ د بد خو هم لا پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا'
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښې هغه نه یم که کدو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه د وربل غوټي کوڅی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي ونبي کښېښوول باهو[1] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره کا   ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم   مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ   زر سازي نا سازي په دنيا کښ آواره کا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه   چاري په سړيو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه   دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالم ورباندي ټول شي   چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي   څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر يکرنګی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي   هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي   ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره کا
ګل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه ګل شي
خره غوايه نظر کله د ګل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما   لوئي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي   چه که واخيست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي   په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[2] ببېريه!   استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده   په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو   په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا مى به کښې نښول   د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم   چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو   که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم   چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو ځار شول   چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ   که ليدلي د هزار الم ما

---

[1] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[2] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاني گلونه په اوبه کا
[1]په درتللو ئې شرې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال ختك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي   و عاشق ته ده صلا
دا د نی چاري ادني وي   د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړې   پخپل لاس کښ ده لالا
لکیور[۱] د ستا په سر کړه   سر وهه په مصلا
یا مسواک کښېږده په سر کښ   یا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبیح خو څوه شونډي   نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا   واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه همیش ئې په عالم کا   د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل   بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي   د بد خوي نشته دوا
عاشقی څني په ګور کړل   څوک پراته دي په زګروا
چه مي ويني د کوګل خورې   ويني کله دي روا
د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا   که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما ګرزي   چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
که رشتيا وايم ويل ئې په ما اور دي   څوک چه ما سره بی عشقه بل بيور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي   په سينه کښ ئی ززه وګوره څه شور کا
د ليلی نه نوريده د مجنون مينه   چه مي زړه له ياره نيسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنیني د دې ښـهر واړه بویه　　چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما یار په هر محفل باندي چه راشي　　په ښایست د ښایسته وو بازار خور کا
یو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ　　دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کړم　　که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر یاران به نورو نه ویني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا　　که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي　　پا بسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړیدو ئې　　د ښایست خبري لارى په جهان ستا
په ښایست د ښایسته یوسف ثاني ئې　　په دوه کونه ښه دیدن دي رایګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته　　زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانیه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اریا[1]　　بیا د زړونو آزار اخلې پاریا پاریا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه　　چه هیڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم　　ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاریا
د چړې د کټارې حاجت هیڅ نشته　　د ښو په غشیو تا بېچاره ماریا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاریا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا　　که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي　　ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کینی غصې واړه تر شا کا　　که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بیت د لمړي مصراع د اخیري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاریا په معنا د کناره ګېرى او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ویشتلو دي، په څلورم بیت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بایلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بیني ور څخه نشته　　د جهان نندارې ځکه دوه لېمه کا
په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شي　　هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصیحت د نیکو ښه دي نه د بدو　　کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختیار ورکړ هوښیاره　　که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ　　نیك او بد د قافلې په لاري تله کا
یك تنها په لاري تله[1] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا　　چې د عشق سیلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟　　که مین شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هیڅکله له عشقه نه وانه وړم　　عقل څه په قهر تل د ګوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه　　ولي ما او عشق خداي لا ویله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زیات دي　　د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چیري د خپل یار په وصال لاس شي
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا　　و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز ګذارو ته ئې هسي حکم وشي　　چه فرښتې ئې د دوږخ په اور ګذار کا
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ　　چه تر شونډو به بیرون نرى آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ　　چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځاي کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
ګوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا　　په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پیوند له هر چا پرى کا　　که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
نوې میاشت به دي په مخ ګوري وګري　　که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنګ ترې صدقه کړم　　که له ورایه د دیدن مشغل څرګند کا
مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه　　بیا له میني هم د یار په سر سوګند کا
چه له سوزه له ګدازه ئې حذر شي　　زمانه به ئې ګلاب نه به ئې قند کا

[1] تلنه.

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي　　د گني قدر څرگند د گني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي　　کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره گلگښت لکه دوږخ دي　　له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نومورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[۱]　　ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه　　ابتدا په انتها
چه به کانده[۲] تنها کیږي　　خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي　　پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه　　چه په تا کیږي څه، ها[۳]
درته وایم نه پوهیږي　　څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه گوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[٤]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنگ کا　　اواره دي د نیمگړې دنیا ننگ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي　　که مین وي په رښتیا ځان دي ملنگ کا
و اشنای وته د یار مینه څرگنده　　لکه قصد چي له ډیوي سره پتنگ کا
دا د غم کښتي چه گرځي په دریاب کښ　　یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنگ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترگي دي جنگ کا

---

[۱] لمړی بها په معنا د رونوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[۲] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کیږي).

[۳] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[٤] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[٥] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ﻳکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماښي په وخت ئې تل هسي خواب وُ گوره بيا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي يار سره څوک څه لره ياري کا چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم پند گويانو خپل پند وساتي شما
څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي په اول وصلت[۱] ئې ځې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ د يوه نصيب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم دا گټلې دنيا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم[۲]
پارسايي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني چه په هسي بلندئ[۳] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

ناديده په نادانی څه بلا کا الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستايی تر دښته نه وي رسېدلي بيهوده ويل د دښت کربلا کا
و کافرو[٤] ته روغ کړې د دين توره مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خويی علامت دئ چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[۱] يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[۲] يم.

[۳] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[٤] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي   چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خریدار ستا[۲]   څرنگه ډېر تود دي چه مي ولیده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد   شهد که شیرین دي نه شیرین دې تر گفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترگو   ښه د زرکو یون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووینې مین در باندي نشي   هر لوري ته ډېر دي که ئې گورم خریدار ستا
چا چه تا ته کړي یو نظر دي په درسست عمر   څو په دنیا پایي نور به تل وي طلبگار ستا
زه به ورته نه وایم سړی چه تش کالبد دئ   هر چه ته ئې ولیدې لوټ نشو په دیدار ستا
گل د لاله داغ لري سختي د رابیل پاڼي   چا وې چه لاله دي یا رابیل دي گلعذار ستا
ډېر طبیبان راغله لکه راغله هسي ولاړل   راشه حال ئې گوره چه څه حال لري بیمار ستا
وې مي و طبیب ته چه د رنج دارو مې وکړه   وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ویل کا   و سریو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي   په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي   هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم   په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سیند ته   څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده   که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ویره د آزاد شي   به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فریاد کړم   څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

[۱] ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

[۲] دا بدله هم په چاپي دیوان کښ نسته.

[۳] غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا — که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي گه ترې ووت — په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي — د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي — په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د گونگټ[۲] د گل د بویه نه بلا ده — ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول — واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي — مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه تږي تشنه لب مري[٤] — هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي — نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا — چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي — په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي — چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره — هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥] — ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري — څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
که رشتيا ور ځخه نشته مرګ ئې مه وه تل رشتيا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل يم تل بلبل د ګل ثنا کا
هيڅ مانه مکړه خوشحاله
ښايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه قصا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

۱ څه ئې دود دي څه ئې رسم.

۲ يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

۳ سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم　　که په ويښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو　　اروېده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم　　د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[1] وژني　　ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني　　ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب　　ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد ورباندې صوت د غراب شو　　خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته　　بن په پند ثه نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ　　د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي　　په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي　　چه زوال د چا د چارې شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي　　د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي　　د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ　　ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو　　د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه　　په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب　　چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي　　د خولې[2] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ　　مشاطه ئې چه پرانزي[3] پيچ و تاب

---

[1] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[2] د خولو.

[3] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبي[۱] دي   چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتېږي   وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي   زړه مي گوره په تصوير کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي   کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال خټك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب   يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئی راته وايه   بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چېبه ده د حيات په تور ملسل[۲] کښ   نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه   نرگس ځکه کښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پری نږدم   چه ئې تورم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره يو نه دي   څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښکار د ده دئ   که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښي ويني بدي   د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت   عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ   دا نعمت په دواړه کونَ دَی راحت
بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دئ   چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ که ئې گورې   په هغه جهان راحت دلې محنت

---

۱ په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

۲ مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۱

پــه خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مین شوم د بلندي په قامت — راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه — گويا پاځېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه — هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ — چه به څوک ورځئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو — تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره گوره — او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه — خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست — ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کړم — چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې — د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري — وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي — که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا — ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وريتېږي — خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[1] — صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي — له هغه موره به نه زېږي کپوت[2]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي — چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي — د ښه زويه ځي ناری په ملکوت

---

[1] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[2] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه   ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو   هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې   که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سړي له کوره که اوبه وي د حيات   په ما باندي لګېږي[۲] لکه زهر د ممات
موسی څخه هيچ نه وُ ور څخه يوه عصا وه   قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي   دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر   دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤]   په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه   عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا   که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[٥]   په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا   ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سړي واړه سره زر کړې   خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي   جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو   شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي   چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپې نسخو کښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[٥] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د ګيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما جه نظر وکړ په ذرات په موجودات　　ګول په جهان راغلم ترې په ګول درومم هيهات
يو څادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره　　دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ　　لويه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[١] له نوح د طوفان په موج فنا شي　　زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي　　واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه　　نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[٢] علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي　　بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ　　ګوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايې نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست　　غنچه خوله ئې نيست و هست[٣]
په دوو زلفو عنبر پاش　　په دوو سترګي[٤] مي پرست
څه[٥] شبوې دِي په جهان کښ　　دَ همه شبوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه　　تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ　　چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[٦] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[١] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[٢] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[٣] خوله په اعتبار دَ تنګی ګويا نيست دهَ.

[٤] سترګو.

[٥] چه.

[٦] چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ   تجلي دي د جمال وینم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه   د ګلزار له ګلو څه غواړې ګونګټ
د چندڼ دوني لړ لرګي تحفه دئ   نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وایي   د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي   راته وایه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا   د جیجي[1] جدائي نشته له لویټ
چه دي زړه هغه به وویني خوشحاله
خون یوه قطره که تېر شی تر دا ختټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبیث   نور به څه کاندي خبیث
ځني طمع د ښو مکړه   کله ښه کاندي خبیث
چه د بل ښېګړه ویني   ځان اوبه کاندي خبیث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ   خوږ دي زړه کاندي خبیث
که ځما په خوله شي خداي دئ   زر ړانده کاندي خبیث
چه جهان ور ځني خلاص شي   خداي دي مړه کاندي خبیث
د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبیث

یار مي بیا د سترګو تور کا الغیاث   واړه جور ظلم زور کا الغیاث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]   سل بلا د څنګه نور کا الغیاث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ   په عاشق به څه پېغور کا الغیاث

---

[1] محشي ورته لیکي: چه جي جي او لویټه د وه مرغونه دي چه یو له بله هیڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع   جدايی به هغه خور کا الغياث
د خزان دوک ئې ليدلي دي په سترگو   چه بلبلي هونبره شور کا الغياث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغياث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ   په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ
په پالنگ د معشوقې ورځې سر تېري   هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ
له معشوقي نه شېوه بويه څو رنگه   د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ
که په زر رنگه خوبی اراسته وي   چه زلمی په بلا بر نه وي هم هيڅ
هوښيرانو لره عقل فکر بويه   لېوني چه بی خبر نه وي هم هيڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردگان دي   د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي   چه ئې ښه جنگې لښکر نه وي هم هيڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ   چه سخی سړی تونگونه وي هم هيڅ
زوړ سړی که تر څنگ کښېنوي ښه ناوې   چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ
سوداگر که وقوف دار د هر کالي وي   په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا   چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ
باز که لوی کټه خو شرنگ د ډېر صفت وي   چه تېز پر په زره زړه ورنه نه وي هم هيڅ
يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سير نه وي هم هيڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه سترگي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنگام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅ‌ث په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنگ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[۱]

---

[۱] الوضوءُ سلاح للؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان مى وشو په عرفان د محمد　　پاك دَي محمد پاك دي سجان دَ محمد
راشه نظر وكړه په طه او په يسين[۱] كښ　　خداى دي صفت كړي په قرآن د محمد
ډير خلق پيدا دي انبياء كه اولياء دي　　نشته په خلقت كښ يو په شان د محمد
خداي سره موسى په كوه طور كړلې خبري　　دَى د عرش د پاسه لامكان د محمد
پيك ئې جبرئيل وُ دَ رفرف جلب نيولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسى خوړمن سلوي يو لك وگوري　　انس و جن مريږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوك نكا دَ خسته وُو عاصيانو　　خواست به محمد كا، خاندان د محمد
لاس دي لگولي ما خوشحال په دواړو كونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډير عالم ځما په ياد　　راغَي تير شو لكه باد
هم دا هسي راشي تير شِي　　په ځاي نه لري ايستاد
عجب لويه كارخانه ده　　چه پيدا كړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر كړه　　څه حباب څه ئې بنياد
هسي نه ئې كه پوهيږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هيڅ خبر نشوې له ځانه　　هي فرياد، فرياد، فرياد
غمجن والي دي په څه وِي　　بيا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي كه فولاد

سپَى چه ولامبى په رود　　لا بد بوى شى دا دَى دود
په بهار او په خزان ئى　　هيڅ و نه شو ځما سود
ليونى لېونى تر شِى　　څو چه شِى ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وكړه په طه په يسين باندي.

[۲] يعني ياد او بيان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شيِ   و هيچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وِئ   هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد   مرگ دي هر سړَی همېش لَرِی په ياد
چه د عمر ئې بنياد په هوا اِيښَي   په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[1] په اوبو نم دئ   خميره[2] [3]په قدرت کړې چل بامداد
انبياء او اولياء لاړل و کور ته   ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنياد
د دنيا ژوندون هيڅ ندي که ئې گورې   چه هيچا ځَني بيا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[33] غواړې درته وايم   هميشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوړاند   په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غيرو پريکړه اې خوشحاله
په اميد ئې دَ ديدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند   د بابا په غولي وند[44]
د مريخ په کوکب شوي   شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه   خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري   تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي   په عالم کښ شِی څرگند
بختور دانا مخ دُوښَي   دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ   دَ همت سَرَه پيوند
هَمگي په خوږو ډک وي   د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي   نه سبق دَ دانشمند

[1] د مرگ په اوبو.

[2] خمرت طينة آدم اربعين صباحاً.

[3] يعني ځما گله.

[4] سيد راحت وند په معني د خندق او غنډئ را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسِی نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوږو شونډُ وې ډير دَی تلذذ تر همه خواږه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شکرو زړه نيوه شِي نه له ده نه د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور مى کل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډير منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئَ بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دي په دروغ کړې شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې ترس د نشي[۱] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم ته مي وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم پرده پوښ مِې شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر — گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار — ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست — کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود — گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت — گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور — یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[۲] [۳]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي — راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[۳] [۴]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویرېږم — باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور[۴] [۱]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ — عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[۱] ترس دِ نشته.

[۲] یعني طاوس.

[۳] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[۴] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکړه   تَل به بهار نه وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
کښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم   عمر غُنډِي دورمي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[۲۸] دين قبول کا پدا څه شِي   شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه [۲]دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره[۲]   څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور
طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر   چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه   تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم   مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي   څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم   چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورځَې هلکی تر گړی دِي   بی ليدلو مياشتی کال شوې گرَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار کاندي   گوره کله به خروب شي ستا په نهر
خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر   ربنه[۳۳] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه   توري ورځَي توري سترگي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم   هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُنډِي مخ پټ کړه په برقع کښ   چيري نه وِي چه پری ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا   نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا   ستا د ورځَيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو   که ئې گورې لکه گل دَ پيغمبر

---

[۱] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[۲] مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره   څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هورزرو

[۳] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربنه صحيح دي، د سپوږمی سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه　　نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وگوره خوشحاله

دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[1]　　دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم　　د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[11]
دَ نادان خطا لا هسي گرانه نه وِي　　که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي　　چه مير ښکار سَرِی پوهيږي پڅپل کار
سرښته دَ مير ښکاری ور څخه نه وِي　　بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه　　او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه

تجربې ئې دي ليدلي دَ روزگار

څه سړی څه ئې تدبير　　هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره　　ستا په مرگ شي خلق خير[2]
بی تقديره به وَ نه مرې　　نه په توره نه په تير
بی اجله مرگيي نشته　　تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ　　هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو　　پروا نشته دَ سعير
گُل گټنه دَه دَ توري　　که کابل دَي که کشمير
مړَنيِ دِي چه[33] يادېږي　　په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا　　د هغو[4] نه يم دلگير

---

[1] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[2] ځير.

[3] که يادېږي.

[4] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورہ بخره دَ خوشحال ده   کان[۱۱] په کان خلق خبیر
تر اووُ پېړېو پوری   واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاینه نه دَه
حقیقت وایم په ځیر[۳۲]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور   که وګړِی په سولي[۳۳] کړ مخ ئی سور
ملامت چه په عاشق باندِي وایه شِي   په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي   له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مینه زیار تېرِي په کوګل کښ   دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ   راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي   که قیصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هیڅ په حال خبر نه وِي له درد   که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پایه واړَه آبله دَئ   په فراق کښ، لکه وَړِي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا   د ما هیڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال یواځې نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ څوک درومي[٤٤] په خره سپور   که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل   چه دَ خط سترګِي ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي   بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[۱] کال په کال.

[۲] څېر

[۳] یعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

اصالت هنر چه دواړه سرَه يَو وِي   لکه ښه کښيده روغه[1] په انځور[2]
په[3] خصلت هنر سيرت دانش باقي وي   قد قامت صورت فاني دئ سپين و تور
دا همه له نا پوهَی پيدا کېږي   خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوينه، ښه سلوک، نمځنه،[4] عدل   که دِ دا خويُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حريص، بې زړه چه دروغ وايي   دَ يارئَ لايق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قيامت وي دَ غوښتنې   د هوښيار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا   بيا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ يارئِ دَ دوستی لايق هغه دِي   چه آزاد ورځي نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد يې ځوانمردي به دِ هاله وي   سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ايمان په ځان په دواړه خرفه نکا   چه دَ خپلي ژبي وَلګېږي اور

دَ هوښيارْ سرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سرَه ښه ندَئ بيور

خپل پرَدئ[5] راته په خوله وايي زر زرْ   و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَليدَل خواړه دِي   تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه گورې دا گوره   چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښينه حسد ور سرَه پرېوزي   په وژو دَ سيد درست کا محضر زر
فيروزه الماس يا قوت لعل له کانه   له دريا به نه وَکاږی گوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښايست په زر دي   ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو گښي تنها گرزي   دَ هندو سرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي   دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[1] جوړه.

[2] نقش يا د نقاشي اسباب.

[3] چه.

[4] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) ليکلې‌ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

[5] خپل پردي په خوله په زړه وايي زر زر.

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا　　چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه　　دَ نامرد په غېږ کِي ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو　　قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی　　دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی　　دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي　　تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لړُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1]　　د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي　　چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ　　په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځار شوم　　هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1]　　ړوند که سترگي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې　　دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي　　ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي　　که سواري وربانديِ کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ مى اول ټټو راغلَي　　د ما بخت وُ لا اول له ځايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي　　همېشه کا په پايگاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه　　نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم　　دَ خوبی ږغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو کښ نفاق کا نا لايق دي　　يا ئې ښه کړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَرکړه
که بهرام[1] عابد[1] دِي واړه کر و کور

---

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار — هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زیان ئې نکا — که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دینار[۱]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو — چه بنده دَي دَ درم او د دینار
دَ ښکار کار په مصلحت په سیالِی نه دئ — دا یَو عشق دَي چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ — دَ هغه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا — مست نه هم شِي له شرابوُ توبه گار

زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېښږدم
څو ژوندَی[۲] یَم دا مي کار دَئ دا روزکار[۲]

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر — هیڅ خبره مکړه[۳] سَرَه دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي — باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[٤] زلفي دِي کافري — دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
گل د لاله ښه دَي راته وایه که بارخو مي — ستا زیبا بارخو نه له گیاه کړم برابر؟
نه په گښت دَ باغ ځِي نه په سیل دَ گلوُنو — څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډوُ قدر ښکاره ندئ — ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
مخ په پلَو پَټ کړِې رڼا ورَځ ور باندي شام کړِې — بیا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپین سحر
ډېر[۵] په غېږ کښې پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شِی — چا دَ سر قیمت زده جوهري صاحب نظر

سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرگ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[۱] محشي ورته کښلي دي: یعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

[۲] په ژوندون ځ له ما نه درومي دا کار

[۳] نده.

[٤] توري زلفي.

[٥] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر　　گاه سني گاه را فضي گهي کافر
کله ښه زویَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي　　گاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثیر دَ بد پټي دَئ که د تخم　　چه غنم باندي کرې کښېږی جودر
که لوګي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه　　چه دَاور غُندِي ئې نشته خیر و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ　　چه دا هسي ځَني زېږي ګیدي[۲۲] خر
بهرام خان[۳] دَئ سعادت دَي هم یحیی دَي[۳]　　په خصلت کښ سَرَه یَو[٤] ترْبل بدتر
و خانِی وته ځَغله هنر هیڅ نه　　و عالم وته پیدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ　　چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
یکباره ئې په نظر کښ شرم ننګ وِئ　　دَ دنیا په سود زیان نه وِئ خبر
دَ خوشحال خټك که سل زویه نمسِي دِي
لا لایق دَ خاني نه وینم پسر

راشه مه کوَه ډېر جور　　زه هم خوي لَرَم یَو طور
زه فرهاد دَ زمانې یَم　　ته شیرینه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[۵] مي وژنې　　نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم　　زه ته رنګ لَري دَ میور[۱]
ګُندي راشې په منګلُو　　درته پروت یَم لکه بور
په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وینځَه بې بې نور　　تور زنګي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دئ　　مړ جهود بولي مغفور

---

[۱] دا کلمه په چاپه دیوان کښ پزنڅر او په نورو که هم ډول ډول لیکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲] سید راحت ګیدي په معني د زره را وړي دي.

[۳] بهرام، سعادت، یحیي د خوشحال خان زامن دي.

[٤] سره یو تبله بتر.

[٥] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۱] لولي ځان ملا کانديِ مشهور
سفله ټول کا څو درهمه تر خواجگانوُ شيِ مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي د کابل کانديِ مذکور
خپله بل وته نیولِي په پردی بانديِ غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه تر ځان کوز ګڼه[۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[۴] په پخه ونه لا ښه لګېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور ترِي په نورو هم په دَه پوري به لګ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤] انکار کاندي له عشقه نلدمن[۵] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[٦] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڅه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[۴] یعني دروازه ترِي.

[۵] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[۶] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ　　دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه ياران سَرَه جدا كا　　بيا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي كښ　　گاه دَ غم ژړا چيفارِ
گاه دشواري كا آساني　　گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه يار　　په زړه مهر رنگارنگ كا هغه يار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړیَ　　څه مِي ليري له زړه زنگ كا هغه يار
هيڅ حاجت دَ توري نسته مانَې بس دَئ　　كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه يار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ　　بيا به ما باندِي پتنگ كا هغه يار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته　　عاقبت مِي به ملنگ كا هغه يار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا　　خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه يار
مرصع بسير[۲۱] دِ نور لَري په پوزه　　اكتفا په تور لَونگ كا هغه يار
زه فقير يم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي　　كه ځما له يارئ ننگ كا هغه يار
رقيبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه يار

كه مسجد گورې كه دير　　واړه يو دِي نشته غير
يو مي بيا موند په هر څه كښ　　چه مي وكړ دَ زړه سير
هغه ځاي په سير گرځم　　چه تر نه رسيږي غير[۲۲]
په احوال باندي يو دوه شِي　　ځكه نشته باندِي خير
خوشحال يَو وينِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غير و زير

---

[۱] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا ډول ليكلې ده، په چاپي كښ بير، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار   ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه   په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه   هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه   بیا مدام وایې یار یار
توري سترگې دي گواښ گرندي   بانه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډو   اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایِي ځار ځار

لکه کار لَرِي نظر   هسِي ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشِي   چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ   هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان   هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي   کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده   کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ   بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] میندو[۲] زویَ   دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي   که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړي نور تدبیر[۱]   لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یووړ   لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوښي دِه په جهان کښ دَ لیدو ده   نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړه[١] د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډی[١] اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشي په گفتار   ښو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه يې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور ښخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَرِي نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر وینبته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه څوک سوځَي، هغه سوځَي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننګيالي قبلوي ګور[١] ګور خو نه وي[٢] رنتبهور
لس په کال پرې نَنوزي ځني وزي درې څلور
مور زادي بلا پروت[٣] يَم چه بلا هورې مي کور
ننګيالی دَ ننګ دَ پاره په هر څه لګوي اور
سر په باد دَ سري پېوزه چه ئې وي ژوندُون نور
چه په نام و ننګ اَړ نه وي خو دي نشي وَيي[٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حؤک طلبګار نه د ما دَي ددې ملك منر په کار
خپل ځانونه هوښياران کښي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزګار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو کړو ولي هيڅ ځبله[٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سړي ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَري سترګ وړي ملکان ئې لا تر نورُو دي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بدي رشوت مومي يَو دينار
ختکی‌ َ له ختکی نه رنګ آخلي عالمان شيخان ئې لا دي نا پکار

---

[١]دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٢]خون دي.

[٣]وت لاري او سړک ته وايي.

[٤]په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

[٥]وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مِي وليدَل له نورُو خبر نه يم   دا خو وارِه[1] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښ سيل هم بد نه دَئ   چه خوشحال وته ځرگند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړِ
يَو سرَی[2] به ځَنِي نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لښدی په سر   کله منځ کله ښَي کيڼ کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟   يا هر گز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا   دَ سړی که لاس رسېږِي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه   چه مي ښه تر عراقی شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ   دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ   په ځاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار گل دَي نه دا نور ځه   په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پيدا کېږي   باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بيا وَيل کړه   کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال خټك اختر

ولي په کوځه دَ هغه يار نکړِي گذر   وَرلَرَه دِي بولي ته لا گرزې در په در
خاوري دِي په سر شه چه به ورپه ورجار وزِي   زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښ دَ بهار تر گلو ښه دَئ   ولي ئې له مخه لاله گل ته کړِي نظر
هر چه ته ئې غوارِي هغه يار درته حاضر دَئ   دواړه سترگِي وَخوړې هيڅ په ځان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم   فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته ډېر دی   هسی باز در ځځه تا ئی وَترل سهپر
تخم شته هم مځَکه هم قبله لَري تياره   هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړِي کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي   ځه دِي پکښي کښلي راشه گوره خپل دفتر

[1] دا خو بې غوږو لکی دي حمار.

[2] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غليمان لکِي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار   تر هغه نه زه لا ښه گڼم بېگار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ   روغ سَړی به ولي نکا خپل روزگار
که هيڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وايَم   هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[21] حال شِي   همېشه په يَوَه حال دَئ کردگار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لويه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار   بيا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقيانوُ   تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] [1]وړاندِي نيولي   دَ باز ونوُ سَرَه يار
ښه تازی په دور تړلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه   پکښي واړه خيال دَ يار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا ځار

ړ

په سرو شونډُو دِي بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه تړلې   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] بېل بېل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځي ليکلي دي، يعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه　　صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت　　دواړُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي　　تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځي طره پرېيښې　　گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو　　دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئَ　　په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي　　ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ　　اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو　　دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دِي　　چه ځما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله　　چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم　　بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز گارُو　　چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]　　[1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي　　دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئَ　　دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا　　راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ　　باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو　　په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را ښخه وایې هر گز نه وُ　　هیڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په ماڼی وه　　یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مې ښه توریت[۱] دَ خپلې چارې ځیر کړ[۲]　　ځان مې وارِه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوې دانه دَ دام په منځُ کښ　　خلقو ما سره په مهر کښ تزویر کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنیا خلق　　څو ئی ډېر دَ دنیا سود[۳] هونبره ئی ویر کړ
مور زادی کاڼه هر گز نه هوښیارېږي　　نصیحت په تور زړگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندې بې غمه بې غمې ده　　دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې　　چه ئی مټ دَ خپلی خونې په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړې په گور کښ　　چه مو ولې په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مې خپل هنر بلا دَ ځان دئ　　خپلو پرونو په خزه بندې کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مټ حواله کړَې　　چا دَ هرې چارې حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شِي　　مست هاتې خپلې مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندې　　چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مې چه ځاې د قناعت دئ　　په ناحقه مې حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلې نه دِئ　　بیا ئې ولې له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ　　دا غزل مې په بیاض باندِې تحریر گړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښې نشِي بې سرایَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِې کشمیر کړ

څو ئې بوې په هر طرف بهیر و نه کړ[٤]　　په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کانې هم په مخه یوړل　　ولې ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[۱] د طالع ستوري، نجوم.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[۳] سور.

[٤] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له ليدَل موممـ ما په دواړو توگه هيڅ تقصير و نه کړ
په خندا خندا دي مرگ وته نيژدې کړم ترو دي څرنگه په ما تزوير و نه کړ
خو لا زه يم چه له غشيه نه دي دروممـ گڼه هونبره مې په تور نخچير و نه کړ
مگر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه چه څما په مرگ دِي هيڅ تکبير و نه کړ
اوس به څرنگه خلاصيږم له دې غمه چه لمَری مي دَ خلاصی تدبير و نه کړ
د کعبې په لار به څنگه برَی کړې چه هر گز دَ يوه شپه شبگير وَ نه کړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرگه که د ځَان دی په ژوند ونې وير و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تير ځَم ستا له تيره
هيڅ ارمان دي دَ غمزې په تير و نه کړ

خداي يَو هسِي فکر راکړ[۱] چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه را ښکاره ئې هر اشيا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپين سبا کړ

لکه خداي چه دَ يار حسن بې نظير کړ هسی ما دَ زړه په سر باندي تصوير کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ پخپل حال مي همگي خلق خبير کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښايسته د قندهار دَ چا په ياد دئَ پدا حسن ئې بنده واړه کشمير کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئَ چه شالانُو ئې په وَر کښ ځَان فقير کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو دَ زلفينو ئې هر تار ورته زنجير کړ
نه گناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگير کړ

مخ ئې فکر دَ نسرين را څخه يووړ خط و خال ئې مشك چين را څخه يووړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه شکر شکر چه ئې دين را څخه يووړ
بې د يار دَ شونډُو تل چه يادوم ئې ميني نور ذکر تلقين را څخه يووړ

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارې آه و فریاد کړم — بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یووړ
دواړه سترګي ئې شاهین شهپر ئې زلفي — ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یووړ
په راتله ئې درست آرام را لړَه راوړ — او په تله ئې درست تسکین را څخه یووړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړه — چه دلبري هر تحسین را څخه یووړ
چه مې زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده — ولی تُرکي په زمین را څخه یووړ
زه هاله دَ عافیت ناوې قبول کړم — چه هوس ئې په کابین را څخه یووړ
تل اوبه په نري ځاي باندې ما تېږي — عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یووړ
هغه ورَځ مې زړه له خپله ځانه مور شو — چه له لاسه دل سنګین را څخه یووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَګړي — عشق دَ دې دعا آمین را څخه یووړ
ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوږین را څخه یووړ

ما دَ کښلیُو ننداره کړه زاهد ننګ کړ[2] — ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شي ډېر خوشحال شم — چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یووړ — ور سرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبهٔ عمر ئې شوم دَئ — چه په خاک ئې دَ پایلو باندې شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسې بلېږي — خوار عاشق ئې پدا څراغ باندې پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي — ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ
ته دَ ځایه هسې نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندې دي زړه دا هسې سنګ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښې نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[1] لکه پر هسِي پرواز
لکه سترگي لیده هونبره لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښیده بویه نه دَ سرو زور طراز
ببرۍ کرزِي په ببله[2] کښ په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته مرِک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ [3]پش[3] دَي پړانگ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ویوست آواز[4] زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دي زړه دَئ چه سوا په هیچا نشيِ د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ چا به چېري ور پسي گرزاوه باز
چه ناريِ کا تور تارو په مرغزار کښ باز جره ئيِ بتيِ یوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه ويِ خپل نفس دَئ په سرِی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ چه په شپه به ما وَزوي ته ويِ په ناز
دېر یاران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم په زرگونو کښ پیدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بویه تیر انداز هسي شعر لَرَه بویه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن زیات وکم دَ وزن یو توري غماز

---

[1] دا بدله له یويِ قلمي نسخيِ څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] یعني جزیره.

[3] د زنگله یاغي پېښي چه له پړانگ داسي ده.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پە تور آس دَ حقیقت ناوې سپَره کا   پە سپین مخ پلَو نیولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکیزُونه   پە نظر کښ ئې ښکاره دَ سترگو ناز
دَ صنعت زیور پە حۋ رنگه پرېوزي[٢١]   د تشبیه چندڼ چووه باندِي طراز
دَ تجنیس پایلي جوړی[٣٢] پە پښو کړي   د تر صیع منی[٤٣] پە غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه   سر تر پایه درست صورت سَرَه یواز
که پە نظم کښ کارگه او ټپوس را وړي[٤٤]   هم دَ زړونو پە ښکار گرزي لکه باز
چه یوه وینا ئې وکړه هوښیار هغه   عاقلان به وَیل کاندِي پە ایجاز
و پښتو ژبي ئې دېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا پە پښتو شعر آغاز

---

[١] پر ېوزي یا پرې پوري.

[٢] څړي.

[٣] امېل.

[٤] دا درې بیت پە نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس[1]

په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وِئ
په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس

چه کښتیِ پکښي بيايي په عظيم درياب گډېږي
په بيلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس

چه گردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره
په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس

سپينیِ ږيرې وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا
او هوس دَ شوخي شنگي پدا ځوان پوهېږي بس

نادانان دَ ملك څښتن کا دانا هسې ورته گوري
دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس

چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس
چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس

که په شکل شمايل سړی ليده شي
سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس

ځکه زه وَر باندې هسي عندليب يَم
چه په حسن يَو گلزار دَئ هغه کس

که هر څو راته ښکنځَل کا يا قهرېږي
په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس

که ئې زلفي که کاکل که ئې گيسو دي
همگي مشك تا تار دَئ هغه کس

چېرې نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړې
هوسی سترگي گلرخسار دَئ هغه کس

دَ جايفل په ځای به سر ورته ښښکښ کړم
که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس

چه زه خوله ورځني غواړم نور ښکنځَل کا
بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس

سر تر پايه زرزری جامې آغوستي
سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس

زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې
لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس

چه صورت سيرت ئې دواړه سَرَه جوړ دي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[2]
در سَرَه به خپل عمل دروميي نور بس

بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کړه
روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس

فهم وکړه چه ضائع در څخه نشې
لکه در بې بها دَي دا نفس

چه دا در بې بها هسی تلف کا
دَ ښاړويو په شمار دَي هغه کس

د خانانو په خاکونُو گذر وَکړه
زرغونه ئې په خاکونو خار و خس

هر چه شوې نه بدلېږی دا په څه کړې
هونبره ډېرې اندېښنې هونبره وسوس

نصيبه له جهانه يو کفن ورې
هغه هم اته يا نه گزه يا لس

دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!
که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارېِ اَروېِ دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس　　واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې　　گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې　　د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته　　وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې　　هم کُتني[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې　　هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی　　په دولت کښی دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې　　دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ　　لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4]　　انديښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دئ زر زری جامې اغوندي　　دَ قانع گداي په شا باندي يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه　　دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه گېډه خواړه دوه درې خرخوړی　　که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ　　و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترگې ترې پوښي زه کښلي گورم　　که جنت لَرَه مي بيايي دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم　　که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[5]　　زر مي گند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم　　مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروې تر قياس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته　　هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غليمانو　　دوه می غليمان دِي يو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خويونه　　واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ　　نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] يا پونړ دا يو راز قديم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[2] هم کيمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال ختك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرې ټېنگ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[۱] ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو هغه زمان مي گوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئِ د هسکی وهم باور کړه تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس سر دئ خوړِي ناسپاس
دَ یوې دانې اوربشي احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه گڼه اغیار دَئ چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[۲] له خلله دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس دغه کار دَي د کارگه و د کرگس
و گفتار وَته ئې غروه سترگي په کرده په عمل گوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ په هیڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ د ابجد په حساب نوي وگڼه لس
ده سړی په باغ کښې گډ شي یَو گل گوري دویم گرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي څك ئې څه کا د طوطي له مخه ښه یشي[۳] قفس
خوار شوخحال به ځَني څو شړې په جور
که سړې شونډې دي شکر دي دَ مگس

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] وئ.

[۳] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[١]   چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس

لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي   څه تسپې په لاس کښ نموږې څه په ږمنځي زیره پوس

که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني   حڅوک سپیدار څوک چنار دئ څوک پلو[٢] دئ حڅوک پلوس

اینځر نه لري گلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره   د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[٣]

دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا   چه په خیال په هوا گرزِي زیر پړوني سر منډوس

الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

تورانی خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤]   دروغجن سوگند خواره بهتان تراش

ایراني د آشنایۍ د وفا دِئ   د خلقت د مروت دِئ دَ معاش

پښتانه دَ بد نیتی د خصومت دِئ   په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش

که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ   نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش

که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه   نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش

کشمیري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ   د مردئ ور څخه نشته هیڅ قماش

د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ   دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش

لغمانی بنگښ سواتي تیراهي واړه   موت متر لوبیا چڼه دئ مهي ماش

هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال ختك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا باندِی کښېښ   دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ

که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي   چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[١] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[٢] دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[٣] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پریښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وې	چه[۱] بلبل ټېر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[۲] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ	چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لږ شوبو[۳] باندي پروت نه وئ	دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض	د شمع د اور پښتی[٤] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم	بیمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله	چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه	دا اوښیو محرمي [٥]ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره	هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې[٦]
ورېږي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ	د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار نندارہ نه وئ	په گلزار ئې سوخته دل[۷] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي	په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم	څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي	چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[۱] چه بلبلي ټېر بیا باندي کښېښ.

[۲] د زلفینو مار کښ وخوري.

[۳] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[٤] یعني پټن.

[٥] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[٦] شه.

[٧] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2]
ببله کښلیه مخه په گلزار نه وِئ محظوظ

کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ

هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ

هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ

خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ

عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دِئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ

دور دَ عاشقانُو دَئ که وگورې په عشق کښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ

هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع

چه یَو ځل سَرَه څوک بېل شِي
بیا په بخت وِي اجتماع

عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع

چه په لږ ماتي وه نزع
ترو به څه وئ په نزاع

هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع

شونډه بوڅه په نخوال[4] کا
چه مي وَویني اوضاع

دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع

چه ترې دَ لیدو لاړې
څه دِ خیر دَئ مناعَ!

نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[3] گزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري کا په دروغ و به نه وينې دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه کښ چه سفله و چا ته ورکا چېړی دوغ
د هغو صحبت کيميا دَئ که ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ[۱]
په قيامت به ئې په کوم عبادت پټ کا په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور کارُونه اوس په کار ندي خوشحاله!
يا و چا څه ورکوه يا الچوغ[۲]

که يو گل و ما نه راکړې دَ خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لَرِی تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندِي نه وِئ سپيره ډاگ وئ په راتله دي شی درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وِئ چه ښکاره کړې راته ته په ښکنځَل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي په اهاړ کا غوړېده دَ کابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز کړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف دَ ده ښه مسلماني ښه اعتکاف!
سَکه ورونه وار په وار واړه وژلي پلار په بند کښ اچولَي په مصاف
که هزار ځله څوک سر وهِي په مځکه يا په صوم تر شمځَي ورولي ناف
څو نيت[۳] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبی لار يَوه دَ زړه ئې بله په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ ولي نن[٤] اندرون لرَي ناصاف
مړنی په کرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
که دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مکړه معاف

---

[۱] د دې کلمی معنا حل طلبه ده.

[۲] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۳] څو دي نيت.

[٤] د دننه مخخف دئ په جاپي نسخو کښ دا مسری داسي ده: ولی تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱] | د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړئ | سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شِي | لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سرَه ئې خوره خوږه به نشِي | مرَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سرَه څه زیست شي | کونګی[٤] هیڅکله دَ باز نه وِئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي | په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[۵] | ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ | په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ | چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سرَه نور نَشِي | چه راغلیَ له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زویَ له ځایه شیخ ملا وُ | آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي | چه له ځایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي | له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي | نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ | چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ | څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷] | سپور په شا پرېښي نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي | ښکاروَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[۵] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړئ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي　　تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به ځرنگ پاتو کېږي　　د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[1]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي　　چه په زړه باندې رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي　　پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره　　خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر ځو په سود سودا گرم ليده شِي　　تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق

عاقبت به واړه ستړي شي خوشحاله
که ځوک ژاړي ناړي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړې دا ډک زړُونه دَ فراق[2]　　ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره　　ځه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو　　غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
ځوک په عاشقي ولاړ چه ځه پاتو هجران وتوت[3]　　اوس به له ما ځه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ　　يَو بېلتون بلا دَئ تر هر ځه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[4]　　ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو　　ووري [5]سپين توبري ځه ښادي کا اهل نفاق

تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړې تحقيق[6]　　دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که ښسته نه پوهېږم　　دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئَ　　ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم　　زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ　　اوس تر دَه نه بَل ځوک نلَرم شفيق
په لُمرِي قدم دي سر له تنه پرې کا　　چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره　　دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی　　له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې　　د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[1] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[2] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[3] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه ځه پاتو وه هجران يو.

[4] مارانو.

[5] دَ اوسپني توبري ځه ښادي....

[6] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګېه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق   دَ سيماب غُندي حريق
په شنا تريِ واته نشيِ   څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده   چه څه حال لَرِی غريق
حال د ما يو معما دَئ   چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئ   پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه   په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي   په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ   عجب فکر دَئ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئ   جدايی نه وَئ تفريق
په نامه به شقيق[1] نشيِ   که څوک نوم کښېږدِي شقيق
پدا ښهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښيِ پاک نا پاک[2]   بل سرِی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)   په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې درويزګر يم   تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئت ژبي   چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسِي مړنتوب ئې آفرين وُ   چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مړَنيِ دَ لښکر ډېر دئ   لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ   چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[3]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئې وَرُوُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله ختِک فداک

---

[1] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه له وېخ ئی راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[۱] و د محرم دَ صفر[۲] اک[۳]   دَ ړومبی خوري دروښيم څه يك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبيه اتلسمه   دَ دريمي خوري يا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره يد شِي   دَ رجب دي ب[۷] ويج د شعبان دک[۸]
دَ روژې د مياشتي جك[۹] پوره حساب دئ   حي[۱۰] شوال ذي القعده بط[۱۱] ذوالحجه وک[۱۲]
چه په هَرَه مياشت کښ دوې ورَځِې دِي نحسي   هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بيا وروستیَ چارشنبه دَ هري مياشتي
نحسه ورځ دَه، وايي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځَان لَره بلل څوک   په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گياه کړ   گڼه[۱۳] زه په ځَان مين دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنايي دَ څراغ ښکاره شي   نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[۱٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي   يك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[۱٥] مښُو پيالې ډېرُو دِي آخستي   ولي ما غُندي به نه وئ لا يعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي   روغ هوښيار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[۱٦] راته ووايي چه وايه   گڼه زه دَ ميني راز ښکاره وَيل څوک

---

[۱] دال يعني څلورمه او (و) يعني شپږمه ورځ.

[۲] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري مياشتي نحسي ورځي بيان سوي دي.

[۳] ا يعني لمړی او ک يعني شلمه ورځ.

[٤] ی يعنی لسمه اوک يعنی شلمه ورځ.

[٥] ی يعنی لسمه يا يعنی يولسمه ورځ.

[٦] ی يعمي لسمه او دال يعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه يد کيږي.

[۷] ب يعني دوهمه او يج يعني ديرلسمه ورځ.

[۸] دال يعني څلورمه او ک يعني شلمه ورځ.

[۹] ج يعني دريمه او ک يعني شلمه ورځ.

[۱۰] ح يعني اتمه او ي يعني لسمه ورځ.

[۱۱] ب يعني دوهمه او ط يعني نهمه ورځ.

[۱۲] و يعني سپږمه او ک يعني شلمه ورځ.

[۱۳] کنه.

[۱٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[۱٥] د ديو ميو.

[۱٦] ته پخپله راته ووايې چه وايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل ځوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښي یادېږي   په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل ځوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
ګڼه دَئ دا هسي شونډي کښلول ځوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوږ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور ځانګي ږنګوري لکه تاک
لکه ګل شګفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله ګولی خوږې دَ ټوپك   نه نمرئ دَ لیئمانُو دا ښانك
که دَ تن ویني یو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوګره دَ بخیلانُو یَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منګی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ببري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼې دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ببد ببد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱] ونسیم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او ګردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷] دلته کنډک په معني د یوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول رضا من مې په تعب شول
دواړه ترُونه مې ناأهلَ ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ په خانی[١] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم په نشاط او په طرب شول
خپلخانه مى شوه په غُرونو پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مې واړه په فریاد و په شغب شول
چه ئې نمر لیدلَي نه وُ په ځنگلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله واړه گرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختِکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو یو یو کال نوم ئې څه دئ پارسي سیه پیخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا ور پیخال کاندي دَ لویو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا یا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
دَ سنگتا و ترتیب اوبه دَ دریاب واخله د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا بول[٢] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنگتا وکه دَ اوبو سَرَه باز ښښینه فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که یوه ذره لونگ هم پکښي وینه
په ښیښنه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غُندي رسوا بل[٣] ورځم توره وکښلې چه مین واروم په تا بَل
یو تیر دي وَویشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو هان اې د ما طبیبه! چه ښه روغ نه یَم یَو بیا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته دَ خداي دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه یووړ سترگی ستا راته پځو دی تاراج به دا ترکان کا نه به څېز یوسي په غلا بل
نه ننگ لَري نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ بې ننگ دِي که بیشرمه هیڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[١] په خانیو په منصب شول.

[٢] یعنی د انسان بولي.

[٣] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول   دَ ماهِي غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته   چه دَ شاه دَ سترگو مست شول
چه په لام[1] و بې ئې مينه   دَ سرو ميو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ   چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بيا موند   عاشقان له نيسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له كومه
چه ئې تا غُندِي په كست[2] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول   كشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله   اوس به ځو وَژنې چه ډېر شول
كه صاحب[3] و كه تُر سم وُ   ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسې چارِي كا ستا زوِیَ   چه اَتش[4] شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وَكړم خپل ځان ته   څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده كه طالع دَه   چه گيدړ وه راته شېر شول
هيڅ دم مه وهه خوشحاله!
گه نبات درته گندهېر شول

دَ ښه يار ديدن وَئ تَل   سَرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر كنار او تر آغوش مِې   هغه گلبدن وَئ تَل
لكه سيب ځما په خوله كښ   غه[5] شيرين ذقن وَئ تَل
رقيبان وَلاړ له ورايه   له ما هم سخن وَئ تَل
جداېِي نه وَئ له ياره   سَرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانې وَئ مه عتاب وَئ   په رقيب شيون وَئ تَل
دَ خپل يار دَ كوځې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[1] لب: لب.

[2] قست.

[3] كه ساهب وه كه تور سم وه.

[4] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

[5] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین اې شاه خوبان چگل[1]   لمعۀ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدهٔ؟   آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[2]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست   از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی   نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[3]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب   شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن گتّم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف   نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ   من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېگاه آه و ناله و فریاد ماست   بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژړل

هېچېرى مثل تو دکبرى نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئ لا بهتر تر لاله گل   سرې شونډې دِ مل دي لا بهترى دئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري   منبك دئ که عنبر دئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ   څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال   نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم   نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا   په اعلى ختلَي[4] فال
په اسمان باندي ببره کړم   دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندې چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم   په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِې وصال

یو ځله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل   نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځاي پاتو شه له ملونُو   بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَرِی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا   کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که وینې دِ ځگر شي   مه وایه دښمن ته که دئ دم خېژي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم گندي وِئ چه مرهم کښېږدي   پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنگ کړې   ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه   هر چه کښلي گورې نور دئ واچَوی قرار خپل
گبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ   دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[1] چو گل.

[2] سرور ماهر چه.

[3] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[4] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا گنبُې گنبُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښي په گرېوان ځي دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مِي ته یې په خاطر کښ ته ریحان یې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم ببلتون دَئ چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ چه ته ښه یې زه خو ښه یم
چه فلك سرَه سر باسي په همت کښ هغه زه یم
کړه یې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنگ غُندې پېرې کړم یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هو باغ دَئ دَ گلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي چه یار را سرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق می باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په گلشن وُ هغه زه وم راشه گوره په هر چرته چه درومم په گلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دئ که قسمت دَئ که څه نور څه کوډي مودِي چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا حُو مینې سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم   ستا په مينه کښ هر گوره موافق يَم
ته که له ما نه پايې معشوقه ئې   زه به بې له تا په څو پايم عاشق يم
ته تل خانده هوسيږه څما زړه بې   غم به زه کړم چه همېش دَ غم لايق يم
پتنگ خان په اور کښ وَيشت دا ئې ووې   که مي لاف دَ ميني وَواهه صادق يم
که د غشيو باران را باندي وشي   که به سترگي له تا واخلَم منافق يم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا   زه حيران پاتو په صنع دَ صادق يم

د نيمگړو طبيبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستړي دَ حاذق يم

تا چه زلفي کړې خم خم   څکه نه وايې سم سم
تا چه سترگي کړې را پورته   پکښي زه وينم غم غم
څو به ته لکه هوسی يې   تل له ما گرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ   نن په دا دور تم تم

که د دېر نه وي په زړه کښ
خوشحال ياد لَرَه کم کم

تا خو ياری پرې کړه واړه زه در پسې درومم   څو در پسې درومم هونبره دېره خواری مومم
هيڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ   قيس دَ ليلی وُ، تا ويشتلي ليس نومم
زه څه هغه نه يم چه خوښي غواړې له ما نه   تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړو وَتبڅلي[1] وراندی   زه دَ دُوي په منده دا يم[2] څَم ورپسې درومم[3]
څَار تر تا رسول[4]! تا مي يار ليده په سترگُو   راشه را نيژدې شه چه د دواړه کَسې چومم

يو لوري مي نشته ميني هسې سر هوا کړم
باد غُندي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده يم   راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده يم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ   زه په څَان و زړه بندي په هر يوه شکست دَ ده يم
زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې   چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده يم
آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول   چه څما اشنا يَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده يم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه   چه اې خلقو عيب نشته که مستي کړم مست دَ ده يم

که دا خپل صورت دي نيست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بيا دَ څَان دَ هستی[5] لاف کړه، وايه زه هم هست دَ ده يم

---

[1] يعني تاخت ئې وکي.

[2] يعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] څَار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش يم　　له آزاده مي حذر کوه درد کش يم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې　　زور قوت را باندي مه کوه آتس يم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه　　چه مين په هغه يار پرېوش يم
څوک به ما غُنديِ يَو هېښ په زړه ساده وي　　چه وفا غواړم له کنبليو په دا اش يم
راته څه وايې، چه ته په چا مين يې　　په ايمان به درته وايم پنځ[١] و شش يم
که مريي مي زر خريد گرزي بې شماره　　و خپل يار ته زر پېرو دئ دَ حبس يم
طعام خورم مزه مي نه رومي تر کومي　　همېشه د شيرېنی مزه چش يم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي　　ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم
د دې دور حريفان که شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پيو په سررش[٢] يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم　　و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په ياد شيِ　　وَ خپل خداي وته گويا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه　　بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شيخانو حال مي وکوت　　چه ساعت ور سرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شيخي دوي[٣] وته بخښلې　　په محشر دِ دَ رندانُو سرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري　　خدايه بځن په شېخي دَ شيخ مکار[٤] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شيخان کا　　که زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك نديم يم　　دَ اندوه په ملك مقيم يم
نه بهښت وَته هوس کړم　　نه په وېره دَ حجيم يم
بند دَ يار په اختيار يم　　آزاده له هر نعيم يم
سينه زه لَرم روښانه　　تا ته تور سيه گليم يم
هغه قول چه حما کړَي　　په هغه قول مستقيم يم
خليفه[٥] اصل ځما دئ　　لوي نسبت يم که يتيم يم
که نور اوس دَ ميني لاف کا　　زه عاشق په يار قديم يم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی　　گه براهيم کله کليم يم
دَ يوه نفس دَ پاره　　په اميد، وهم، په بيم يَم

---

[١] محشي ورته ليکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

[٢] محشي ورته (پېروي) معني ليکلې ده، په يوه نسخه کښ (د مخ رش يم) هم راغلي دَئ.

[٣] ديو ته.

[٤] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځَاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرۍ کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[٥] تلميح دي په دې آيت شريف اِنی جاعل فی الارضِ خليفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېري گل وته نظر کړم — پخپلو سترگو خیر شم چه که ښخ[2] پکښي خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستایي — یو هسي قهر راشي چه که غوږ ئې دغه[3] سر کړم
که هر څو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ — یو گل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې — خپل مخ وته ووایه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو — چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي — همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم

رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم — دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره څوک بولي — زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخي کړم منگلي — څه ته څه دِ وېَل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړوُ سترگو عزیز یې — که ستا تر فهم هر څو تر دا توروُ خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شي پایمال شي — دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانوُ تور کفن را لَره بویه — پدا سبب چه زه دَ توروُ سترگو سوگوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ گلُو وخت وي — دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم

څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در دروِمه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار یم

چه نظر د په ټیك[5] د تور وربل کړم — دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي — چه دا هسي کښلیو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم — د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندې — چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سه[6] هونبره سرېږي — چه په مخ ئې پرهارروُنه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه می نه درومي له دله — که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي — په وار وار دَ هر پرهار داروُ به تل کړم

---

[1] په خیر آباد کښ.

[2] سیخ.

[3] که غوږ د هغه سر.

[4] وُ مه وایه.

[5] یو پسوال دئ چه ښځې ئې پر ټېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه می سږ په زړه بنځوس دئ   تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي   وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې   غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا   چه په وَرئې په ياد فرياد ژَرَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم   چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په آفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو   نور به څه مينه په مښك او په گلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي   په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال آب حيات دئ   دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه   هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسي خراب کړې   چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولي پېچ و تاب سوې   ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم   خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنيا کښ   نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثرى لَرَه لا درومي   موسی (ص) پاس په عليين کښېښى قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم   گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرگه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندې مين باندِي مين يم   چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وې يَو زمان که ښل شم زه به ومرم   چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاورى[1] ئې نه يم باري شکر   چه دَ گرد په دود ئې ښتي په لمن يم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي   په جهان کښ آرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم   په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا   چه له ياره سَرَه زه لاس و گردن يم
يماني چهره مي ولاړه حبشي شوه   دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ   رنگ مي زير، سترگي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[1] خيري.

[2] د دې کلمې معنی نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

څوک خو به کښېده واړه به نه وه سَرَه سم[1] ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستایي درست عالم
وخوځه په باغ کښې رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښې تور ارق
څوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لړېږي څو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښې
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئِ په جهان کړم هغه زه یم هم ئې پوسم[2] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته په سختي او په نرمي کښې هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښې و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښې چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي څیز هم مي نا څیز کا په زمان کښې
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

څو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري ختِي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم څوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندي ښکارېږي چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال خټك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښې نده راغلې.

[2] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایيِ ته به دَ مجنون غُندِی مین وې — که وَ چا رُوته می گورې ترې فاضل یم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنگ یې — ستا دَ تنگی خولې په فکر کښی تنگدل یم
دَ گلونو په لیده دی مخ را یاد شي — ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل یم
په ځېر ځېر راته کاته کړې ځَېروې مي — چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ — هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم — زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وایې په منَل یم
لکه څوک چه خواږه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم

زه[1] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم — له کومه یم راغلي بیا به کوم لُورِي ته ځم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک لیده شِي نن[2] ئې ّپه پدا بانده[3] کښ — آخر ئې له دې ځایه وار په وار واته گینم
جهان یَو کټوري شُوه زه په مثل دَ مېږي یم — حیران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښي وهم
په هیج[4] کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پیما یم
دنیا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اوړکیو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا یې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بې له خوبه بې له خیاله نه وینم

چه تور وېښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه ینښي قدم[5] — همیشه له درویِشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ — چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځه که شپږ اوه دِئ — دَ درویش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه — په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن میشه په دا.

[3] له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

[4] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1] کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده که هر ځو کښلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُندِي پرې راغلم بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ که هر ځو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
ځو ذکر ځو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سړي دَ زړه امید شي یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځِي، توري زلفي دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه! چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِي زه پرې سوځم چه بې کښلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتَي نشم دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځَني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارِي وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه چه دلبرو ته دَ سترگو غَړوَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه دورمي زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ ميني
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم
وارِه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه
چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي
پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم
له غه پسه په پالنگ باندِی څملم
چه دَ سر په ځاي سينه راته بده[۱] کا
هم هغه به دَ ښو په غشيو ولم
ښايسته لکه گلوُنه زه طوطی يم
چه و هر لوري ته ځم په گلو ملم
که سيالي له مَړَه[۲] شِي نه ئې له بخته
شاه پخپله بې ريباره و بللم
هوسی چا په دَو نيولِي دِئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځم
خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم
بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي
چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[۳] ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي
اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځم
چه مي نشِي بله يو سر بل سر سترگي
له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځم
له دوو سترگو مي روان دَ اوښيو سيند شو
د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي
دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم
دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم
هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښِی راشي
چه له کښليو جدا کېږم ځني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله
په محشر که ځني وړاندي خپل علم وړم
هر قدم په ځَگر خون ږدم توئي مشه
دَ شرابُو پيالې ډکي په تور تم وړم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره
و هغو ته څه گلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا
زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنگونه
بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي
چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په يارئ
که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[۱] محشي ښبانه ورته کښلې ده.

[۲] له نره شي.

[۳] يعني غم، افسوس،ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقیم شم دروغجن یم   که به نوم په ژبه چېرِي د ارم وړم
راته وایې نن زړه څه رنګ وړې له ما نه
که دِ خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه بِږدم   هر زمان له تنه سر لکه ګیاه[1] بِږدم
دَ جمال خوبي دي زیاته تر آفتاب ده   دَ نظر دَپاره نوم دربانديِ ماه بِږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم   هر سحر په افلاکوُنو باندي آه بِږدم
که ته تیغ دَ جفا وَکاږې و ما ته   ستا وَ تیغ وَته به سر لکه ګیاه بِږدم
که مي چېرِي لاس و واک در وَرَسېږي   په سپین مخ به دي دَ غاښ نخښي سیاه بِږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور ګداي شو
ځکه زه وربانديِ نوم دَ بادشاه بِږدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لَرَه ور درومم   وایم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښك غنبر ئې په ما توي کړه   اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترګی تُرکه   اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا   غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي ګلوُنه   ځکه پدا هیله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یمه   مرګ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنګه ستموُنه   بیا له ناځاریَ ستمګار لَرَه ور درومم
یار مي په ښایست کښ لکه ګل دَ نو بهار دئ   سود ئې دَ جمال کړم چه ګلزار لَرَه ور درومم
ښه خواږه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترګوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مین زه په ګلزار یمه په ځُاي یم   که دَ مخ ئې په نندار یمه په ځُاي یم
چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه!   په ژړا که په چیغار یمه په ځَاي یم
یار می ولاړ شو پدا لار ورپسې درومم   که دېر ستړی پدا لار یمه په ځَاي یم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره   که دایم دَ عشق په چار یمه په ځَاي یم
په جنت کښ هم دَ حوروُ صفت کېږي   که طالب دَ ښه نګار یمه په ځَاي یم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري   که طوطي دَ شکر بار یمه په ځَاي یم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار یمه په ځَاي یم

که مي هر څو ته بادشاه یې زه ګدا یم   مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه   هیڅوک ځان سَرَه سَم نه کڼم بادشاه یم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2]   له عالمه سَرَه ناست په فکر ستا یم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره بږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم   که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم   کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته   ولي زه په همه وارُو کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه   که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي   که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم   غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم   زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي   دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَږي   که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي   لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم   ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ   چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي   دَ سرِي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي   شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه   دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا   دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي   یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[١]   دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا   که سبا بېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غږي مِي لاندِي شول تر غرونُو   هغه بېل یاران په کومو غریو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی   چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي   څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم   نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملک شي   چه باران دَ دوارُو سترگوُ باندي وورم

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې — کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده — که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم[1] — بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي — که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غمونه لور په لور انبار دئ — په کاغذ باندِي دَ کوم يوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هيڅ خبر نه يم له حاله — چه زه دا ويَل په وينه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق — زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندِي دَ هيڅا حکم نشته — چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښم
دَ آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ — دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سرېږي نه به لاس کړم — ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ — اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم — يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي — اوښي بغرگي تويَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه گِلاب دئ — حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايِي لَرَم — چه مي بخت نه کا يارِي څه وَوايم
په جهان کښ دَ وفا هنر کيميا دئ — زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[2] — بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي — په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښيارِي شوه — مرغلَرئ په درياب کښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي — غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ — امانت غُنديِ ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ — چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
که په تېښتي خلاصېدي[3] ځني به خلاص شوم — دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼيو ولي — زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[4]
چه په راغله ئې ښادی را سرَه نه وه — په هجران به ئې څه زړه[5] زهيروَم

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] د وفا مېوه د دهر ه با غ نشته.

[3] خلاصي وئ.

[4] په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ ورم.

[5] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه ترَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[1] چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیچا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه هر سړَی مې زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که دَ آه په اور دړوزي پېښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهیږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زمانې را باندې وکړې هسې چاري لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پېیه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبیبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي دَ فراق غمونه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورڅه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئ چه تر یار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي دَ هلك غُندې َ هر سړی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ړدي دَ خوږ زړه دمه مي شِې څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلمَ[2] عاقبت ئې په کمند وَ ځکېړلَمَ[3]
وړاندې ورُوستو ئې را واچَول بندونه په آخور ئې کیزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډیچې[4] هغه ترنډې[5] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[2] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[3] یعني پېچل او بندول.

[4] یعني نه رام والي او نه اېل والي.

[5] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني توند والي، د آس هغه هال چه توربېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[١] را باندِي کښېښ — رنگ په رنگ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي — اوس پخپله شا پخپله زين اَخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته — په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر اَخلي — که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ — هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه — چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ — هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي — چه اول په څو درمه پېريدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم — واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي — لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم — تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم — زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ — نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنگ دِ بيا زير شو عاشق شوې — هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دَئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په اَئينه برابر نه کړم — نه به دواړه سترگي توري په رانجَه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکريځَيوُ — نه به نور په ږمنځَي ساز دَ سرو پښته کړم
نه به ماتی ماتی څونی په مخ پرېږدم — نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې گوري — دَ صورت سينگار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی — چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ — اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم
هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم — په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم — طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي — خداي به نکا چه ئې زه په ويَل گوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنگ شو — له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم — په موسم دَ گلو ځرنگه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[١] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه ديوانه شوم — په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ — زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنايي دي له ښادئ نه وه غم وه — چه دا هسي له ښادئ بيګانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي وليده په لاري — له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځير هوس مي وکړ — نه چه زه له بې عقلی ديوانه شوم
اَغرين[١] دي د ښو نه وُ بلا وُ — چه په ځَان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونيوُ په شماره وم — بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم
زه خوشحال هم بې نظير يم په عالم کښ
چه مين په بې نظيري جانانه شوم

يَوَه نخښبه درته وايَم دَ بې شرم — په وعده په قول نه وي نرم ګرم
خدايه ما دَ هغو مل مکړه په لاري — چه ئې نه وي په يارئِ کښ آزرم
دَ ناکس ياری په مثل دَ اُورو ده — چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
يوه بده زمانه شوه دربغه دربغه — په هر چا چه دَ يارئِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ — چه مي وليدَل دَ هيچا نشته برم
څوک چه نرم ويل کا عمل ئې ګوره — ټګان هم په خوله ويل کا نرم نرم
دَ هغو وَ مخ ته مه ګوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حيران — چه دا نس دَپاره څه کا دا سګان
هَسي چارِي ئې پيدا شِي له وجوده — چه په فکر ذکر نه وِي دا شيطان
تل قرآن دَ وړاندي ېسی قرآن لولِي — ولي هيڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم — دَ کيميا غُندِي ناياب شول داناياَن
ښه سړی لعل و ياقوت دَي مونده نشيي — لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي — ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وايې — دَ پلار پند ئې هم ښه نه لکِي په ځَان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده — اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[٢] او د شير شاه[٣] خبري اورم — چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[١] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ اَغزين راغلي دي، منسوب وَ اَغزي ته يعني خار دار.

[٢] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (٨٩٤ هـ\١٤٨٨ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېږ اوه پېږی ئې هسي بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   يا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور دورمي يکرنکان   په لمبوٌ[1] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر يَو، د دُرو بل دي   ننګېالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[2]
ارتګي دَ زړه دليل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لايق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ايرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار دورمي له مخي   ماتوي لويي بېړیِ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پيکه وي   چه دَ ميو پيالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چينګه خوله حيران
لېونی ملال دلګير دَ خوب په وړل کښ   نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په يوَه ذره خبره خوار خسته شي   په يَوه ذره سر خوږي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودی وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختِك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان   هدايت ترين سوخته وُ تر دا ميان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحيم وُ   دَ ټوپك کُنده خداي يار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر ګز نه وي بې سيخه[3]   حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګويا دا نور عالم وه   اسفند يار غَندی يو څو ګېډِی پاجيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ ګذارنه وُ   په آزار به ئې ګږ وړ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار ورباندِي وشو ناګهان

---

[3] شير شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (۹۵۲هـ\۱٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[1] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[2] ننګيالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[3] بې سيخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ګلرنګی چهرې راغلې په جهان   بیا فنا شوې لکه ګل دَ ګلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ   چه په مرګ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه   په وصال کښ مهیا ګڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده   چه تبدیل ئې په دنیا شی هر زمان
دا څه توري خاوري ندي چه پرې دروميٍ   خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و ګور ته تلليِ   تل په ما وي دا غمونُو ګڼ باران
همګي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

ځو خبر په قباحت نشي انسان   نېك و بد هوښیار نادان کڼي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي   په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ډېره خو که نشي   ځو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي   کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه   په مرداري باندي ګرزي کرګسان
تفاوت ئې په کرده په فعل ګوره   مچ، مچی دِي سَرَه واړه مګسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي   نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوډ ئې وار ووته هوس کاندي   دَ زربفتو هنر چېري دَي آسان
که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سرِي تریخ کاندي ښلتون   په سوزانو لمبو پاس کښښېږدي لرمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوګل کښ   وار په وار ئې له دوو سترګو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي   چه تېرېږي ورځ و شپه په ځګرخون
په ځګر ځګر مي ولي صرفه نکا   دَ غم لیندېو راته وواهه زنګون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي   څیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا ګانډه شه   سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي   زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون
یَو دَ بل په ځاي کښښِي دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین   ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترګه ئې رحمان بله رحیم شوه   چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي   زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي   پسو سرې سترګي راځې په شین شین
واړه لواړ سرونه نغرِي دَ دردمنو   دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي   غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تین

دواړه شملې پرېږدې برېښوي ورته خپل ځان   ګوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو ګلرنګ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنګ شول   څو دَ خیال کړې بګړې یاد لَري جهان
دور دَ دلبرو دَ ښایست دَي یَو څو ورځي   ژر له برمه پرېوزي لکه ګل دَ ګلستان
سرې سترګي اَوښتِي لکه ډېر خونُونه کړي   خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه ګوي دَي دَ مستۍ په میدان کښ   تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوګان
تل دَ تن هډونه را وګاږم په نوکونو   غم ئې دَ ناوک خورم چېري مات نشِي پیکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ   مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندِي درومي پټ په څنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمۍ د جهان   دَ جهان دَ کج فهمیو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې   په بازونو چه غوټې وهِي کارګان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې   چه مغل کاندِي بازۍ په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې   چه ګیدړ په وازدو[1] ډک وَږِی زمریان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حیرانۍ دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان   دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَرِي دَ نېکوو   په دا ئې نظر مکړه چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دِی دا دَ نفس غلطي چاري   که ته په ځان شیطان نشې بل هېڅ نشته شیطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه   بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَیل نه په لار نشِي   که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عیسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بینا کړه   دانا ئې په دعا نشو په عمر یَو نادان
که هیڅ ور څخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال خټك ګواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

ګوره راته څه وایِي دا ستا دواړه چشمان   نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دین او دَ ایمان
مرِي چه لینده ویني کارګه ستا داخال دَ ورځیو   ناست دَئ تورکارګه په څو په موټی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه   چا ورته وَیَل دا په رقیب نکړم ګمان
ورتي ورتي اُوښي تل ساړه ساړه آهونه   ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پیښکښی را څخه نشته په فراق کښ   یار لَرَه به وړمه دُر دَ سترګو په دامان
یَو زمان مي نه ځي هغه یار دَ زړه له سره   څه شي که ئې زه په زړه یاد نه یم یَو زمان
پاتو یم له خپله یاره لیري لا ژوندَي یم   خدایږو په دا خپل ژوندون هر ګوره یم پښیمان

---

[1] وازګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بويه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړلِي خاکساران

که هر څو ښایسته يې نه یوسفت يې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار هې نه مخَي يې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت هې[1]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار هې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سړَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سړَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږِي څوک به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سرَه ئې مرگ وئ   گور په عزت بیا مومي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لړ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[2] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپین
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرینبي   پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشین
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت   نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[1] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[2] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين

ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کوم وکا ء

نفس و شيطان دواړه له خوشحال سَرَه قرين[١]

ندِي لب دئ جان من[٢]   ښه ياقوت دئ دَ يمن

نن ما خپل گنې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن

بختور مي ئې نوم کښېښ   لا که نشي دروغجن

څو ئې تاو کا چين ئې گورم   شي بنده درته ختن

پښتنې په چين چين څونِې   بخښي چين، تبت، ختن

ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن

په پښې فيض ځني زېږِي

په زمين چه ځِي په فن

---

[١] چه خوشحال لری قرين.

[٢] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرین دِ پدا سرو سترگو خونخوارو
چه بې تورو پرهارږُونه کا په خوارو

تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي
چه ځما خاطر ئې یووړ په نوکارو

چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وِئ
پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو

دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ
مشاطه ورباندي نور پېښئ په تارو

په مذهب دِ عیادت مگر گناه دَئ
چه دِ هیڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو

لا دِ پیٔ له دواړو شونډُو نه څڅېږي
په ځواب دی ژبي بند کړِي دَ هوښیارو

خپل یاران به په پېغور کړِي دَ وگړي
چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغیارو

په ښایست که ښایسته تر ښاپېرۍ یې
ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو

تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړِي
تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو

بلبلان دَ گلستان په منځ کښ گرزِي
کرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو

زمانه به ئې په سر گلونه نږدِي
هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو

نیژدې یار سَرَه ورو ورو خبري کېږي
لیري یار وته وېل شي په چیغارو

یك تنها ئې دَ خوشحال خاطر یو نه وړ
په جمال ئې زړونه یووړه دَ بسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو
چه ئې ځاي دَ پاسه ونیوه په گلو

ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه کړل
مستغني شوم دَ جهان له واړو ملُو

که په اصل پښتنه دَ هندوستان یې
دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو

مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسۍ وه
چه دَ مښکو بوي دِ دورمي له کاکلو

زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي
چه ته هر کله په هونبره تغافلو

دَ هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه
پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو

دَ خوشحال په زړه ئې هسِي چارِي وکړِي
لکه باز چه زرکه یوسي په منگلوُ

بیا له کومه لوریه بوي راغَي دَ څوښیُو
چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حوښیُو

دا اوږده اوږده غمونه پرېشانِۍ
چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د حوښیُو

هم پدا مي به دَ زړه پرهار گانده شِي
شکر شکر چه ئې موي راغَي د حوښیُو

په هر مخ باندِي څه څوښي ښایست نکا
لایق شوي یَو یَو روي راغَي د څوښیُو

چه په خیال ئې په سپین مخ باندِي وَلول کړِي
نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څوښیُو

پدا کوي کښ چه مقیم شوم خلقه ځکه
چه نگهت ئې پدا کوي راغَي د څوښیُو

بیا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څوښیُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو | یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د َهمت په بال و پر سرِی الوزي | مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ | هر سرِی چه مړَنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه | چه یادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري ناندری[1] ده | دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژي فرق ئې ډېر دئ | که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئ | خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاښي بلبلو | تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ | کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې څښمه | ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم | کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه | سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده | زه دی خوښ یم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې | په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم | نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ واړُو | مهو شاني قبلَوي و بال دَ واړُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي | ستا جمال خجلَوي جمال دَ واړُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ | ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ واړو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي | په هجران باندِي وخېژی فال دَ واړو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه | په یوه ځواب پوره کا سوال دَ واړُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي | سلامت به پاتو نشي مال دَ واړُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي | چه پرې راشِي څېري کاندِي جال دَ واړُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دِئ | له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ واړُو
چه ئې لافي دَ یارئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د واړو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو | څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ | چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره | ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[1] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګۍَ   ما فیها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وینم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په څنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه یاران ور ځَني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښیو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ړو[2]   د غمجنو په ژړا ړو
دَ رندانو په رندیَ   د شیخانو په تقوا ړو
دَ وصال په سل خوښیَ   د هجران په زر بلا ړو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ړو
چه ترې سبروني هیڅ دئ   په هغه قد بالا ړو
چه مکحولِي دِي له نازه   په هغو سترګو شهلا ړو
چه نرئِ تر وېښته دَه   په هغه باریکه ملا ړو
چه عاشق ور پسې مرینه   په هغه جمال زېبا ړو
چه راځِي دَ یار له لوریه   په هغه باد صبا ړو
چه پیغام راوړِي وصل   د هغه ناصد په پا ړو
چه دوهمه پکښي نشته   د رشتینو په رشتیا ړو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بیا بیا ړو
چه تر ځان پتا مین یم
زه خوشحال خټك پتاړو

راته مه وایه پتا ړو[3]   چه پتا نه ړو په چا ړو
ته ځما دَ سترګو تور یې   پدا تورو سترګو ستا ړو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ړو په مسا ړو
په جهان کښ مي ځان ته یې   نه چه نور، پتا جانا ړو

---

[1] یعنی اوږدو.

[2] ړو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته یې په خاطر کښ   هر زمان پخپل مولا ږو
ستا دَ پښو خاوري توتیا دي   چه ما ستا په خاکِ پا ږو
تمنا لَرم ستا دېره   پدا خپله تمنا ږو
تر خندا پوری دِ هیڅ دي   لال و دُر ستا په خندا ږو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ږو

ستا په ورد سر فرازُو   تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ   واړه کار دَ سحر سازو
سا یوه وینا تېرِي کا   تر هزار سخن طرازو
سپین او سره دَ دنیا دارو   دَ عشق گنج دَ جانگدازو
دَ خوشحال وَیَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپینو وازدو لَرَه ورغله پیشو   خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خیل دَ معشوقې وي   دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټیکو
د لولِی پرتوگاښ پیه پرانزي   محبت ور سَرَه نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه   څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[۱]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو   چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزي هرزه کار شي   تر دا هسي کښت زنجیر ښه دَئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو   ښه روزگار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو   څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي   بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه مِی   په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دي   که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ   یو یادگار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې اوښې   دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دَئ   پرې گزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده[۲]   چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي   شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه كښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[۱] کِسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.

[۲] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس دار وَئ څه به ښه وُ   لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ   که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ   ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ   په لیدو دِ پرهېزګار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرګه مي یو هسي مکان ګور شوي   چه پرِي تل د کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي   زه هم ګډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ
ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو   ور ځارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت مې څه ژوندَی په اروا ندئ   تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ مې بل حب محبت نشته   پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي   ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي   ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ   خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرګه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي   چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي   خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
ګښي ګښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ   که ئې ګورِي خط و خال دَ ښو یارانو
دَ یارانو د یاری په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو   خدایه ما ژغورِې له هسِی غضبونو
د کنګاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو   لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنګاش له علمه هیڅوک خبر ندئ   خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې ګورِې   چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام و ناموس ئې په یاد ندي   خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه   که کښدَي چېړی په نورو سببونو
خټك واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده   نه ښېږه دَ نوکری په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده   چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنګ مغل سَرَه په تېغ کا   هر خټك نیوي مغل تر جلبونو
د خټك دَ ننګ جرګه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو   خوږِي خوږِي خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه   تا څخه مینا ده دَ ګلزار په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه ګرزُو کښېنو پاڅو   خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم   دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښیي   په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ   ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناگاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم   نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته   یو زه یم یَو دي غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځې ندئ څو په ملك كښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورکوُ   چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښگیر که لا بتر دَئ   چه غوټې ئې دي په شلانډو[1] یا په مړکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې   لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرگند کا   ټټو سم په لارې نه ځي بې چابکو
چه ئې ډېري اندېښنې دَ دنیا نشته   زه پدا خبره خوښ یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره   لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ   ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَې پرست یُو[2]   دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم یښَې   لکه مځکه هسې پست یو
هغې خولې وَته نظر کړه   هغه هسې نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو   بیا یو مات کچکول په دست یو
حؤک دَ وصل خبري کاندې   موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترگو   که بې تا را درومي بل جمال په سترگو
مېلمستیا مي دَ زړه ویني ورته کښېښنوې   چه مېلمه مِی شو دَ یار خیال په سترگو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو   خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترگو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عجب ښه شِي   دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترگو
په غمزو په کرشمو په مکیزوډُو   نن دِ نه وینم په ملك كښ سیال په سترگو
عارفان دَ قناعت په گنج تونگر دِي   چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترگو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم   ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترگو
ستا په گوتو کښبیده رومال چه راغَی   زه له مینی موږم ستا رومال په سترگو
هغه مخ چه مې به تل لیده اوس گوره   چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترگو

---

[1] یعنی چونگښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زیبا مخه بل مخ گورم   زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورایه ځلبلاند شم   لکه وَویني لوغسي[1] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ یارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ یار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو   دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سَرَه انشا کا   یَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعرې بې لارې تله دئ   یاوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سَرَه ډېر دئ   برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندِئ   مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عیسی وم   که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَیل پوه شِي
دَ گوهرو قدر څه زده ښیښه گرو

یا په زړه کښ مهر ځاي وَئ دَ بتانو   یا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
یا حیران عاشق په مرگ وَ مرَي چه خلاص شوي   یا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سَرَه جوړ وئ   څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په یار پسې روغ ځان سېځَي په اور کښ   زه پدا رسم مَیَن یم دَ هندوانو
دَ خپل یار په بدو خاندم هوسېږم   چېري زړه نشِي را ښه د رقیبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم   لکه ږغ دَ خلاصی وشي په بندیانو
بیا به صبر دَ خوشحال ختك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

یو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو   دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
یا ئې عین په زړه وَخورې یا زخمی ځِي   چه هوسی په پره ور یشی[2] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي   خداي به واړه چارې ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښې مِي ویني شِي ترې څاڅِي   دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قیاس معلوم کا   که ئې وایې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرایه
ښه یاران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه   تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گویي خست بد نیت تر دا پهورته   سکه ورونه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نیت که ښه خلقت، که سخاوت دَي   دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له یده
په مجلس ئې برآمد له منځه تلليَ   بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[1] یعنی لکه دَ لوشلو حیوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووینی او لوشلو ته نه دربېږی.

[2] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترگي   په دوستانو ئې دَ پلار كينه بې عده
كه دَ باغ انگور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته   مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره   يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژونديُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]   په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه   كه ئې را كړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار دروميِ بې مَيو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه گار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي گلگښت كړه   په دا باغ كښ تر صباخَ تر رواحه
د نرگس گلوُنه پلي سپاره راغله   ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه دِ وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنگ زيبَ بې دليله!   په ظاهر باطن عليله!
لكه مچ په انگبين كښ   پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ دِ بلا دَه   هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره   خپلخانه دى كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې   په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلىَ   هلاكوُ سَرَه عديله
ښېله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

آَه هم دا هونبره آهونه   دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښى پرېوزي   چه كښې چا ته ځاهونه
لكه باد هسِي تېرېږي   دَ فانى دنېا جاهونه
اور دَ آَه هسى لگېږي   لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ بړوسه ۱له اصلی کاره مايوسه
دانه نه يې چي دي مغز وِئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عيب وَته ړُوند شوي دَ پردې عيب جاسوسه
چه پيدا ئې خوشبويي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه يې که نگار لرې طاوسه
که غوټه يی[2] په چرگوړيو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَري عروسه
راشه مخ په آئينه کړه چه چهره شِي در معکوسه
دَ خوشحال خټک توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښايسته دَي په خالُونه پدا خپل ښايست دِېر مکَوه خيالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښايست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ويال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښيل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځيو خال کوتره دَ هوېا[3] دَه تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهين نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هيڅوک باور نکا په وعده دَ کښليُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په ښېرِی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپينو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ يار له غمه استغفا دَه که سينه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هيڅ دَ خپل مَيَن دَ بدو غارت مشه دَ اغيار تر وفا ښه دَ يار جفا دَه
دَ يار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زياده نه گڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ يار و غم ته وَدَرېږه که دِ غيرو اشنايی وَته قفا دَه
آه که يو ځله مې وليدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[1] د بړوس کلمه سيد راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحميد ماشوخيل په ديوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بړوس دارو درمان کا – دا غ مي که مرور دي ستا له درده. دلته يو محشي بړوس ته طبيب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[2] کې.

[3] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده
پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه
که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو
په غافل باندِي شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِي
تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه
آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځکه
دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم
يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي
خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ
په ظاهر ډېر تګي لَرې له تکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ
بې اوبو که ماتېدَي د تړيِ[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ
چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو تکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي
چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ
چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه
په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[5] دَ خولې غوارِې
يا ئې دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟
چه دَ لويو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي
چارِه[6] توره بې سندانه بې[7] څو تکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ
په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[8] ئې چينم په وخت دَ اوُرِي
بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لري خټکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پیوندونه   په دل[۱] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي   سَرَه بېل لَرِي سندونه[۲]
نه امېد شو سَرَه پاتو   نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شی   نه دَ غله ځَی مرِوندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول   دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بیا ځیره۳ په سر کړه کښېږده له خیاله   چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پیا سینه پسېِ په دواړه لاسه مږم   لکه باز د هوښائي[٤] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو گول نادیده نه یَم   چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي   همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[٥]
ځما مینه هسِي نده چه نورېږي   که هزار رنگه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بیا له ورایه په خندا راغله نگاره   دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقیبانُو دَ یار وصل   فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره   تر گلونو ښایسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا   په دا شان مي جدایي کېږِي له یاره
دَ ماڼي توره ئې څه توري پرې باسِي   چه په زړه ئې یَو گزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه   اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي   معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي   څو ځما په سر کښ پروت یې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبیبان واړه نا ترس دِي   دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړې   په دا باغ کښ به یَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه یَو نَوي نَوي خیال وِي   که ځما دَپاره بیا ور شِي ریباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا   آشنایي دَه لاس په لاس فتنه تیاره
په یرغ په مصلحت نه دَه ځَایي ده   دَ خوشحال چه سریکار شه له اشعاره

---

[۱] پدل.

[۲] یعنی کناره او گوښه.

[۳] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چیره) لیکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[٤] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[٥] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستي له پوستو واوړي ګُندي واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بیا مي څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه
په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وایې سپی غُندي مِي څو په کوڅو ګرزې
څو ژوندَی په جهان پایم، بېغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ
په ناحق مِي لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا
هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَئ ساقي راوړه
خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ
په هیڅ رنګ مِي په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه
ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وریتېږم
دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارئِ جواز نشته
خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه
چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې
دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو
اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم
په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته
ګل وَئ غوړېدلَي باندي نماست وَئ زه او ته
زیره زعفراني شوي یا ګلګونه معطره
لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړَه بیا مِي هم در څخه غوشتَي
نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مي درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مینه
تل پدا دنیا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا
ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نیاز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه
چه د غم له پوسته ووتم یك لختَهَ
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دِي
که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځي تر منځ ولاړې
بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو
په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم
خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي
په خزان چه پاڼي پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بيا ورُوست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه — دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئَ — په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې — لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ کړه — دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده — دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ — دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم — محبت مي دا دعا له لاسه يووړه

که دَ نورُو هوښياري په عشق کښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا — هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ — پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل كار كړه — كه دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ — ته ئې وايه بې اكراه
چه له خلقه نه زړه پرېكړه — زړه پيوند كړه له اللّه
كه هوا دِ كړله تركه — نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن كړې — كه دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبلَ اَن نموُتوا[۲] — پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت كښ — دَ كم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ — ښه دولت دَ سحر گاه
څه اميد دور و دراز كړې — پدا لَږ عمر كوتاه

تل توبه كوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده — که دا چار گورې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښکار کښ — چار دَ جنگ دَ مرنتوب که دَ پيکار ده
ورته هيڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه — دَ هغه سرې چه طبعه دَ بيکار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځې — چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده

په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله كه پتا باندِي بېگار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

[۲] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه — زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستَه[1]
خداي دَ درې واړه مستانو سره سر کړ — بله نشته يا به نيست شِي يا به هستَه
نندارو لره ئې راشي نندارچيو — يوه لويه هنگامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني گنبېوتې په لاس کښ — لاس ئې پرېوزه که ئې دَی پرېږدې له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ — زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي — چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر ياران خوړلي — په ځَير ځَير دِ مخ ته نه گورم له کستَه

د خوشحال په ځَان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته — دعوی کا دَ شيخیَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي گري کا — اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروې کون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي — تقوی تر هسي حده په اولجه ئې ورِي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزِي — په ځَان باندِي چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځَای آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو — پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزِی — کړې څير ترِلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دِئ حال ئې دا دَئ نور وگړي — دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو — رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق — عالم سرَه برهم دَئ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي ښه وه — چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دې ژوند يو ښه دِی مړه پراته په گورستان کښ — چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته

دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سرَ شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځَه توره — راشه خضر دَ حيوان په چشمه گوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي — دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي — لکه تور لوگي چه ټول پاځَي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړې — درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گورې ځَان نادان کړې — چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زيبا يې! — که زوولې يې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي — عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وکرم توبه گار شم — دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل بِدي هغه سر خوري — په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کړې څېرِئ ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خیال وَي ما به یووړ   ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ   خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَیَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2]   وایې یېښې په مځکه نه کښېږدي له خیاله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه   هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې لیده شِي   چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]   نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر کښ دي نه وینم څوک سیاله[4]   خبر دار نه یَم دَ بل ښهر له حاله
په ښایست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته   دریغه دریغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه یَم بې مانند   په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپین تندِي دئ طعن په آفتاب شِي   په آبرو دي ګرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا   چه په خلقُو دئ نارې دئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ یم   ښایسته دَ جهان نه وئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي   کله کله مي خبریږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم   ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپین وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاتِي نه وِئ ګله   که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځي غنیمت ګڼه په باغ کښ   چه په تا باندِي سینه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ   چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږي سترګې   دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره   څوک پر بوزي، ځني پور بوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له یادو   چه لیدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ یعني میانه.

[6] دعا ګویم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنګ مبدل نشي   که په ځان باندي تل لولې څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا   دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم   کښه ما به دنيا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندي   چه خبر وئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کړه   چه دَ مښکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په ماڼي کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری ډېري   په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
نه به هر کله بهار نه به خزان وي   دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېري
که مي لاس لکه درياب[2] له درو تش وي   ولي سَترګي مې درياب غُنډي دي سېري
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم   فلك بيا نَوي فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په يارانُو باور نشته   په زمان ورته اغيار شي يار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه   له هغو خبري اَروم تېر و بېرَي
پرورش ئې که په شهد و په شکر کړې   دَ خرما تر خوند به نه رسېږي بېري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږي   که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشي هېري

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه   چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري   په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور   بلکه لا تر طلب بخره مومي ښېشه
د عسلو خواږه کله هغه مومې   چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ   څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه   خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت   هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم   خوْ[5] دي پانځي بلا له ځانه خوېشه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِد يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پيغام د بوسې[۱] سود نشي خوشحاله
چه ځما[۲] په خوله مين يې را نېژې شه

په هر لورې دَي فغان دَ مرگ له لاسه　　په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پيدا کړ　　خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پيغمبران که اولياء وه　　دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه　　دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه　　کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا ليده رنگينه　　گل مخه عنبر بويه هوسی چشمه مه جبينه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه　　په دواړو خوړو شونډُو تر شکرو لاشيرنه
په زنی لکه سيبه په غبغبو دلفريبه　　په غاړه لکه زانې سبر قده تن سيمينه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لينده بې شکه　　په پوزه لکه لندي[۳] چه را پاڅي له کمينه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه　　ټېکه پر تندې اېښی په زلفينُو عنبرينه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه　　بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودينه
که زر خونُونه کاندې زړه ئې نشې لاندې باندې
لا نور ورپسې غواړې خوشحالېږې څو چه مرينه

پدنيا کښ نعمتونه رنگارنگ شته　　دَ ديدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وِئَ　　دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه　　ته لا ښه يې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم　　يَو غماز ئې تر شيطان بتر تر څنگ شته
په آشتِی کښ کشتن دَئَ عاشق وژني　　همېشه ژوندون هم دا دَئَ چه ئې جنگ شته
خدايه ژر يو بل اورنگ لَره پيدا گړه　　په جهان کښ ښاَدی نشته چه اورنگ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صيقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[۱] په پيغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[۲] که ځما.

[۳] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] يعنی اورنگ زيب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه   دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور   وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئَ تر حساب تر حده تېر دئَ   مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ   سخت ځما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته   ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئَ چه د خپل خاطر پسند دئَ   څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لره
خوي خصلت چه ستا دئَ واړه پټ ندي پیدا دي   مهر نازک دا دَئَ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته   مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره

زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئَ
څوک پدا تدبیر دِئَ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه   چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې   له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وړاندِی وروستو را سَره ځې   چه و هر لورې ته ځم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول تورېږې   په دوستی ئې سرِی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم   چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئَ   دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځې په ما ځاي دَ زړه سوي دئَ   که مي لاس وَئَ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه   راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښ درته څه دَئَ؟   درته وایم که باور کړې یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته   خپل پرَدِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې   کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه   چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئَ   مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئَ   که دَ سر سرَه عزت شته
دَ سړي چه عزت نه وئَ   دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئَ   دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه   که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئَ   څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه   که دانا سرَه صحبت شته

اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یاری سرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه   فراغت دِ مبارک شه که دِ ونيوه دا دواړه
دَ ژوندون پيوند تړَلي په يوه اومه سپنسي دئ   دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پردَئ دِئ قلم وڅکوه په واړُو   دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه وياړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسِي چاري وينم   کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم يِو باد دَئ چه په درست جهان را والووت   زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم   تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه   سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه   وخت دَ مازديگر شو دلَ دادکان ونغاړه
تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کړم
لا خو دا دنيا دَه مخامخ درته وَلاړه

بړ بړ راشه نور وزه دل افروزَه   ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري   پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا   مغني شي عندليب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فيروز شِي   دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فيروزه
خپل غوړُونه ورته څك[1] کړه کنُدي واروې   راز دَ ميني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فيضه بوټي خالي نه دي   فيض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم   ځما خوا به پرې سره نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه   که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه
په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخوري يَوه لپه   نه پريوزې اندر غپه[1]
هيڅ خبر نه وي له ځانه   نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر   هندو هم به وي بې جپَه[2]
چه هوا وی درته ښه کا   زړه دي ځي په هغه هپَه[3]
په هر ځاي چه له چا کښېنې   يا د راز وي يا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی   که ښه کېږې په غرډپه[4]
که پخپل فهم طبيب يې
د خوشحال تر فهم ټپهَ[5]

---

[1] غپ د سپې ږغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

[2] په هندي ذکر کول او خداي يادول.

[3] خواهش او هوس.

[4] په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري يعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ويل دي.

[5] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحيح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتیا ویل غوړېږي د زړه غوټه   دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په دریاب کښ خښته واچوي هیڅ نشي   په ېو څو ځانځکي خوره شيِ اُومه لوټه
د هغيِ ښځيِ صحبت لکه دوږخ دَي   چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[1]
پدا کار نادان هوښیار واړه پوهېږي   د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[2]
حڅک خمُونه تَشَوِي مستي ئې نه وي   څوک دَ میو عربده کا په څو گوټه[3]
د هغه یاري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وینا جهوټه[4]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواړه   په ځنو کښ حلوا دي څوک نبات لَري تاړه
سَمي کږې ډېرِي پخپل زړه لرې خپل یار ته   ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِیٔ هم کاږه
بخت دَیٔ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ښمه   تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړِ پرهارونه   څه لَره مي وَیٔ دَ یار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مین کېدلم   ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاړه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم   مرَم راباندِي نه ځِي دَ دم گریو هیڅ پاړه
مست یم مَي پرست یم زه خوشحال په خرابات کښ
له میو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه   راته وایه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ   دَ جهان په مخ به نه وِیٔ هسي سلومه[5]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو   اوس به چرته ځِي چه نښتي دَیٔ په لومه
دا چه وایې درومه صبر کړه له ما نه   بیا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي   ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق یم   په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه   سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې   هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[1] یعني په ترېو تندي وا نارضایي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسرۍ داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[2] محشي ورته لیکلي دِي چه یو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[3] یعني یوه هنده او یوه جرعه.

[4] یعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[5] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلئ په جرگه مړ کړ   اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه   خپلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خویئ بې بخت نه یې   چه لا نه یې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې   دا خاني دِ شه په ځان پورِي حرامه
چه خانئ ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ   لا ځایي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زویُو په شمار مشه
د خوشحال ختك وینا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه   زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ویني په سترگو نه په خون کښ   چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه یې   خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي   هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بیا مِي هسي دا غمزې په غشیو وله   لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه یواځې ناست یمه ویرژلَي   لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هیڅ نشته   په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي   ستا سپروُ په ویڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه   طبیبانُو ځخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو   غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
یا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال ختك کښ   یا دِ نه نیسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه   غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره   پدا شان به ښایسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې   سَړی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستئ له مخه دا پرېشان ویَل کړم   چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم   که د ما گنده نه کېږِي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه   همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه یَم نور څه یم   چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ   دَ هر در رالَرَه بس دِئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه یم   لکه څوک چه په بل لوري غواړِي ورکه
دَ ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانُو[4]   محبت را پیدا کېږِي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته لیکلې ده په چاپي نسخه (څکه) لیکلي ده، یعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه لیکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وِئ حبطه دَه   که ئې روغه وِئ دَ سپينُو زرُو تکه[۱]
مگر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ می سپېنه خوله غواړې خټکه!

تور وربل دِ په سپين مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه ليدن ته   چه دَ کښلِی مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسك کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ يو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ ټېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شيخ تر سيورِي کښېناست آشفته شه
ځکه هسي رنگه بوي لَرِي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مي هسي نهال يې اې له دوو سترگو غايبَه   که بله نامه وايم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره ځله اضطراب شي ستا ديدن ته   په تَرِي باندي تل وي دَ اوبو مينه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنايی سره واجبه
يوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَويني په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ يار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سريکار وِي له کتابه
واړه زه يم چه مي هسي شراب بد کړل   گڼه کومه بدي غواړې له شرابه
د شيطان له چارو ليري ليري گرزه   يو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خيريت دَئ   که ځما له لوريه چار نشي خرابه
چه دا هسي ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شيخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي   د ښه بوي نفس پيدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړی يې هم ملك يې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وايم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا ليدلې   بيا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال خټك په ژبه برکت شه
چه ويَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسي په غوغا درومې سيلابه   ولي هسي په ساعت کښ شې بې آبه
آفرين دِ په همت دَ لوي درياب شِي   چه په هيچري ئې چار نده کربابه

---

[۱] د قندهار په اصطلاح ټېکی يعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړۍ درومي   که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق   ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري   د اسمان په ستوریو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندِي بلي کا اېرې شِي   د ژوندون هنر به نه ځِي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[١] کا   که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي   هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږِی خو ګزار لَرَه کنه   زلفي چه وَلَول شِي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه   سترګی چه پیدا دِي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم   هر سړَی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه   غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مې د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي   زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو   ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُندِی څرګند شي   ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه   درویشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله   عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا   ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه   چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړِي   چه په ستورِي چه په فال لَري تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه   شکر لب و شیرین بار ښه[٢]
تر سنبولو ئې ښې زلفي   تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورِي ورځي   تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته   لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه   لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نرئ   تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني   لکه قد هسي رفتار ښه

---

[١] په چاپي نسخه کي لمړی توري زېر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرئ ځني مطلب دي.

[٢] خداېه راکړه د ما یار ښه   شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې گورم   سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې   چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه   پکښې نشته يَو نگار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ   پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو گلونو[1]   تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا گل دئ   تر دا گل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه   له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ   چه انگن دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[2] مې نورُو ته بخښلي   کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ   چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ   دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس آوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه   ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترگي په کجلو   په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین يې   چه دَ زړُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته يې   کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلِي دلبره   مگر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېږي نه گروهېږي[1]   خدایه څه مِي سریکار شُو له کافره
نه مِي خوب نه مِي قرار نه مي آرام شته   همیشه را باندِي تبه وِي شېبره[1]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته   او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي   په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنگ به هغه خېژي   چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَري آزاد دَي   باز په دواړُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شِي   اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي   دَ غریق اوبه چه پاس واوړِي تر سره
مگر خضر مي مدد شي دعا را کا   چه لاهو بېړیَ مِي وَوزِي له خطره

---

[1] دا درې وروستني بیته له یوې قلمي نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[2] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ئې ځله هر ساعت شِي هونبره ځله
دَ خوشحال سینه لګېږِي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه   الوداع دَه دَ خوشحال ختك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي   بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګیالیِ   هم پخبله صلح کاندِی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُتِل نشي   په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښلیوُ په دا کار پوري حیران یم   چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي   دَ دلبرُو یاري ځو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي   تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا   چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا   د شیریني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره یاري وکړه   راته ګوره را ځکوم حدیث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي   دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مریزه
چه ئې سوز نه وِئ له سازه   یا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ   راته وَوایه همرازه!
غم می واړه تار په تار شِی   دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاي چه ښایسته وي   ترې سلام مي دَئ له نیازه
ځما لاس له کاره ووزِي   چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښلیو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګنی افزونه   تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ   که زیات نه یم کم هم نه یم تر مجنونهٔ
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي   که هیڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې   که له دوو سترګو روان کړم دوه سیندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1]   اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا   زه په ځو خبرو خوښ یم له بېلتونه
یو ئې قدر دَ وصال راته ځرګند کړ   بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ لیلي کړ زه پوهېدلم   چه به ستا له لاسه ځاي کړم غاړې غرونه
چه یك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَیوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږِی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه   وَ اسمان وته روان شو عیسی (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس یو نشته   آشنایِي له هر چا ښه دَه بې ختکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم   چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربږي   په سختي کښ وېزاربږي له ابکه[۱]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئ   همگی ئې زیست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا یې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[۲]
مروت یاري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسیر موتي د لاس د سکندر کړ[۳]   ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا می دریغ کړ   بیا هاله وایه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زیبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوي دَ گلو وَنه
که یو ځل ئې طماغه[٤] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهینه
که دَ کښلیوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
چه ځار ځار کله به رایشې مینه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وینې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښایي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځَني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښېږده پښه په پلنگونه
نه دین شته نه آئین شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[٥] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بیداره اوسه زرکی   شاهین[٦] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[۱] یعني پلار.

[۲] یعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[۳] د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

[٤] محشی ورته توپی لیکلې ده.

[٥] مختوري.

[٦] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښاېسته ئي زيړه ګله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکې تر مله
چه په پټو سترګُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسې رنګه شغله[1]
راشه خپل وژلي ګوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ همېشه ورباندې لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ دروُمي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!
درست عالم دئ په خوشحال باندې غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارګانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه ګرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشي د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَى دئ چه دنيا ئې په هر چا باندې سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزى شوى بې تحصيله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مې معشوقه دَه بې عديله
چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجيله!

څه به ووايې خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچګون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپي ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅاره نن هغه ده ځما یاره
لا جنوتې سر کنډي چه حجاب نه کا له پلاره
یو سورکی پیزوان په پوزه ور بلوتې یو څو تاره
مخ نسرینه مه جبینه سنبل مویه پري واره
شکر لبه پر طربه هوسی سترگې گل رخساره
قد عر عره مو کمره سر تر پایَ قلم کاره
په زړه سنگه شوخه شرنگه جفا خویه زړه آزاره
زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا داره
چه مي نوم ورته څوک اخلي و ښکنځولو ته تیاره
څه کړم کوم فکر علاج کړم دم واهه نشي له ډاره
د دې خوي خصلت دا هسي ځما دَه مینه بسیاره
دا یَو څه علامت وشو په ما خوار دَ خداي دَپاره
که پَتِ نیاز ورځني غواړم په نیاز نه ده خبرداره
که خپل زور باندي ښکاره کړم خیلخانه لَري خونخواره
که ئې وغواړم په زرُو زر هم ډیر غواړي بې شماره
نه په زور شي نه په زر شِي په جهان دِي دا دوه کاره
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکاره

چه مي ستا کوڅه مأوا شه غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کښ مي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو پکښ زړه مِي سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انگڼ ولاړه ما په ټیکي سترگي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول گناه دئ دا گناه دي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم — چه د ما وَي دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه! — په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ ګرم نه یې — که دې دواړه لېمه ووزي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرې دي خوشحاله ته
جګي جګي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وي له معبودهَ — لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي — ګنه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا — خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ — که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د ګلونو قدر څه زده — له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې — که دِ چار شې تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي — که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا — تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هوري چه هغه یار وي — بخته را شه ته مې ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترګو ښېر در څخه شته — پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او ګل بوي کړه[2] — چه خپل مخ دَ ګل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې تول کړې — تولَوَه ئې چه کمښېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندې په عقل تېر و بېر کړې — چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا دربانديِ کا ځني خبرېږه — یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي — دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَړ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه — دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه — دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
که ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنګ ماڼي کړې بې ګناهَ — ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورې روانه په شیوه شې — در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وګورم — بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځن دي څه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنګ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنګه زړ٠ ئې راکي.

[2] نظر کړه ګل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا   گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندِي مَیَنه کړې دلبره   یا مي مینه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم   یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا میِ نشيِ   شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په یوه ګزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نګاه ئې په خوشحال وشو ناګاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده   که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبرى مکړه   لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنګه دَ یارىِ صفت کېږي   زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه   هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دئَ   دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا   دَ هغو سَرَیُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر واړو تېر شُوم   و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرګونه کتابونه ملا لوليِ   الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه   مګر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبدِه لَرِى په میُو   ساقى تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه ځما سترګى   له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله   دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم   د واړو سترګو مِي خجله نربده[۱] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولګي ښه ندئ   لا دَ وخته ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوګي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه   چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سایه بان وَه   چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو   چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ   چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه   چه بره ورته ګویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواړه[۲] کړل   دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

---

[۱] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[۲] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[۱] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[۲] ثنا هیڅ ورنه رَسیږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه راشه گوره ننداره کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[۳]ده ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده شېون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلئ[٤] دا طوفان دَئ که ژلئ چه ئې ویړي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَني فکر دِ نور دي چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښتَه[۷]
په دنیا کښې که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[۸]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه! چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه: په ورتله په ستغ[۹] ختَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[۱۰] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه هونبره چېري قرارېږِي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي یا دِ تا له لاسه ویر دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په نېز وشي صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کیږی نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[۱] چه کونین په طفیل.

[۲] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[۳] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وږَي.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[۷] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[۸] هغه.

[۹] په غره کي نرئ او سخته لار.

[۱۰] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو په لېږ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښې دِي دَ سر ويني نه چه ډکه سينه وړي له ځګرخونه[1]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده يا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَېَلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه تړلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارګه طوطا کړه سَرَه ښېل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه يا د دُوي غُندي پيدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا وَ هغو وَته به څه خورې سوګندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنګ باز آلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ وربانډِی نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد کا که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې ګورې باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه بيا به هم شِي څو رنګه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې ګورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي ګل کله مونده شِي چه د پښو تلي ګلګون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم چه په ګور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي چه ئې خلاص نه وِي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شيطان شوه عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پټك ده چه د ګوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځګرنه، يا نغاړي ځګرونه.

[2] حسد، کينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ ښېلتانه دَئ
د خوشحال څه سریکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ ګلو وختهٔ[1]   که ژر در پسې نه وي د خزان سیلۍ سختهَ
په وخت دښو ګلونو د وساله باده نوشلي   د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت یو سي یکلختَه
په وخت د ښو ګلونو په خلوت دَننه ناست يې   را وزه ننداره کړه ناسوتي شیخه بدبختَه
هر ګل وته چه ګورې ګوښي ګوښي ئې نګهت وي   په رنګ سَره یَو ندِي نه یَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص ګلونه   آخر به ئې رژون وِي د ګلونو له درختَه
چه تعین[2] دا هاړ ګرمه سیلۍ راشي په چمن کښ   ګلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زانې مرغاوۍ تله راتله کا
خوشحال خټك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه   تندر وُ یا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بیا ژر پسې اندوه وه   چا وې چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هیڅ نَدئ چه مي ساه وینی دا خلق   زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه می سنګ دَئ، چه په هیڅ به نرم نشِي   راشه که ئې ګورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په لیدو مینه ماته نه کړه: څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنګ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنګه   ګل وُ دَ ګلابو شګفته شه نور په تله شه
دریغه دریغه که ئې مرګ په بد لېده وئ   څو به مي پرې ورکړل ولي مرګ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنګ توري نېزې وې   بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرګ دَ خدای په کړه شه
زه یواځِې نه یم ډېر عالم پسې کباب دَئ   آه دَي پس کېږِی. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاریخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نیکه دَئ، دَ نیکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي درویښه[5]   په طمع په امید اوسه دَ هر غني له وېشه
یو ګل مي په دا باغ کښ ناګهان په نظر کښېووت   عجب ئې خوشبویي وَه تر هر ګلوُنو ښېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه ګل له حقیقته   ده کړي تحمل وُ د یوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځګر وَکړ سرې وینې   له ورَوسته ئې روانه خوشبویي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ویشتلیو له احواله نه خبرېږې   چه هیڅکله دي نه ده چېري پښه په اغزي رېشه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعینه دا هاز ګرمه سیلۍ شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېشه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه   دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه   یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم   دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي   آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ   په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ   په مرغۍَ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې ډېرېږي   درومي درومي په اوږو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده   دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه   ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې   قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دِي   فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره   چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ   نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندِي مي داغ دَئ ستا له لاسه   ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موړه   خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسِي پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه   خداي مي پدا خوي کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده   زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي   څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
ګرزِی په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي   څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیریه ګله   تَل دِ یادَوَنه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دِي روانونه سبا کېږِي اې ساربانه!   پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ   نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده   خداي مي چه شړیَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ور څخه نه وُ   ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[۱] کړه

---

[۱]سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه
خداي مي مينه په ده باندې يَو په لس کړه[۱]

ښه چه راغلې دَ بهار زيريه گله!
اندېښنه دِ عندليب په هر نفس کړه

دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي
په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه

که زه خوار دِ دَ گلونو لايق نه يَم
ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه

درست عالم پدا خبره خبردار دَئ
چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه

ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه
نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کړه

دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ
عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه

کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته
دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه

دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[۲]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه
اخ چه لاس په لاس په دَه پورې دا تور شه

محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو
دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه

چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ
نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه

چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[۳]
راشه گوره په غيبت دَ پلارو مور شه

که دَ ډيرې په وکښل ئې ورته وايم
نصيحت دَ نېکخواهانُو باندې اور شه

گوره څو عالم به لاندې کا تر چلو
نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه

صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته
ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه

چه ئې زړه تر کاڼی سخت هغه مي يار دَئ
بدي بخري څه ځما کاڼی په کور شه

توري سترگ ئې بلا دي عاشق گوره
په بلا باندې ور درومې کر و گور شه

دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
چه توره[٤] لَري دَ توري خان هغه

کان دَ لعل دَ ياقوت دَ گوهر څه دَي
چه احسان ترې پيدا کېږي کان هغه

چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شي
دَ مجلس سَرَه چه خوږ شي خوان هغه

که د مال دَئ که دَ ملک دَئ که د لېچو
چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه

په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ
چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه

چه دِ څوک دَ وړاندې وروستو ځي دا څه شي
په تنها وجود چه شان دَي شان هغه

وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[۱] خدای می لا وربانډی مينه يو په لس کړه.

[۲] هر څه بس کړه.

[۳] تر زيانه.

[٤] د دې کلمه معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که گورې ښه هغه — چه ناحق په ځان غره دی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ — چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ — ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې گورې — په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندې — چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندې دئ هغه نه مري — چه بې عشقه ژوندې گرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه — چه رشتيا تر خوله وَباسِي خوله هغه

هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[1] — مست يم مستي کړمه گڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه — نور را خبر نشول يا مي سترگو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه — شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده — راشه که ئې گورې زرکې تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېري دَ دردمن په حال خبرېږي — درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو — ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دَي بې حسابه — څو رنگه فتنې چه دَ جهان دي واړه ده زده
چېري به له دِله يَو ډک مهر را بر سېر کړې — تل دِ که دا هسِي دلاسې تشي په خوله زده

څه پوښتې خوشحال دَ ښلتانه په اشتياق کښ
ستړي په منزل پوهېږي تړَي په اوبه زده

چه پيدا چېرې په ملك کښ يو حبيب شه — لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا — راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي — دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دئ — دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنگ و بوي و گل نه وَئ ورکړي — مبتلا به باندې ولي عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترگو ننداره گړه — هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم — نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي — لکه ملك دَ ياغي لاندې تر تخريب شه

چه ئې پرېښوه يارِي دَ لېونيُو
گمان مکړه چه خوشحال خټك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه — ښه خو دا چه اوس يواځي دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ گه ليده شي — ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترگو — هر سرَی ځما په سترگو لکه دد شه

---

[1] تا د زړه ساتنه نزده — مست يم مى پرست يم گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته — خلق واړه په معني لكه مرتد شته
چه ئې نن كانده له ما سرَه خپل قوم كا — مگر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپين نشته په چا كښ — دَ همه عالم په سترگو كښ رمد شه
تور به چا ته يادَوَم چه رد گمراه دئ — چه پيدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مي له گېډې نه پيدا دئ — پوخ ځما له ناخلفونه كبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ — بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه: — چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زويه پيدا شي — ته به وايې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پيدا نشِي په اولاد كښ — كه هزار زويه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار گلونه هيڅ دي چه تېرېږي — ښه هغه وَ ما ته گل دَئ چه سرمد شه
كه په ذات كښ دَ خوشحال آل و اولاد شته — په صفات كښ لم يلد و لم يولد شه

يخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه كه يَو ورَځې منجمد شه

څو په باغ كښ لا يو گل دَ نو بهار شته — دَ بلبلو دَ طوطيانو پرې جيغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي كه ښه كا — چه په سېل دَ بهار را سرَه يار شته
چه له ياره سرَه مست دَ گلو كښت كړم — محتسب كه را نيژدې شِي پايزار شته
شيخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري — چه رباب و سرينده غُندي غمخوار شته
نه به زه دَ ميو جام كښېږدم له لاسه — نه ځما له پارسايې سرَه كار شته
ما وَ خپلې پارسايې ته رخصت وركړ — په دا نورو پارسايانو مې اوس ډار[1] شته
ساقي بيا ځما دَ ښهر خبر واخله! — لا يو څو په كوڅو پاتو پرهېزگار شته
گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي — [2]لا به ډېر عالم رسوا كا چه دا چار شته
چه په هَرَه پياله عقل له ما زدويي — دَ ساقي منت را باندې په بار بار شته
دَ گلونو په موسم كښ خوار هغه دَئ — چه ئې نه پياله په لاس نه ئې نگار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ — چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندې نه ځې — ځكه وصل دَ هر گل په څنگ كښ خار شته
دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ — لخلخه به ځني پېرې چه خريدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت وركړ
دا څو ورَځې غنيمت دِي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان كښ لا لاله شته — دَ بلبلو دَ طوطيانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېرې ليري گرزي — چه په وخت مي دَ بهار په لاس پياله شته
كه مې يار په لاس باده واخلِي ساقي شِي — پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښيه چه ځَم تر پښو ئې پرېوزم — كه په دهر كښ څوک ما غُندي واله شته
دَ بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم — چه باران شي دَ باران سرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سیل تل درومه خوشحاله
یو څو ورځِي چه دَ ګلو پر کاله شته

چرګ دي خپل چرګ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشِي   چه دَ چا دَ هغې چارِي تقاضا ده
څوک به خوښ سَرَه پرېښږدي په جهان کښ   دا دَ ځَایه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه یادَوِي فایده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ ګمان لړِي به تار په تار خپرې کا   دَ یقین اندېښنه بهَ تر بیضا[1] ده
دَ خوشحال په ویل غوږ او فکر بویه
چه موندنه دَ خبرِی په امضا ده

خپل پرَدِي چه چا لینده په لاس آخیستهَ   هر یوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشِي نه وه   د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعلیم ئې د سیفې[2] له ما نه آخست   بیا هغو د ما د بدو وسیفي لوستَه
په زرګونه راته لاف کړې د یاریَ   په دولت کښ ئې د ما بلا آخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې یو نشته   چه ځَما دپاره ووزي له بایستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار آمستَه[3]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دِي   ښایسته سړَي وباسِي له ښایستهَ
هنرونه ئې عیبونه شي خوشحاله
د سړي چه چار دَ بخت شِي سسته پُستَه

چه مي ولیده دَ زړه په سترګو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه لیده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ ټویښي لَړِي تل زړه
په وَیل وَیل مي هیڅ تقصیر وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَیل زړه
عاقبت به آفت سر لَرَه پیدا کا   چه جار وَزِي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَیرُونه   که هر ګز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وِئ[4]   لکه خوښ شِي دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکیب وَکړ نه پاېئږي   نور له تنه جدا کېږِي په نیوَل زړه
دَ خوشحال خټك فریاد له نورُو ندِي:
په دَه هونبره چاري وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته لیکلي دِي چه یوه دعا ده.

[3] محشي ورته لیکلي دي "پېیلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنګه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه　اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو　کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده　هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کتَي ورځني زېږي　د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
څو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ　یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د تومي[1] بیوجه څو دي　یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړُو مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول　زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَري پذات کښ　نه نام نه ملگري شته[2] هونبره گنج هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مې هېر دِي ښایسته　په طور د مین یم گڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو　پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژنِي　چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سرَه ساز باز گا　په قول په وعده ځکه تېر بېر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا　په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو　په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لَره بویه　په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېني　دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ　طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وئ معشوقه په اصل لویه　دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده　دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي　په هر ښهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه　اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سرَه مهر　سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ　که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك گېری شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وئ   وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه
خوشحال دِ ښه چه مرِ کرِ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دئ را سَرَه
ليونى که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاڼي گلونه دِي خبري   دَ سرِي کرده دَ وني ثمره
نن يوازې يك تنها له ياره ښه يم   څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې کره
شاړي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مَرَنی ليندئ به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستي دِ رغبېدن دَ بيمار وشي   په وَلاړي پښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   ورانديِ ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   بانديِ هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ يارئ   وېزاري دَ زړه دذَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه بانديِ کښېږدې   بيا گله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کرې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې   بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دئ   چه مانه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِی را ئې نکړه   دَ رقيب په خوله شوه اَري را ئې نگړه
ما وې دروم ستا له وره دعا راکړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم   را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغبېدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنى سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
گلدسته ئې چه له باغه وه ويلې که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسِې نه چه ئې د زړه دلاسا نزده دلاسا لَرِي تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه کښلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسياري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سړِي په خيريت ده تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي معافي ئې دَ گناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَږه په چا ورشِي هغه هم د گناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي گمان نشته دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي همگِي واړه له ځايه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبيب اللّه دئ په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[1] چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابَه
د سمند سمونه سره په وينو درومې گوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي هسي ډار کَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د کښلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د کښليو دود دي نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړگی پخپل زړگوتی[2] نَسه[3] چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه[4]
دا دَ وړکيو خوي د څه ونيو په لاس[5] کښ چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

---

[1] له نقابَ.

[2] زړگوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه لیده شِي   روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي   خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي   که سړی دي که پېری که کوس[۳] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته   توبه توبه دَ ختکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیغ[٤] کړم
تا ته څه رنگه گیدړ شوم رترومي[٥] کسه

دلربا پسره راشه   ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دِئ   تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې   ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده   په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب   تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي   په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم   د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم   اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم   اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[٦]   د چنډن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه   دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِی مِي غمازئ دَ فراق دِئ   زه ئې ځکه په گرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم   چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه   دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِي   څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[۷]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده   دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا   زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[۱] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[٤] تېځل یعني د آس تند ټوپ.

[٥] عیناً ولیکل سوه.

[٦] یې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنګ زېب لَرَه روان کړم ننداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځېِ په ما ظلم، ستم وشو زمانه دا هسي تل کا پڅپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځېِ فوزونه د بد به مي دَ مزري یا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
ګنُدِي وِي چه بازي بیا را وَجار وزي همګي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورِي واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده چه میشته ئې دَ محبوبي په جوس[۱] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي که ئې ګورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوګند راځني غواړې هم به وکړم تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
ډېری میني آشنایی څه په کار ندِي یَوَه زړه لَره یوه آشنائي بس ده
چه دوه ښه خواږه مَین سرَه دلګیر کا دَ غمازُو وینا څه دَ سترګو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنګ مي ډېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ چه د ګلو نندراه شِي انتساخه
ګل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو لاس دِ لا لَرِي شرف د ګل تر ښاخه
غنچه ګل ستا له خولې سرَه سیالي کا خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر ګله په زړه هم سختي لرې تر سنګلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شيِ سور پېزوان د ستا د پوزي[۲] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږِي له هغو خبرو ونیوَي صماخه
په بېمارو سترګو تل پهي[۳] کښېښوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده ګستاخه

---

[۱] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[۲] دَ شاه دَ پوزي.

[۳] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله — دَ یارۍ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ — څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي — کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې — چه دَ سترگو دِ گولی دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] ږدم واړه خسا[3] کېږي — چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي ماني مه کوه پخولا شه — خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم — چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې — حال به وَوینې دَ موږ دَ ځان زواله
دَ خاني دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده — په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې — دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغنې[4] ککر کړې — لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښې پکښې گوره — له دذَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم — دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ — هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5] — چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږې — که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو — مسله مي دَ آهو پسې لنگ نده
کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده — وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې — په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وَئ — د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وَئ — تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې — چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ درومي مال دِ درومي پت دِ نه ځي — د سرِی د چارِی کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې — په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي — تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړي.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي　　په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي　　يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کړو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده　　چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وگوره　　څه دِ نوره تمنا ده؟
گمان نکړم چه به ستا شي　　دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي　　کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبي گوره!　　سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې　　که دي ړيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]　　گه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا　　دا هم لويه تماشا ده
راشه وگوره په سترگو　　چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ　　کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ　　لا يزاله مستي نه دورمي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندئَ　　درندئ کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي　　د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي　　چه خبر شوم د وگړي له بر بستَه
د ښادئ په اميد اوسي په غم کښ　　تل په شپه پسې را دورمي ورځ پيوستَه
د مقصود گوهر په لوي درياب کښ پرېووت　　غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه گوري ساحل ته　　هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي　　چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځَي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و گلشن ته　　د گلونو انتظار دي شگفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟　　د گلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا　　زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَړېږم　　که هر څو په ځَير ځَير گورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه گلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدې	چه په شین[۱] شین درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځیو په منځ وینم	د جبین تخته دِ ښې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې ګرېږ کله مهر	زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
که د ما په مرګ دِ زړه دَې دایم زه هم	ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندې بل کړه په ستنه[۲] شه	چه لوګي دِ ننه نه وزې پیرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[۳] کړی و ګردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه	چه ځما له کاره تښتې په فرسخه
د یاری په کار و بار کښ فهم وکړه	چه را نه شِې د بدانو سینه یخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یووړل	له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه	دَ مېږي په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وریته شول	ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول	کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[۴]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا یې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بیارته	دُر ریزي وکړه خپل یار ته
زه چه ستا و مخ ته ګورم	زړه مي نه کېږي ګلزار ته
ګل له شرمه خولې پرېږدې	چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندې جوړ شي	منتظر یم و خپل وار ته
ګله دا درباندِ[۵] ښایي	چه ځیر ځیر ګورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا	یار، دم مه وَهَه اغیار ته
آئینې وته نظر کړه	که دِ مینه شِي ګلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه ګوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سرَه جفا کړه	دَ اغیار سرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترګو لَره غواړې	دَ هغه سرَه فتنې جنګ و غوغا کړه
هغه ته یې چه له ما دِ محبت کړ	که غه هونبره مینه ما سرَه نور چا کړه
که په اور مي کښینوې په اور به کښېنم	چه دِ ځای په سترګو کړم راته دِ شا کړه

---

[۱] تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خیال کښلي دي.

[۲] ستنه یعني واپس او تر شا.

[۳] ما خوشحال ده قبول کړې.

[۴] محشي زندی تر لاندې کښلې دَه، مګر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[۵] وربانديِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ يارۍِ   څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرگ دي زړه تېغ را واخله   دَ قصاب غُندِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيوارۍ[۱] د سبگل نه يم[۲]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ بېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مې مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنگ دَئ   سر هوا لويي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو   تڅه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې   ولي ما لره راځه د دردو روږه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[٤] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهې زلفيني نموړه[٥]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه   ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونگو باندي اطلس لکه شړۍ وئ   په نادار باندِي سړيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلی خبري وايه   نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه   که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې   چه به زه پرې ماتَوم دَ زړگي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترگو   بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ گلونو قدر چا زده   يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ   چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې   بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ   ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم   تا خندا زده ما ژړا زده
رنگ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[۱] د دې مسرۍ معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرۍ معنی حل غواړی. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دی:
خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دی   د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روږ پطږم پي دې بدله کښ دَ سوږ، روږ، پوږ، روږ، نموږ، معناوي تحقيق غواړي.

[٤] چه خور نشي.

[٥] محشي ورته کښلي دي: يعني ډمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بيا کړه | په چمن کښ رنگارنگ گلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لړلَی نشم[1] | که دِ زړه ځما په مرگ دَئَ دا ادا کړه
بې نياز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ | ستا دَ سترگو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فرياد کړم | چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو | چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه | ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه يم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ | چه هر گز ئې خالي نه وي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عيش و عشرت ورکا | هونبره ډېر ورباندي کښېږدي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه | کله بيا خوبي دَ پاڼيُو پرې انبوه
په ناحق ئې په ميدان په سمَه غواړې | چه دَ غرونو غرڅه نه گرزي بې کوه
چه مي وليدې څو خولې هونبره خبري | را څرگند شول واړه دو اويا گروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه | لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې | ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترگو | دَ رنجور غُندې مې بيا له سترگو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سرَه يو رنگ دئ | سر هوا لوئي دا هونبره سمَه کوړه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو | ټگه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې | ولي ما لَره راځه دَ دردُو روړه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفيني نموړه

دَ ناکس له آشنايي توبه توبه | دَ شونډی[3] له روڼايي توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا | له دې هسي ښڼايی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرگونو جن بدرنگه | له دې هسي کتخدايی[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي | دَ احمق له دانايی توبه توبه

---

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] يو راز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوی عموماً د لرگو څراغ ته هم شونډی وائی.

[4] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي   له خودئ خودستايئ توبه توبه
که هزار رنگه شيخي، زهد، تقوا کا   دَ جاهل له پارسايئ توبه توبه
چه عمل ورسَرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له گويايئ توبه توبه

درخو[1] خود په آدم خان باندِي شيدا وه   تر دا منځ دَ ميروگي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ   په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ   دَ عالم سَرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټئ ئې شگفته کړه په چمن کښ   که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې گل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو   ستا د َمخ خوبي تر گلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت آفت ځني پيدا شو   څو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره   ته به وايې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سَرَه درسته مخامخ کړه   چه پرُون راته يگلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ   ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اگاه   امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې   په جهان دي غلغله وشوه ناگاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وراندي څه دئ   هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير آباد لَره دِ را يشي لښکره   چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږِي   ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي   گويا زه هم په حضور يم دَ درگاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه   دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه   په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښبُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي   درته چا وې چه لوگي مکړه اوربل کړه
گه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته   ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده   وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پېښ شي   دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي   را څرگندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه   دَ شرابو سَرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر گښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده   چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ   خدايه څه د ِ دَ عاشق ټېر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانګير شاه يم   راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترګي خو توري بلا دئ   درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځَله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د ښايست سَرَه سل نوري چاري بويه   چه عاشق په ځَان مَين کاندِي مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئ   درېغه درېغه دَ مهرويو ګفتګويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي   بل په غټي سترګو خوب کا لکه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي   دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځَما دواړه سترګي جوي ته سبر قد يې   سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائی ده   دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
که مي سل هنره کړل تر سرَه نشول   يوه څرنګه نابوده آشنائي ده
چه د سترګو ئې تقوا سره مېرځي ده   په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم   ستا دَ تورو زلفو سيوره همائی ده
په وار وار را څخه يوړل عاشقيه   که هر څو را څخه پوهه دانائی ده
ّچه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته   تر دا هسې وصل به جدائی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځَائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کونِ او کوره   څه خو شرم مروت وته وګوره
په درست عمر هغه ځَاي ورپسې غواړې   چه د ِ پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړګي باندي د توره سوی داغ شِي   چه د ِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره ګندې پتا باندي پريوزي   چه دَ کوره د ِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه   ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر ګوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې   عاقبت به پکښې بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله   دا به واړه دَ اجل سيلی کا خپوره
ګورستان لَره به هسی شان مفلس ځې   لکه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه   ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو ګوره   چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم   که دَ حال وَي گوېړنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي   لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده   ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله   که دِ چېرى انديښنه کېږِي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي   يَو زمان مي باندِي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاږِي   لکه مست لَرَه کباب ځِي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېوې فتنې جلوې مانې کړې   هونبره کېږِي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډي د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دِي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندِي زانگِي   ښاماران دِي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځِي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروېړنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو گلونو په هر کال وُ — دَ دي باغ هغه گلونه سږ کال نشته
راته څه وایې چه یار پتا مین دَئَ — مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره ناري وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سرَه به نکا مکر دروه — مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به دَ خپلوانُو سرَه حؤک کا — چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه ولیدَل اتلس زره قومه — دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر گروه
دَ محنت په وخت یَو مل را سرَه نشته — دَ راحت په وخت زرگونه وُو انبوه
په خوښیه کښ زاړه لکه زلمي شي — ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ گزار په ځاي اوس نه وینم هوسیه — په ځواني مِي له کبلي لیده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه — که[1] دي وَ ویني یار وار وِي کورَ کرَهَ
چه وَتا وَته نیژدي شِي هغه تور شِي — په ستنه راځنِي گرزه تورَ ترهَ
یو یو هور[2] دي چه شاهین ځني آلوزي — مشگیرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په یاد نشاط وِي دَ گلونُو — که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښیو مرغلرِي — دا گوهر په دواړُو سترگو وودهٔ[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئَ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه — په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور گرېوان شلېدلي — صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په خمار ئې سترگې سرې و بله اُوښتي — نیمي شپې را باندِي راغله ناگهانه
سپینه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه — په نرمي ئې دا وینا کړه را بیانه
زه خورې زلفیني ستا په پالنگ راغلم — ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لرَه چه هسي شاه ور درومي — نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پیالې ئې پیاپې وَ ما نه راکړې — دَ توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې — شیخه ځکه ځما چار دَه په تا گرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي — هیڅ بدی را باندِی مه وایه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ یار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووینې.

[2] محشي ځاله ورته لیکلې ده.

[3] یعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ویرانه

ذرې ته چه هسې برېښې منوره — که پوهېږې دا برېښبا دِ ده له نمره
وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته — زه به لار درته پیدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي — له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي — دا به شوې چه یار مې ته نیوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو — دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
ویر مې دا دئ چه له کښلو به جدا شم — څه له خپله سرَه نه دَه ځما ویره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم — که ئې اروې دا وینا ده مختصره
وایې وَمرَه چه دې زه له غمه خلاص شم — ځُما دا دعوه لنډېږي تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندې دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: — چه وَواته له سترګو هغه ووزې له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مې روح یې که پوهېږې — مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مې مَرَور شې چه په نورو دِ نظر شي — بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ — زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دې نګارې هوسې سترګې پرې وارې — تا غُندې به نه وئ شوخه شنګه دلاوره
شونډې دِ یاقوت دې غاښ دې دُر دَ زړونو قوت دئ — درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځبښه چه ښه کښلې شې در پېښه — تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دې چه دَ کښلیو غلامان دې — تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خیاله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه — دَ شرابو پیمانه، راته نیسې جانانه
معني په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندئ — راشه بیا کښېږده لیندئ، معني په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولي جونه ناستي — پکښې ټولي جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشیانه، تور کارګه قمر تر لاندې — تور کارګه قمر تر لاندې، پاس په سر د آشیانه
ګوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي — زلف و خال دَ هغې مستي، ګوره جوړ دام و دانه
په ګیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي — چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي، په کیسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ — شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ دَ ملګریه[1] — څه مو روخ دَ ملګریه، ته عاقل زه دیوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال خټك ویلي
ما خوشحال خټك ویلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملګریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګينه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه　　راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر يوانه
خداي دِ تا له وربيو سترګو نه وژغوري دلربايه　　چه ټېکه په جبين کښېږدې او سينګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې　　خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولۍ شِي پرېشانه
ځان و زړه مي هم چاپېر ور سرَه درومي اې نګاري　　چه ګهي په شين شين په انګڼ کښ شي روانه
دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم　　چه يَو ځان دَي راته پاتو دا به هم يوسي له مانه
دَ يارئ دَ آشنايي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړلې نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه ښه چه شه　　پخپل يار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي وُ　　اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ يار د مخ له خياله بل فکرت مي　　له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ　　په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ　　چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتياق ئې دَ سرو شونډو　　که مي ويني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غيرو چارو مبتلا وُ　　چه له غيرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم　　چه دَ هند پلار مي يون شه ښه چه شه
هيڅ مکتب له يوه فيضه خالی ندئ　　چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ　　که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه　　که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرئِ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېږه　　وايه وايه وايه له وَيلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږِي له جوشه　　ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ　　مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن يم، تل په آه و په شيون يم　　وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا يې که زه وَمرم بيا به وايې　　مرمه مرمه مرمه څو لا پايم وَ پوهېږه
څه وايم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې　　جګي جګي جګي په رشتيا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سرَه ښه دي　　ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه　　وينه وينه وينه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدِي غاړِي غړُونه دَ خوشحال په فريادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می يووړ[2] يو خورد ساله　　ښايسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه　　دواړه ورَځيي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي يووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترګي ئې تور زاغ دئ   را پيدا دَ باز له ځاله
ګلعذار ئې لاله ګل دئ   غاښ ئې دُر شونډې ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې   سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي   دلربا شيرين مقاله
تر يانه پورې پوچې[1]   دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه   سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته   هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي   دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ ګل تر پاڼيو   تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي   ګلغدار تر لاله لا ښه
توري سترګي توري ورځې   تور باڼه اوږده والا ښه
تنګه خوله حقه دَ لعلو   غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
ګبينه ئې سر دَ ژبې   دواړه لب ئې تر حلوا ښه
ګلرېزي کا په خبرُو   تر شکرو په خندا ښه
ځړه نيازو ځړه ناز وئ   په جفا ښه په وفا ښه
که مي وژنې تېغ را واخلي   دَ ده تېغ لګي په ما ښه
که هوا ده دَ ښه مخ ده   نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ   هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه   زه ئې واخيستم خوني مزري دروَ وه
وداني ئې په ډېر غم په ځګرخون وه   ويراني ئې راشه ګوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم ګڼله   چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندې پرېوزي   دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله کښېښول   ظالمي دَ اورنګزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم   چه ځما دَ زړه متاع باندې ګرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا کړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه   د ګلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ ګلونو عمر لږ دَئ   په جهان کښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راحِّي په سيل[۱]   مگر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا كښ   ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره   په ما خوار باندِي يا زهر يا گنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَړِي په زړه كښ
دَ خوشحال له دله گنبت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم لا تر اوسه   تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځَني[۲] بعد هم خيال دئ   له هغه چه[۳] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځَان يَم   دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځَما خبري، خلق كا په نيژدې ليري   په وگړي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يِو مشال وُ چه نما شو   هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوكى ئې د مژكان دِي چه بلا د ما د ځَان دي   ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځَان سَره آشنا كړم له هر چا ئې شا په شا كړم   له عالمه بېگانه وم، بېگانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ   دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وكيله بې ريباره
زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه   له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راكړه   د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو   نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه   كه مي خو نه سِي تاراجه
ور گدا دَ ميخانې شه   كه شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي   دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره   ياره كار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله   بكښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر كله دِ وينم   مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډكه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره   خداي مِي مكړه د غمه[٤] نوره
كم خدمت يَم په خدمت كښ   حُان لازم وينم هر گورَه
كه زه هر څو كم خدمت يَم   ته خپل شرم وته گوره

---

[۱] د بهار په سيل نه راځى بلبلى.

[۲] ځَني بعد و هم خيال دئ.

[۳] چا.

[٤] تغمه.

خانه زاد بندي کمين يَم — هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مي واړه ته يې — بې تا نه پېرم[1] په توره
بد غليم راته په ځَو[1] دي — له غليمه مې وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله — سنګ به سينه ووړ کړي ستا له هسې سنګه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترګو ولاړه — ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! — وار په وار مې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ — اوس مي په دا کار کښ سرَه درست وپسندله
ګل چه شګفته شِي عندليب باندي نارې کا — نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
ياد مې هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو — شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندِي لګېږي — اوس مِي دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساره آهونه — ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلي دَ خوشحال ختِك په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترګو کښ فتنې کاندِي خوابونه — تورِي زلفي دي هم ډېر لَرِي تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ — را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حوري که وَګوري ستا مخ ته — نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِي له جماله — لور په لور به سر څرګند کا آفتابونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم — نور مى څه دِی دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دئ په کوګل کښ — تل مي خورِې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه — دَ يارِی په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې — هم لتا ښائِیِ دا هسِې ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښې کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه — چه ګلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ — چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده — چه مستېږی دَ ګلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزِي — هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
ګل بلبل سرَه ښه وصل لَرِي دريغه — که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وئ — سربشته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ ګلزار نکا — هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د ګل بوي لکه وصال دئ — که ئې رنګ په سترګو ویني ندیمه
هر ورق ئې معرفت دَ ګردګار دَئ — و هر ګل وته کاته وَکړه حکیمه
کله هر لوري ته ګل دَ بهار ګورې — کله نه وینې یو ګل پخپله سیمه
یَو مي یار دوهم ګلزار ساز و ساقي شته — نن مي کومه اندېښنه له غین و میمه[1]
دَ ګلزار په اشتیاق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کریمه

سترګی دِ مستان دِي ځما زړه ښیښه مهینه — پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ ګوره دَ ټېکي په شفق بند کړ — جګي جګي رایي واخله له جبینه
کنبلي دي که ګورې چه مخ پټ کله څرګند کا — ګل دَ بهار ندي را زېږي له زمینه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وئ — هر آفت چه ګورې چه را پاڅې له کمینه
مست په بهار راغلي په سرود دِ ګوتي کښېښوې — څو به لا وبا سې ډېر دِ ویاسته له دینه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ — غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زینه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډُو — دَ خلقو لړمون شین دَي که پوهېږې ستا له شینه[2]
حیات لایزال به دِ حاصل شي که باور کړې — دَ زړه لیدوني[3] دواړه که روشن کړې له یاسینه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ — اول ئې درته وایم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وې ساتلې — څه بده بلا ده نه پُټېږي دَ زړه مینه
کله منت اخلِي دَ یوې ګبډې دَپاره — هر چه همت ناک دِي که په کور لړی جوینه
زاڼي بتي ګوره چه په هر لوري غوغا کا — هیڅ درنه پوهېږم چه په چوته یې شاهینه
هر چه دانایان دي په امان امان تېرېږي — هي توبه له دوره الامان له دې آئینه
نوم به دِ هر ګز په ژبه وانخلي په عمر:
دا یارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبینه

سپېنه ږیره دَ مردانو کد خدایي دَه — دَ غاښونو پریوتَنه رسوایي ده
دَ سړی چه غاښ په ځاي وئ ږېره سپینه — پدا هیڅ زوړوالي ندئ برنایی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده — تر دا کله ږېره ښه په ښه نایي ده
زوړ سړی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا — که په ځاي ئې دَ چشمانو بینایي ده
زاړه مرد لَره لیده دَ دلبر څه دئ — په معنی دَ خوږو زړونو مومیایي ده
شیخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه — لاس و دست ئې نه رسېږي پارسایي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَویا تېر شو — لا په زړه کښ ئې دَ کنبلیو آشنایي ده
توری ږیری سره وصله ناداني ده — سپینی ږېري سره وصله دانائي ده
شیخ به ولي نندارە دَ کنبلیو نکا — چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو مومیائې دَه

---

[1] غین و میم یعني غم.

[2] محشی ورته کنبلی دی یعنی ستا له شین خاله.

[3] یعنی د زړه سترګی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روښائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه　　یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کِوي پروا پرې نکړم　　دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ　　په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې　　چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ　　چه ځما بلا ځما دَ سترګو تور شه
که ګداي له لوږي مرِئ علاج ئې نشته　　چه د دور د خواجه روزګار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه　　ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا　　دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه[۱]
هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲]　　آشنایی ئې دَه له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه　　عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي　　چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي　　چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي　　نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ　　چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَری محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وریسې غواړي　　هغه دُر وریسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه
چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي　　هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده بانډِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي　　په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي　　په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه
څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه　　پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه　　کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله　　چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه　　له مورwالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره　　حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن　　پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] سَتَنه.

که دا هسي څوک پیدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشیي
هیڅ تقصیر به ئې ونکا دَ یارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پیغمبره — اول ثنا دَ خداي ښایي بیا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئ په معني کښ ستا پسر دئ — تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو — گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مَږي قربان کړ[۱] — چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ — تا ولیده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو — په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه — موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږِي — پکښي راشِي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره — نجومي ئې که خبر دَئ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئ — بېهوده خبري مه پېمه ور دورمه
مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشي — هر سړی لَرَه ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي — دقیقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گډُي[۱] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ویني — ولی نه وینی په زمکه باندِی لومه
په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئ — ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[۲]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي یکساني — نن یوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي — چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال یوه هغه دَه بله دا شوه
بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه — تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته یې — که یاران لَرَم بې قیاسه
چه به بل تر تا را تېر کړم — دا ویي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم — جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼیه به دِ ومرم — څه خو مخ را وچار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي — څرښښت بېل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي — چه خرښه گڼِي تر آسه
دَ اغیارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[۱] ملا چرگك.

[۲] یو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپینه   هوسۍ سترګه مه جبینه
خدایه ته وَ ماته راکړې   يَوَه سبزه نمکینه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرینه
چه هر ځاي وَته ئې ګورم   ښایسته کښلې مهینه
هوسناکه ښېوه ګره   شوخه شنګه زړه سنګینه[1]
دَ یارۍ په علم پوهه   سخندانه نکته چینه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مینه

که هیڅ نه وائ چه ویل راشي له یاره   ټول دَ یار مهر په لاس راکړه ریباره
سره لاله په هغه محًکه شګفته شِي   چه خولې دِ باندِي اوري[1] له رخسارهَ
دَ غمزې په تیغ مِي وژني زه دعا کړم   چه ځما په خون ئې مه نیسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په یاد وِي   بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
یوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه   خلق ځو ګلوُنه وړِي له دِې ګلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شِي   چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سیند کښ ډوب کړې هم به سېځې   چه شېځل ئې په نصیب شوله روزګارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځغلِي   نیم بسمل ئې په ځاُی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونیو نور موړ شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که ګذر په خیر آب آباد وَکړې نسیمه   یا دي ګشت وشي دَ سراي دَ سیند په سیمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه   ور سَرَه ځما دَ لوریه ځو تسلیمه
اباسیند وته ناره وَکړه په زوره   وَ لنډۍ ته وینا وَوایه حلیمه
کندي وي چه بیا مي ستاسِي جام نصیب شي   په ګنګا جمنا به نه وُ له قدیمه
که دَ هند له هوا زار کړم ځو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظیمه
که دَ نهر اَوبه ځښې ګلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بیمه
چه سرې اوبه دَ غره نشته په هند کښ   ترۍ توبه که واړه ډک دَي له نعیمه
تل به هیځوک نا امید په جهان نه وِئ   په کریابو کرم کېږِي له کریمه
دَ ویشتلي وَ صحت ته امید وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ریمه
خدایه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورحئي لېري دَي دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږِي له حکیمه
همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحیمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[1] دلنشینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دِي تر نلگوس   ولي بیا چېري لوهړ چېرِي نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سړی بتر گڼَه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتیا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه   دَ اغزیو سَرَه گل لَرِي پلوسه[1]
په جهان کښ بد خویي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو یوسه

ستا له خویه نه مِي خوړینه دَه اینه   ځکه هسي وهم کاڼِي په سینه
که دِ زړه دَئ چه مي مینه در ښکاره شي   راشه وَنیسه وَ مخ ته آینه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړئ بس دَه پشیمینه
کله کله راته گوره ستا نوکر یم   راته بس ده هم دا هونبره مهینه
خزینه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزینه
وایې ته کله په مخ ځما مینَ شوې   ستا په مخ باندِي مین یم دیرینه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندِي   خوښ یم ستا دَ رقیبانو په کینه
ماتېدل ئې هیڅ دشوار ندئ که گورې   چه وَ کاڼِی ته ېیژدې شی آبگینه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درویش بوریا، ټوپیَ، پشمینه
انگوري ترخه شراب ور لَره بویه   میخواران له گبینه لرِی گینه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښي خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدینه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جویه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گویم از فراقت   چه مِی زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرایت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مِي ستا وَکړه ننداره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ویشتلیُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   ننداره دَ ابا سیند له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بیا مي کوم لوري ته ته بیایې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان یم   درست وجود پرهار پرهار یم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

[1] یوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ — اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ — لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا — گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختکو دَ نفاق له ناپوهیَ — يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندیٔ — چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه — خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره — آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه — تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمايه دلربايه — د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[2] — زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وجار باسم ځان ته — له ښاديَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي — نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي — تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره — چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ — خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه — عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه — بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم — دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي — په توركي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا موندې په كور كښ — نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پاڼو سرې دِي — هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقي بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه — دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي — ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ ننداره دَ هغه مخ کړم — چه له ډېري پيدايۍ ناپديد شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بيت عېباً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

هم هغه دي همېشه ژونُدون موندلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازميښت كا   چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري   كه اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ   په جهان كښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر كښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[١] اغوستي په ښو سرې كوښي نو خطه[٢]   څه رنگه را درومي لكه تكه سپينه بطه
سل دئ سره كښېني واړه يَو تر بل بهتري   خداي ړوكه به زه كوم تا په واړو كښ غلطه
بخت غُندِي نا گاهه ځما خوار كره سيده شو   راغله دِ په قصد وُ كه دا راغلې بې نمطه
وايم[٣] چه كه واړه زاري زه راوړم خپل كور ته   څوک چه چا ته زار كا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې كړه لا به ښه شم په وفا كښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شِي له قطه
ډېر په درياب كې شي واړه مټ كا دَ وتلو   څوک پكښي لاهو شِي ځني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره كړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگي ستا غړَوِي زړه   سترگي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ   ژبه ستا وِيَوِي زړه
چه څه كار په لاسو پښې كړې   دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو   هم پتا آروَوِي زړه
چه نېكي كړې يا بدي كړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا كړې يا ژړا كړې   خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه كَونه لكه تن دي   كار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچگون دئ   څوک دا غوښه كڼی زړه
دَ خوشحال په زړه كښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه   چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنگيني   بله ستا په ډَول نشته رنگينه
يو گلزار پكښي ناگاهه شگفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[١] يعنی كالي او لباس.

[٢] دا بدله په چاپي نسخو كښ نسته.

[٣] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل كورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښایسته وُو وته ګوري | په بل ځیز مي له چا نه کېږي کینه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده | چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشینه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخې ندی | دَ درېوش دَ سر ټوپی پشمینه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون یم | چه مي نشته په ډېر قرن قرینه
دا څه راز د میني ندئ په کوګل کښ | دا مي ینبې دَه په زړه کښ ګنجینه

مَی خورئ لَره شنبه خوښوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدینه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بیرون شه | دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځګر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرګردان یم | پدا دور مي درست ډوَل دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري | ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
ګوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[۱] | چه روان مي تر دا دوو سترګو جیحون شه
هډیره ئې دَ شهید په څنګ کښ بویه | هر سړی چه مړ په توره دَ بیلتون شه
په ګلونو به ئې ډغ کاندِي بلبلي | دا ګلزار چه په بیاض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بیا بیا وایم لا یو راز دئ | دا یو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستایه واړه یو راز دئ | عبارت که مختلف شه یو مضمون شه

عشق خوشحال وته یو هسې سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قیل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه | بانګ دَی دَ چرکانو په هزار هیله سبا شه
رایشي ګلزار ته وار په وار ننداره کاندي | وار په وار پرې تېر شي اوس که ګورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر | هد هد دَ یار له لوریه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ ګلو کله آواز کاندي | چه درومي له ګلزاره په چیغار چیغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي | ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن ګورمه ګویا شه

رنګ چه باندِي پرېوزي آئینه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال ګوره له هر زنګه مصفا شه

شیرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه | ملوکي که ښه پوښاک وُ واروه تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ | که له خلقه زېست و ژواک وُ واروه تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه | که په لاس ملك و املاک وُ واروه تېر شه
فرش فروش نقش و نګار دَ محلونو | که بستر مي عطرناک وُ واروه تېر شه
چه له ښکاره به په خیال راتلم وَ کور ته | سور به تل ځما فتراک وُ واروه تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوریه | په دربار مي په بلغاک وُ واروه تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خښلو کړی ولاړې | پدا ډغ مي ځان هلاک وُ واروه تېر شه

اوس ئې روخ دَ ملنګیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واروه تېر شه

---

[۱] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه   دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انګڼ کښ مخامخ چه ورته ګورم   تور لونګين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي   ګوره که ړوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دِئ ښه له هر چا سرَه ښه دي   ونه دَ نېکۍ په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ   غم دَ بېلتانه ځما زړګيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا   واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي   چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سريښي ستا په ميم چه درته ګوري   په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه
نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سرَه مي هونبره دَه کينه   و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ   زه او غم سرَه ياران يو ديرينه
ساقي ځو خمار شکنی پيالې راکړه   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم   په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ   که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوږده کړه پما نن شيه   دَ جوزا شپه ئې ېلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه   په هيچا باندِي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي   په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ   که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته   که تېرېږی په تونګرو په بړستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ   چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي   ښخه شوې وه دَ ورځِي په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر   خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه
دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځَله رسد وشي تر سيندهَ   نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ
نه به سترګي د سړی په چا خوږې شِي   نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاڼي خوره په غره کي اوسه   نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به ځو سود و سودا کړې   چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي   ما به ولي پخپل ځَان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما ګله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نیسه ناپسندهٔ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه — عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار یم — ولي څه کړم چه نصیب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم — حیف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځایه ئې گناه لَره پیدا کړم — که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه
یار مي ولیده له ورایه شکر دا دئ — چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي — دَ طالع تر روڼا ښه دا سیاهي شوه
زه دَ یار په جفا هیڅ آهُونه نکړم — راته غم دَ رقیبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول — ښه چه اوس روا دَ میو مناهي شوه
سربازي یا دَ پتنگ یا دَ عاشق ده — یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځله ئې راوله تر غاړِي — چه بېړئ مي پدریاب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښې دِ د یار مینه ځایی ده — سکه ناحقه دِ له غېرو آشنایي ده
مخ ئې کله دَ یوسف غُندِي زیبا دئ — دَ یوسف تر مخ ئې زیاته زېبایي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا — په دلبرو مسلمه خود رایي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې — دَ لبانُو مچه راکړه مومیایي ده
زه او ستا دَ دواړُو شونډو مَي هغو زده — چه ئې نن په لاس نیولې پارسایي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ — چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوایي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ یادېږی — بل دوږخ په جهان نشته جدایي ده
په پېغور په تور په زور به ځني نه ځِي — دَ هر چا چه خپله بخره شیدایي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مینه ځایي ده

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه — د ښایست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا — په زلفینو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي — په[۲] چشمانو ئې دنیا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي — که چا بې وخته بیداره کړله له خوابَه
د خاطر وینې ئې نوش په ځاي د مېو — بیا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو — چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي — و بل لور ته ستا د ورځیو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه   ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي   دارو مه سېځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي   تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا   بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه   څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه   زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي   که په راي کښ د خپل ېیر دروِمي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم   چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا   ولي بل پسې ږوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي   په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدي له چنګه[1]   زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسې ګرزه   دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دئ پدا باغ کښ   که ئې وینې بیا اغزي لَرِي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ ګرزه   په ببِله کښ دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککرئ ورباندِي کښېږدې   تر څراغ چه کیږ وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائِي   دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ   درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته   دا هم شکر چه ئې بوي ځي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي   دَ هغه سرِیُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه   که ئې بخره وَئَ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه   پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَړَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبه[2]   پخپل سپي[3] ئی ګمان شي د لېونتوبَه
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم   که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښایسته ئې نوم دي څه دئ — د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده — که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدي هسي وایم — که بانو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته — سنګین زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنیا سختئ تل نه وي غم مکړه — په حلوا ګندي بدل شي دا اتوبَه[١]
که په تور د عاشقئ بندیخناه شي — د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[٢]
که مي لاس وربانديي بر شي هېر مې ندي — ډېر سرونه به چت پت کړم په میخ چوبَه

ستا په تش دیدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتیني محبت لرې مه ناړه — په یوه ناره ببل شوي یار وژاړه
دَ رسا ویشتلی کله توان دَ ږغ وئ — په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[٣]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ — دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل ویاړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته — لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پټو سترګو کېږي — دا دیدن له وازو سترګو نه مه غواړه
لیلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته — مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرګه هم جدا نه وِئ رشتیني — په یوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتیني میني ډار د زوال مکړه[٤] — چه رشتیني عشق لَرِي سلام په واړه

دَ یار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنیا خوښي که لاړه لاړه

که ملیح یې دَ زړه مینه په ملیح کړه — که قبیح یې دروِمه چاری دَ قبیح کړه
دَ بهار ګلونه ډېر دِی واړه ګوره — چه دِ زړه وِئ هغه ګل پکښې ترجیح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وایې — دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصیح کړه
مسیحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ — دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسیح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد کړ[٥] — زه به ډکی پیالې اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه — چه دِ پټه کینه کړه اوس ئې صریح کړه
زه که بد یم هم دَ یار دَ سترګو تور یم — و هر چا وَته ځما دَ عیب تشریح کړه

---

[٣] یعني نفس.

[١] لیټی، اړوب، ږوز، د مېده اوړو هغه لیټی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[٢] جوش او خروش.

[٣] یعنی دَ ګولی خراش او زخم.

[٤] نشته.

[٥] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه   دَ توبې درياب ئې تا لره پيدا کړ[۱]

دا دَ سر په سترګو مه ګوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترګي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمګړې پياله را کړې ساقي تا زده   همګي مدار په نيت دَئ باقي تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې   که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[۲] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې   روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[۳]   حال مي خود وينې په سترګو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله   هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ   خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته   چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته   وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرځه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئيي دِئ په پله

ګم ګشته او ګم ګشته سَرَه رفيق شه   ګم ګشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا   شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سَرَه دوه اويا مذهبه   خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه   په بلخيو کښ خو يَو سړی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ   ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ   کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا   چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ   يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ   همګي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

ګوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه   زړونه دَ بد رنګو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې   اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[۱] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[۲] طاقی.

[۳] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پېښکښي دَه په وصال کښ درته وایم　　دُر ئې په لَمن کښ ورته ګوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم　　خداي له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده　　سپینه آئینه دَ ششت[۱] خپل یار ته ځَلوه
یو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې　　شرط دَ یارۍ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کډي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني　　واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړي هار مې دَ ګلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَي پدا مینه　　دَ نور چا به هسِي نه وِئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا　　لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندِي غاو کا زه حیران یم　　چه له زړه به په څو لیري کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئ　　هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ　　نه به پاتو شي مخفي دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ　　دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مینه
په ژړا مي به دوه سترګي وچي نکړې　　که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[۲] ستا دَ زلفو تاب شته　　په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ　　هسي هم په ملك ګلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ　　په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندِي　　نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته ګران دِئ　　دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول　　دَ یارۍِ هم حساب شته
کښلي ډېر وه ما ته یار کړې　　تل دَ ګلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ　　که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ　　چه لا ما غُندِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرګ غواړم　　ځما سترګو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرګ وَمرم　　دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مې وژني کوز به کورم　　له اشنا سترګو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي　　که د ما د مرګ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ　　چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر　　دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[۱] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب ګوتې ده.

[۲] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لګېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته
قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته

که لږه ده که ډېره واړه ونیسه په تېره
په خوي دَ پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته

دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې
ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته

بادشاه دَ بحرو بریې، که قانع په خشك و تر یې
دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته

که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ
دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته

بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته

مه ژاړه مه پرې ویاړه غم ښادي پرېږده دا واړه
واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته

بلا دِئ چه ټولېږی په هیچا نه پا تو کېږي
فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته

له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
دَ یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته

که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته

څو سعیَ څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته

لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه
قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته

پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی یې خپل هنر کړه
خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یار دَئ نمر خو هسي وي کنه
لکه زه په عشق کښ زیر یم زیر خو هسي وئ کنه

دَ عالم ډېري خبري لور پلَور توري لښکري
زړه مي نه خوځي له ځایه غر خو هسي وئ کنه

بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره
نه ځي نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه

چه ئې ربېم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه

تا وې درومه نوم می زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
تل مي ته یې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه

و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ
په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه

پدا باغ کښ یَوَه ونه تل تازه تره برخنه
چه ئې اُوړي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه

چه آزاد مریي ور درومي خپل مراد ور ځني مومي
په هیچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه

په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
کیخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله

جام دَ میو را پلاس کړه ساقي گوره
په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله

په امان امان یوه لا تېره نه وئ
په زمان زمان ښکاره کا فلك بله

ډېر په باد ولاړَل د تا غُندې باد وړي
ته ئې وروستو دُم کره یې ځما دله

جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته
صراحي ولي خالي وینم له مُله

په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه
کور په کور مي دَ رندیه کار ښکاره شه

چه مي پټه په لستوني کښ نوشله
دَ هغې پیالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا   راته نرم هغه سخت سنگ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم   دَ خوښې ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه   چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځارېږم   چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري ناري وکړې   وېښ له خوبه په وروستی نري ناره شه
جدائي ورځني مرگ دَئ سړَی وَ مري   دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیُو شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه   نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه   دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم   په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي   کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم   که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو گل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[۱] کوگل کښ همېشه اسرار دَ زړه   آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي   دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونگري که دَ دنیا په سیم وزر شي   پدا به تونگر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول یې   په سترگو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ   چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ   په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزگار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره   رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ   رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده   ما بې مېه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو   دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې   سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم   هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ   که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه   هسِي هېښ یم گڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم   نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دَئ   لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[۱] در په کوگل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصيحت مکړه ناصحه! خود پوهېږې چه عاشق نصيحت نزده
دَ خدمت له نتيجې نه چه محروم شوم زه لايق نه يم که تا عنايت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه يم له آشنا مي دَ هندو غُنډِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئِ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بيا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په يوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد يم که دَ هر يَوه مي ساري سل ډمان کړه
يو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بنديان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پريښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بيا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نيت خبره ووې و ناکس ته[۱] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوړې شونډي به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وايه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگينه خبري وايم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بيا پس ته
و طوطينو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جيفه پاتو شوه کرگس ته
يا ئې رنگ يا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عيب دِ نشته عيب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[۲] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورينه شل خمبې[۳] په کور کښ د نېستی له غمه مرينه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځي ئې واړه خو ټنگې ټنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښي ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بدِی رشوت خورينه

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[۲] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[۳] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښې دَ سودونو کا خبري
یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېږنه
کوز وجود برمنډ په سر څیره کښېږدي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي
ډېري بې شرمۍ دَ ژوندون دَپاره وړینه
جنگ لَرَه چه ورشي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي
جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرینه
هیچیرې د شولو دَ سرې برکت نه وئ
شل شي شول شي شوم شي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانۍ ویران ښهر دئ خوشحاله
لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه
دَ خپل یار سَرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړې
کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سَره ئې ناسته په پالنگ وه
اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي
مینه کا دا هسي چارې آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ
په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا
زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلِي
گنُدِي اخلِي دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل
څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك كا
كه پرې درومي دَ پایلو په ژرنگونه
كه پستې پستې خبرې دراز نكا
دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه
زه خوشحال دَ آهو چشم مینې سر کړم
دَ غرڅه غُندِي په هسي گرنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه
ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه یو ځاي دي
پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز مې له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا
یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ
پټه په لستوني دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعیین رقیبان دئ
ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که مې ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم
هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دِي نگاري ښایسته پري رخساري
نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډِي دِ حلوا دِي عاشقان دَ حلوا وړي
ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرۍ خنجر تر ملا شه
ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر دِ مختورې وشو رقیبه!
هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته
چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه
چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېري دَ بهار کا   چه نرگس په هسي سخته څِله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته   گل په هونبره زيبابيه يار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځَله[1] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تيراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ   آفريدی دئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفريدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسايه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقيم په شريعت وِئ   بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنيا چارِي همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو يو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنيا په کار کښ غرق وئ   له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شريعت کښي گناه
کله کله چېري وَ وايي دا هونبره   ځَني ځَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پيشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترگوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه   چه يو ځبله ځاربېږي په جهان کښ له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خېژي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په دروېش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هيچکاره

---

[1] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خورل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ   چه ئې سوري لَره ورینه، یا میږی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته   یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېني   یا یو یَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم   ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ   خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته   څو توانېږي ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم   وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي   چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه   خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره
هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته   همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم   له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو   که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو   که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل ګورم   سرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي   که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار ترې لعل و در دي را توئېږي   ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته   نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته
که هر څو دَ ځوانی عشق لَرِي خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه   تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا   کښلِي مخ لَري ښېوې غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت   یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ   بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه   چه به کښلیو لَرَه ځِي هغه رنځُونه
بل سر مه ځه په دلبرُو کښ ئې غواړه   اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم   چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه   په چا لونې په اوړیو په چجونه
دَ خوشحال خاطر ښېښنه دِئ مات دِ نشِي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګره   یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ کړه
په خندا خندا راځه غاړه غړي شه   د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښې مې زړه ورک شه — چه ئې بیا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئ ځما زړه وړي — دَ بازونو دَ شاهینو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښې ناست زاهدان ښه دِئ — ساقي زه چه زاهد نه یم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئ چه لیده شي — له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پیدا چرته سراغ کړه

نیمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره — پریرویه، عنبر بویه، سمنبره
رنګینه جامې اغوستي زرنګاري — سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپین والي دَ مخ سپین لکه مؤمنه — په تور والي دَ طُرې لکه کافره
سر یې تور، ښیښه په لاس، باده څښلې — دَ مستیَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ[1] ئې شرنګهار شو — زه له خوبه را پرتاب شوم ډیر په ویره
ما وې ګوره ښاپیریَ وه، که حوره[1] — چه دا هسې شان په ما شوه برابره
توري ورځې یې لینده بانه یې غشي — غاښ ئې در قیمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَې وَ ما ته — چې و ما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پیژنې، زه هغه خوبا یَم — بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلِي ډیر دي — بختوَر ئې، چه مي وَنیوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانو و ما راکړې — حقیقي پیاله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ — دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو — په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډیر ارمان محبوبه ځنې درومي — کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسې محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1] — کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لوري به ئې مومم — ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[1]
مست یم مي پرست یم همېشه اياغ په دست یم — یو ساعت چه ځِي رابانديِ غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ — زه په ارمان تل وَ یوه ګل یَم ستا له باغه
ګل دَ عندلیب دَئ په قسمت دَئ په نصیب دَئ — درومه درومه درومه په جیفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله یَو په لس کړه — ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورځ وَرباندي شپه دَه په تورتم کښ ئې میشته دَه
کله به لیده شي د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده — اور پرې پوری کړه نور پرېږده
په تبرو تبرو اَغزیو — تا ته چا وَیل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي — له بیداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کې نسته.

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼې هسې رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ گرېوان په اوښې بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره — دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو — سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوږو زړو دي[1] چي دَ غره په ونو بَل شو — شنې دېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي — گوره هغه زاڼَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ — شنې جامې اَغوستي دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دي — راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمیږي، په زمان، زمان زیاتېږي — زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرگ دَ رقیبانو بل[1] ژوندُون د حبیبانوُ — خدای رو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهي په شمار دَئ دَ ژوندیو — رنځ چه لا دوا شي، طمع پری کړه له بیماره
پاتو سرې نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ — ځکه ویره نشي دَ دردمنوُ له آزاره
هسې خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پردی دِئ راته نه گوري له عاره

وړاندې وروستو دوه عدمه — پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شي — که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وي — په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم — پخپل ځان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر گرزې — هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې — چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا — چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر — څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي — دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي — غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه — په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې — زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارۍ شې خبره — گورُو[1] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[1] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي — ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[1]

---

[1] گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د ګافور دَ پاسه ندي　　ته ئې څه سيالي له تورو ُ زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته　　ځي له ډېري مينې دَ يوسف سوره کاږبره
ته ئې چه دَ مخ سرَه نن شپه برابري کړې　　شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسې څيز دَه چه په چا باندې مين شوې　　ولي وينځه نه وې تر بې بې شي په تا بره[۱]
لارې دې بې شماره زر کوڅې دي تر معشوقی　　څو به پکښي دروميې قدر مه پرده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی　　چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندې دوږخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږې پيغامبره[۱]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره　　په هغه باندې سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا　　وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده　　درخانی آدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې　　بوره مور دِ ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنګ له لاسه پرېښې　　جدائِی له ياره نشي بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ　　بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په يارئ کښ غوڅ نه يم　　چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه　　هسي رنګ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترګو نور دئ　　خداي دِ نکا دَ هيچا سترګي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وې بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[۱]　　ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه　　ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي　　په رڼا ګوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو　　يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځګر خوري دَ خپل زويه　　عجب ښه مهر دَ مور[۲] وه
اوه غله[۳] پرې حواله وه　　څه ناتار شه يو څه په کور وه
لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل　　پوروړی ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنګاش پوهېږي ښه　　پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرګر د کر د کيلی هنر ښه زده　　بازرګان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وښته يعنی ځلمی توب او زوړتيا ده.

[۲] محشی ليکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[۳] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ   په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هیڅ ورته د مټ خبره نکا   عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته   پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ   گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده   شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وایي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خیر دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه   څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه یې نه مرد شته   دَ نامرده پوړۍ مه خوره ځان خفه کړه
یار هغه چه دَ تنگځې په وخت پکار شي   چه دعوا کا دَ یارئ حال ئې زده کړه
چه تنگځه دربادي درشي که مېړه یې   په تنگځه کښ دَ خواریه ځان ور مکړه
په خواري کښ زیست روزگار تر مرگ بتر دئ   یا دَ بل کېږه یا خپله گېږه بژه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زیست شي   دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري   لکه باز لیري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ   آس دوند تلاښ په غشي په لینده کړه
یو هر بیت ئې دَ حلوا خوړه نمړئ ده
که مشتاق یې دَ خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو څاروه   چه مي خیر کړ درست ځما دَ ژبي کار وه
چه ودانې چارې وراني په ساعت کا   چه مي ولیده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا یارې مي ولیده په سترگو   هم هغه راته بلا شه چه مي یار وه
نا هموارې به هر گز ورپېښې نشي   که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا   دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی   دَ هر گل تر څنگ ما ولیده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه   پخپل ځان باندې پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه   شیخان پیران دِ واروي دا یم وایم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ایما تر دا پخوا کړه   ښکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته   راوړم دَ یار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبیحات کړه   یَوه مي ده نیولې نه یم هیڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سینه سوي په طلب کښ   که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه   وتلې یم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زیان ځما قبول دَئ

---

[1] سید راحت دا کلمه په معنا دَ قرباني او خونرېزۍ را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غواړي نادانه هم فاني دنيا نابودهَ   په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښېږدي زړه دِ ډوب په انديښنو شِي   په خداړو که خبر يې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مينه د کعبې په لور روان شِي   يو غول دَي په بيانان کښ بل[1]سر سر کا بې مقصوده
يو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو   دنيا دنيا هيڅ نشته که نمود که نه نموده
سيلاب دَ پاسه راسي په غورځَي په کښته درومي   موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
اياکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ   د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائينه کښ هر چه ويني په سترګو   په لاس اخيسته نشِي آئينه په رنګ آلوده
په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ   ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پيرئَ کښ اوس مټ کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] ګڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته   ستا دَ خولې تشبېه مي غوټئ ولي راوسته
ستا دَ خوږو شونډو چه ساره شي بيارته ګرزي   ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو   څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو کښ   نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته
هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي   ويښ يم که اوده يم که وَلاړ که نشسته
ګل اوسې په حسن اما ګل مشې په عمر   راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ   چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
ګله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ   چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته
ورَځِي دِ لينده دِئ تور بانه دِ تېره غشي   وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ويل و ما ته څو ډېر غم غواړي له ما نه   ستا په غم خوشحال يم څو را درومي پيوسته

زړه لري دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه   نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله   تجلي به ئې له مخه ځِي آفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګيدلِي   درست صورت ئې سر تر پايه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستيه و نيستی ته   فراغت دَ دواړُو ګونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه درياب کا   هم هغه دَ قيمتي درُو ماَب شه
چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره   له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه   هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کړو.

[3] هغه چار ګڼه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو انديښنو نه ئې زړه ورکړ — په مثال لکه خسرِي دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله — نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده — هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه — چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ — مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم دروميِ بې روخه — وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِي زېرَی وکړ چه دفتر ئې — واړه ډک خاصه په ښکلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وگښِي ځان خاوړِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلطه — زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شي — محبت سره جدا شي له نقطه
مه يکلُخته مرني شه مه غوولي — په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دِئ — کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منگل گاوزي غواړي غويري[۱] — د شاهين حمله په زاڼي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي — د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه ببړیِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته — خداي ړو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وِي چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم — څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لوړِي — ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده — واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مې چه بولی ستا له مخه و گلزار ته — بل بهار به څه کړم چه مِې يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايیِ نظر نشته — يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئ — بې مَينَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کوِي په ځان اړ يم — معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[۲] دَ عشق په توره لاړ شو — دَ عاشق سری په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهي په لاس به در شي — چا وِي دا چه په درياب کښ گوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې گندِی پيدا شي — و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[۱] د مزري منگل کاوز غواړي يا غويره.

[۲] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[1] کافر کړم　　څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[2] غر نړېږي　　لا پدا دَ افریدیو بصر نشته
دَ شمال ښَېنَه کا په جنوب درومي　　دَ ښکاري سرې په ژمنه[3] باور نشته
که دَ جنګ پکار کښې ډېر دې حکمتونه　　څو صابر نشې زلمیه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم　　یك تنها په جهان ګرزم لښکر نشته
نن د َوارو دلبرانو غوره ته یې　　که دِ یَو لونګ په پوزه زیور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښې　　واړه َستا دَ زلفو بوي دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِې پرواز کا
بیا به وایې دَ خوشحال ختِك پر نشته

یار مي بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه　　په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه
یو څو ورَځې ئې په زړه کښې مهر ځاي وُ　　بیا بې مهره ستمګار شو دریغه دریغه
هغه ګل چه مي ساته دَ زړه په وینُو　　مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا　　دَ وژو مى روادار شو دریغه دریغه
بې له تا مي دَ ځګر ویني خوراک شوې　　تېر مي عمر په دا کار شو دریغه دریغه
پسرلَې[4] چه تل بلبلو پر چیغار کړ　　دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم ګرفتار شو دریغه دریغه

یار مي غوښت چه مِې اندوه یوسي له دله　　نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِې وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې　　نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[5] په بله
یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ　　دَ جهان خوښِې ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه　　اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم　　چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله
که همه دنیا ځما په لاس و دست وَئ　　ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورِې هسِې شان ګزار دئ　　چه پرهار ئې بل ځاي نه کېږِي بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې　　لُمړِي خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځَله صورت له غمه خلاص شِې　　نور توبه له عاشقی له حاصله
ما په هیچا محصل نه وُ ګمارلي　　تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که یاري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[1] محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

[2] د یوه غره نوم دی.

[3] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[4] غه بهار.

[5] یعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یاري ئې[۱] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه — دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[۲]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو — سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه[۳]
چه ئې ځاي په دواړُو سترگو باندي زه کړم — هم هغه مي هلاکت غواړِي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَگورم — ولي کاڼي تیږي نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ — که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځگر خېژي — د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شي — هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرگ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه — دَ کرغول[۷] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[۸]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې — زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[۹]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي — هي توبه دَ زورورُو له بلمېغه[۱۰]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشې — سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[۱۱]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ — که دِ وئ رنگ زیبا په صورت سبېغه[۱۲]

چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[۱۳]

یار ځما کَرَه دنَنه — زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ — درومه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري — اور چه ولگي په ینه

---

[۱] مي.

[۲] دا کلمه حل طلبه ده.

[۳] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[۷] دا کلمه حل طلبه ده، په جاپي نسخه کښ گرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[۸] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[۹] دا کلمه حل طلبه ده.

[۱۰] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۱۱] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[۱۲] دا کلمه هم حل غواړي.

[۱۳] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې زيړ ليده شي ګنګونه يې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دئ دَ اختر په ورځ خيرنه
خوشحال تل په غم کښې ښه دَئ
غم دِ نه ځِي له غمجنه!

يار مي کبرجن شو څه به وواېي و ما ته[1] دروم‌ه صبوري کړه نور به څه وايم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي ياره وکړي[2] نشي دروم‌ه سکه دعا کړه چه دِ مينه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مينه پرې زياتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زياته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښې وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حياته
زه په مرګ راضي يم رقيبان به خوارايخ کا مخ دَ رقيب تور شه، ګوره ته دَ يار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال يوه خبره وايم
يار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

يو قرين هسِي پيدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر يَوَه راته معلوم شو هر يَوَه ته مي تيار کړل يو څو چخه
آشنايی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورې دِي نا ځخه[5]
که په دو کښې چېرې لړه بدري[6] وخورم له چا بله وينا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تيار کا لومه پخه[7]
کوته سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونيسه کړخه
چه رقيب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سينه يخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ يا شخَ دواړه لګېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] يعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[8] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښې دغسي دَه، عيناً وليکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) ليکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدی دِي سرې او سپيني   پکښي نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانه، فراخي ورځِي   شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه   سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[۱] له وېښتو خلاصي   پښې کمکی غُنډِي پنډی، پهن سرېني
ترنځی[۲] کېډي، سينه وري، ملا نرۍ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مې ګښت په غروُنو کېږي   ښکار مې هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[۳] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډِي سيند يا دَ باړې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سرَه سَم يې   دُوي له تا سرَه ناسمي
زر نېکۍ ور سرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا   دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي   څو ئې درد وړې هونبره خمي[٤]
په هر کار کښ ديګر ګوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه ځما سرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګړې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي ځما په سترګو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[۱] ډنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[۲] يعنی هګی.

[۳] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[٤] څو ئې ګنج وړې هونبره کجی   څو ئې درد وړې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال وړې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په گداز یم   ته په گښت دَ گلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سرَه راوړې   لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شگفته شي   چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه   دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه گري   خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترگو حاجت دَ رنځور نشته   په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
مرجوڼا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ   چه ئې راوړې مرغچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي   له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي   د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر گُري[3]
پټه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري   د وښو تر لمبې بد وِي اور د سرَي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي   تل مزري گرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته   نه په هند کښ څه قیمت لَرِي شکري
حق باطل سرَه بېلېږي را بر سېر کړه   مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننگ توره دِ واخیسته خوشحاله
دروِمه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افعان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي   لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه   قربان سرت گردم، چه نوُر و وَته خاندي
گل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې   ازغایت خجلت شد، سر گشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولگی   افشان شکر یعني گاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي   گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترگي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري   بالّله که برخ اوري
خوبان جهان پیشت   چون پیش مهي ستوري
پرواي شکر دارد   آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم   یکخنده بدین لوریي
غمهای تو بر جانم   چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم   در دیدۀ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پړده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مگر په چاپي نسخه کښ گُرگرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انگور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی　اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت　اندر دل من بنوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدايي　نوریدل به ئې په چا شی راته وايي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ　ته پخپله بخره خوښ اوسه همايي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ　چه په څو رنگه نارې اَروې له نايي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[1]　چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستايي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي　دَ خدايي دعوه ککړه که خدايي
يو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ　دَ دنيا له کر و فره هوي و هايي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې　څوک به نه وِي لکه ته يې خود نمايي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ　که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ　یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ　خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي　هغه کس کله هوښيار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم　اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ　دَ نمسيو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ　هر يَو جنگ وته تيار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه　چه يو څه خوني خونخوار دَئ
وروڼه پلار ئې وبله کښېښول　بادشاهی کا شهريار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي　کور ئې خپور لکه د قيس او دَ وامق شِي
يَوه زړه لَره يوه مينه کافي ده　څوک چه ډېري ميني کا دَ غم لايق شِي
د مجنون له حاله څه وايم چه څه دئ　په ژونديو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ ميني لاف وهي په ژبه　مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې يَوه دَ زړه وِي بله　يوه خدايه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار ياران وِئ　دَ محنت په وخت کښ يَو يو موافق شِي
دَ نيمگړو طبيبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[1] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي
لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي

چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته
دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي

ناز غمزې شېوې چه تا زده نور چا نزده
سر يې نن دَ دلبری په بند و بست کښي

دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ
ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي

ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه
ځو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي

دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي
دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي

په بلند همت کښ پورته پورته درومي
کښته گښته ځي سړی په همت پست کښي

په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې
دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[1]

نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې
خو که دا ځما گناه تر پښو کړې

یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو
یاره تل دَ بېلتانه خبري ځو کړې

تور بانه راته ځنښې په دا پوهېږم
یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې

د تیراه اوبه دِي وځښې خوي دِ نور شو
آفریدي غُندِي خبری دَ الجو کړې

چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ
توریتي[2] غُندي وَیل تېوله دَ زړو کړې

ستا په خوي[3] مي وېره شِي ظالمان ځوان مري
له آزاده وېره وکړه ظلم ځو کړې

که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې
زه چه ستا په تیر زخمي[4] شم ما بخښو کړې

وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې
لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې

دَ طوطا خبرِي هم دا هسِي نه وِي
په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې

ستا په ډېر مانِي به حال دَ خوشحال څه شِي
چه په لږ مانِي ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې
له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې

دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني
چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې

دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه
دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې

همگی په مثال شهد یا شکر وو
چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې

ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا
کله چا دَ غلو خبري په غماز وې

چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[1] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ځکرېیل) دي.

[2] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[3] په مرگ.

[4] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا د عشق درياب را وخوت چلي چلي — عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[۱] غواص شي — مرغَلرې په درياب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زياتيږی — چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بيا ئې پټ کړ — په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[۲]
ما وې چرته به وئ کان د خوږو قندو — شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطايي لکه ايمان ده — مونده نشي په کوښښ په ځَلي ځَلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه — دا چه بيا له ما ماني کړې ولي ولي
هميشه پسې جار وزه شها غواړه — که دِ پښې دَ طلب نه دِئ شلي شلي
زه خوشحال به بل دَيار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بيا له کومه لوريه هسی را پيدا شوې — چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ — په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې — چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره — ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبيحات وې — راشه وگوره دَ ميُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ — که ځما تر سترگو دا رنگه زيبا شوې
په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وينې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بيا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې — دَ جلاد تر تبغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هيڅ نکړ تر سره — دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي يوه لار ده — مشتاقانوُ پسې ډېري لارې وکړې
په نري آواز کانه دې نه خبرېږې — ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگي غړَوِي تر هغه واړوُ — ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده — چه ئې ما په دوو رخساروُ چاري[۱] وکړې
ته چه ډېري آشنايِی کړې خوشحاله
په هر لورې دي د غم اجاري وکړې

بې ياريه دِ دا خوار مري ياره وه ئې — رقيبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه — نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم — که يَو ځَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندي ځارېږي — ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي — يو عجيب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ — ستا تر سپينه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[۱] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[۲] يعني سوځه سوځه.

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو یَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي — چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ — د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو — اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
ْدَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ — چه زگېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج مى ژر وکړه طبيبه! — چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم — ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي — له هر څه نه صبر شی له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ ميني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ يار له مخه نه وينم په کسي — دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ — څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا — لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته — دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځم لولپه شوم — دَ أتش لمبه هيڅ نه پرېږدي د سَسِي
که ئې چېږي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي — گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا — چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَروَند دَ سر سروېږدَي نشي — سر به هيڅ کله کښېنږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يبنَی په خاطر دَئ — هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه — راشِي بيا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
انديښني پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ — چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي — دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ — دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دئ — چه ئې خبز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ — دَ سرِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانه له هيچا نکا — دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِي يا دوږخ ته — بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته — په دنيا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وئ هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې په میدان دِ کوم راوړَي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله بانبې رسي که راوړي ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ څو چه شي په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدي په لاري په دوهم قدم بیا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولي په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سرَه لَړلَي په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشي مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[۱] شي په آخر دَ نس په نغته[۲] بې ایمان دئ
زه خوشحال خټك بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه یکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ نندارہ دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېك و بد پیدا شي محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دي تر هلکو نن هغه دَ دنیا مال لَرى لکى دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه چه په هر چا پوري ږېرې غیڼکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[۳]
هیڅا ما سرَه یارى نکړه تر سرَه خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُى خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وي وَ بل لور ته اندېښنې دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[٤] کوډه تدبیروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ویل د خداي لَره خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[۱] وایي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[۲] نغوته.

[۳] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې   باندې زلفې ځنډوې لټې لټې
ځوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه   چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې ځوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا   دربغه څه خبرې کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي   که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپنسِې غرم دَ شعر   په بیاض باندې ئې ږدم اټې اټې
دواړه شونډې مې عسل دِي اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندې مې نه وئ پروتې لړې[1]   څو خاطر می لټوی[2] هونبره می کړې[3]
په بل رنګ مې به زړګې باندې سوړ نشې   رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړې
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا   یو زه نه یم د جهان دِئ سبڼې خوړې
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دِئ   د نامرد سرِې بربېتونه بربېت د مړې
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی   ځنی عشق اندوه بنده کړه ځنی لوړې
چه احمق سَرَه یارې کړې خبردار شه   یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یړې
چه بې علمه تصوف وایې باور کړه   دا مې واړه[4] بوس دانې سَره آغړې
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی   په نادان دې دَ دانش خبرې زوړې
چه دې لاس په ګیرړ نه رسې خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مړې

په څه شان ئې دواړه زلفې کج په کج کړې   یکباره ئی دَ عالم مېنی په چج[4] کړې
توری زلفې ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ   دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزې   همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه   که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره   ته به څو ځما دَ کار دَپاره بجْ کړې
قند و ګل چه یادَوم مقصود مې دا دَئ   څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسِې دَ غمزې په تېغ حرج کړې

په ځوانانو پورې پیچمی[6] کا ولاړې   ته په شپینه بېره خوله ور ځنې غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې   اوس له تا نه ځوانِی چارې ولاړې

---

[1] په خاطر باندې مې پروتې ندې لړې.

[2] پټوي.

[3] ئې کړې.

[4] یعني کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] یعني ښته او ګواښل.

[6] یعني ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي   ورَځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکي اَخلِي سود ئې کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ اروېدو دِئ
چا ته نه کاندي......................

په هَره زمانه تر لیلا کښلې پیدا کېږي   مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   یو سِر دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سرَه خپل پیوند محکم کا   که سل توري را واخلِي[۱] سرَه چېرې جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ   په ناز او په نیاز سره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې   ښه مخ وته مه گوره وایه دا به په ما کېږي
په سر ترلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عقشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوگند دَي واړه گل په ما اغزي شي   چه بې له زیبا مخه مي گلگښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم   چه صبر کړم له یاره وائِي کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه   په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنگ دئ   دَ رقیب خبره مه منه بدرنگ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مي چشمه بحر د گنگ دئ
ښاپیریه دِ په هورته هورته گرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنگ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په یاغی راجا قلنگ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا   څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنگ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننگ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زړه سخت بې مهره یار یې   جفا کار و دل آزار یې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار یې
تا ویشتلي یم فریاد کړم   که خبر په خپل گزار یې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مي مالگه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار یې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار یې
څوک به څه وائِي و ما ته   ته یو څرنگه نگار یې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې ویر کړې په چیغار یې
کوم گناه دي عاشق کړَې   چه ئې خیره په ناتار یې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله گلزار یې

---

[۱] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي — چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې — دا ځما ياري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې — که په پښو در ځَني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم — لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه يار بېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي — په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم درېغه درېغه — که دَ زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايی هسي کار دَئ — لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سرَه وکړه — چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو يارانو
ګوندي بيا مي په ليدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې — ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترګي — راشه نن ځان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم — زړه هورې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې — په ګروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي — په دوه کونه رايکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي — مرغلرۍ په دندان يې[١]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي — چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم — لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم — توري زلفي ئې دُرې دِ‌ي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه — اوس خو بِهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځان هسي پيدا کا — که په رنګ د ياسمين دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم — په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال ختِك خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترګي اړوي نغلاندي[١]

پښتانه که آدم زاد دي — په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل — خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا — نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو ګښ يو ښه وي — دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[١] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي　　ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه　　څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل　　که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل　　ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ　　بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم　　که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم　　خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل　　بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱]　　چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې　　بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږِي　　دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگښی خسږي　　که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته　　که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي　　په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه　　که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي　　په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی　　که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي　　ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي　　ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي　　ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم　　راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی　　چه پرې درومې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده　　که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه　　که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله یې.

[۳] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه دیدن الم دَئ / د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سرَه ګډون کا / دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړَی که په ظاهر سړَی لیده شي / په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دین دینا ځی / شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشي / دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بي عقل تر یوسف ښایسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه یو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ / ګُله ستا خو څو ورځي طمطراق دئ
که دَ رنګ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته / په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي یار دِ غوري خداي را ګړ په غېږ کښ / چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تړي و اوبو ته په تلوار دئ / خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شیخانو / ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یَو ور په سړی وترړي بل وا کا / رزق به هر چا ته رسیږي خداي رزاق دئ
ګه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل یار سرَه میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له میني / لکه اور لیدلي نه لوګي ئې ویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي / دا پتا پسې جوګي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښیو / عاقبت به دا ژړا وکړم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم / چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غُندي پیدا په جهان نه وئ / هوسی سترګي، عنبر موئي، مخ نسریني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې / دواړه ستا میګوني شونډې شکریني
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو / که څو رنګي جامې واغوندې ورېښمیني
ته مي پاس د زړه په سر باندِي میشته يې / نوري واړه یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي دِ څه دئ / په ثنا را سرَه جنګ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ / نه فرهاد هسي مَیَن وُ په شیریني
عشق تنها څه په لیده دَ سترګو ندئ / لا دَ خولو په صفت هم کاینې خوړیني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیائي نا خداي دئ / چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وئ / چه سایه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقیقت کښ / که بادشاه دَ درست جهان شي لا ګداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټیه / تأمل دَ هر سړي ګره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د ښو زویو سندري وې د زړو[1]   یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ   چه رفیق ئې په سفر کښ رهنمای دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه   چه نارې دَ جداییه وهي نای دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ   که جمال ئې په څو رنګه دلربای دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله   ګل پخپله دَ خپل حسن خودستای دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښې خوشحال شو هغه ځای دئ

په هر ځای چه قدمونه په خرام ږدي   سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم   چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته   عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته   اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم   دَ نیکِی نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ   چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق   خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله   په زړګوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي   ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم   ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدې   تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه ښېلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم   بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ   چه و ما ئې په ایځي[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا   په مانې سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت   لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږِي   په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه   هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم   لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ   کوټه هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم   هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښیا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې ستړي

---

[1] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[3] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سينه کښ مې اوده مينه پهر جا کې[۱] ځما ستا محبت ګوره کيسې لا کې
دَ رقيب وينا ئې ياده شوه که څه شوه سپينه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي ځکه ما په مسخرو وژنې بيجا کې
زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه آو ميرا بيرا کې

په دا کلی کښ ډېر ښکلي چوڼ چوڼ خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښ يو يار کړ نور مې شمار کړل لکه ښکلي
هغه هم هسې بد خوي دئ چه په زور را سره نښلي
که د ده له چارو وايم را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولي څه کړم پرې مَين شوم چه څه کا واړه بخښلي
خو مَين په هيچا مشې په بلا دی مين لښلي
ګاه کباب په جدائي کښ ګاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سينه سوي له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنيا کښ به هر چا وِئ په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنګ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوټه سپي د قصابانو د جوس[۲] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بايله د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرين لايق په نام سره بنی دئ له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننګان دَ بې ننګِي کار و بار کا ننګيلالي د ننګ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه ميشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه يې حبيب الله ېې که له خدايه له رسوله نه آکاه ېې
په محشر به له تا عدل ايمان غواړي که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه يې
نفسه تا دا هسې زه مذبذ بين کړم هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه يې
نور څوک څه لَره بد خواه ګڼې ناپوهه چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه يې
زمانه به دِ بد رنګ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال ښکلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هيچېری ثقل نشته تل چه پورته کښته کېږي يوه ساه يې
که پخپل ګمان کښ ځان و تا ته کوه دئ و قضا وته پمثل لکه کاه يې

---

[۱] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانين صنعت پکښې مراعات شوی دی.

[۲] محشی ورته ښکلی دی: غولی او انګړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنگښ راته ږنگ ږنگ دئ — زه هم ښه يم د ما هم برغو[1] تر څنگ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنگښ زيات دئ — غوريه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننگ دئ
د بنگښ نه هونبره زور وينم نه توره — دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنگ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سَرَه زيست کا — په رضا ورته بنگښ نيولى تنگ دئ
غوريه خېل او بنگښ دواړه مغلي دي — همېشه ورته مغل وهلي لنگ دئ
که زه گورې[2] دُرد آشام ورسره شمار يم — خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنگ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده — چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنگ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي — چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنگ دئ
د کينډيو[3] په ځگو کښ ئې گولی دئ — که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنگ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه — چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنگ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه يم — چه مي داغ په خاطر يښَي د اورنگ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ — ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنگ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ — ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننگ دئ
خو طالع را سَرَه هسِې مدد نکا — گنې تېر مي تر فريدونه فرهنگ دئ[4]

د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي — چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو — سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته — خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ — ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم — نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننگ نه يم — په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي — همگي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنگ وکړ — که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي — ښې خبري دِي معقولي
چارى واړه په قسمت شي — نه په ځَلي نه په ځَولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله[5]
تار په تار زلفي مختولي

---

[1] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[2] که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

[3] دا کلمه حل غواړی.

[4] گنې تېر مي تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

[5] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنیا مینې مبدل کړې — فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره — زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دې خپله مدعا پکښې درستېږي — بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبرې وکا — دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دې سل چارې دَ زړه واړه پوره شې — په حرص به دوه سو نورو ته تګل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ — که ګنجُونه دَ قارون په کور کښې تل کړې
چه په دواړُو سترګو روند په غوږو کوڼ شوې — لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښې دې دَ ځان رستګاري دَه — ته پدا کښې هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ — له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږې چارېې دَ دین درته ترخې شوې — نفس ترخې چارې وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وئ — چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ — چه[1] ئې مېنې تار په تار خورې اجل کړې

بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړېې؟

ته چه سترګې تورې خود به پوهېږې — لونګین چه ښوروې خود به پوهېږې
سر تر پایه جامې واغوندې ګلګونې — ځان چه هسې جوړَوې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې — چه په ګل ئې خوروې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه — هر دم خوې چه نوروې خود به پوهېږې
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه — بیا مې جام نسکوروې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه — چه عاشق ته پوروې خود به پوهېږې

مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور تندوروې خود به پوهېږې

تورې سترګې ستا دِي اې زیبا نګاري مستې — تور نرګس شهلا دِي اې زیبا نګاري مستې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم — شونډې دِ صهبا دي اې زیبا نګاري مستِي
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترګو ځبر کړه — ګل د لاله دا دِي اې زیبا نګاري مستِي
خوله[1] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مینه — ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نګاري مستِي
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا — واړه بې وفا دِي اې زیبا نګاري مستِي
خوب کاندي بې غمه یا ئې چېري قراري شي؟ — څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نګاري مستُي
چارې په ما وکړې وائي چارې ځما ندي — ستا نَدې د چا دِي اې زیبا نګاري مستِي

تا ووې خوشحال ته نورې لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نګاري مستِي

---

[1] خوله به دِ هغه خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسې حکم ناز کړې په وګړي — په تا څه دَ چا پوره دَ چا نيمګړي
دَ درياب سَرَه درياب وي يو ځو وخته — بيا په هر لورى پراته وي اوبو وړي
چه ئې ځو په پورته لوړي لوړي وَړِي — د هغو مانې وګوره چه لوړي
لکه ته يې بېهوده ياوه باد وړي — جهان ځو دا هسې ياد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ — هوښيارانو وته کم دَي تر خسرې
دا چه تا وته ژوندى دئ ژوندي ندئ — دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوږې مېوې لري خوشبوي ګلونه — پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زري
په آواز سَرَه سرى بنديخانه دئ — د ځاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ — خپل عمل دِي په نوم نوم واړه نومړي

زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کړې غچي[1] — د اسمان ستوري بهي نشي په دا تچي
که بادشاه دَ مملکت شې په تخت کښېني — چه به تل په جهان نه وِي دا په پچي
ځان چه کم ګڼې تر بله هغه لوي شِي — دَ سليمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري — که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شِي — راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي

زه خوشحال که خپل مين په ژړا مومم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه ليلى يې چه دِ تل په بخره ناز دئ — زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ
ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ — لا تر ما د نور وګړي لاړ ليري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ — واړه عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ
رايشى له کومه ځاي په ځو وکا په زړه کښ — هېڅ پرې نه پوهېږم عشق يو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسې مکړه — پلار ته وايه نشي عشق يو هسې مخفى راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره — راشه که ئې ګوري پرې بندي يو څه شهباز دئ
سکښې د زړه ولې چه په شونډو کښ موسېږى — تبغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ

هر ځوک يو يو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هې هې پما تېرېږي — چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي
دا سحر دَئ که مينه که څه لا بله بلا ده — که هر ځو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ — يَو هسې مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي — دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنيا لکه حلوا دَه، ښه شيرينه مزه ناکه — حريص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مرېږي

---

[1] په دې بيت کښ دَ غچ او تچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غُچي يو تکيه کلام دې چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بيت حل طلب دي.

[2] نه سرېږى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننګ کا ننګیالی دئ ورته ښېښي دي وه کاره   یا کام دَ ننګ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېرېږي
که مښک[1] وُ که ګوهر وُ همګي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وګوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې   دوه توري بلا دئ پرې مي وژني بابا مړې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅې په ناخوال کړې   دا فتنې ښېښې دِ بیا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي   زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي   ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته   ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه   څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه   سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو ښېرې نغړې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ   خداي پخپله دَ رشتینو سَرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه   هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي   که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه   دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدربېږه   ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي   چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پربېږدي نه ځوان نه نن زوولي   چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك ګردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې   بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې   اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو   په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ   راته وروایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېنې ګداي دئ   که وَاز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه   ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته   که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لویې نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا ګوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي　　لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې　　ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې　　بوريَ[1] مور که ښاپېرئِ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه　　تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې　　تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي　　دَ عمزې په تېغ ئې کښښوي پڅړي
دَ خوښئِ مفرح را عنايت کړه　　تا دَ غم ګولئِ ډېري دِئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي　　خلقې دِئ په طلب در پسې سترِي
په پله پله در پسی ځم دَ پرېښو نه يې　　ځايګهي ويشتلي درومي له بغرِي[2]
چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې　　په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو　　وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه　　بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې　　وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مي حؤک يار کړ　　ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه　　لا دئ اوس دَ باغ غوټئِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه　　چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپړي　　چه له قد سَرَه دِ سرو سمېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه　　فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ　　چه وَ ما ته په تېولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ　　يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ　　چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې
چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دِئ خولې ښې　　په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښې[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې　　که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښې

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پريې يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښې دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحيات دئ   په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي[۱]
چه مين شي قبلوي مکر دروهونه   په ياري مي قبول کړي که بنگښي[۲]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[۳]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښې مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَينم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه ماڼي تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورې دِي تياري
که دِ غاښ و شونډې گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرگر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندې چه راشي ځان نادان کا   گنه نشته نوري تا غُندي هوښياري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرې گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غين په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترگي وازي په بازار گرزي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[٤] يا د مېړه وِي   هره کنُډه چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېړه په ږېره نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[٥]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[۱] تير کښ يې.

[۲] بنگښ يې.

[۳] وش ئې.

[٤] فاحشگي يا قحبه والی.

[٥] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېرې نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

ترمکې ترمدینې ولاړې حاجي | لا دَ نفس له خویه هیڅ نه یې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېرې | څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافې دَ سلوک کا هم دا لافي | سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تیاره شوه چه حق پوش شو | که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبینه دئ | کاسه هم ور لَره بویه خراجي
دا تاراج لکه شیخان کاندي په مکر | افریدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکې راوړ | چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ | پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جیحون دَئ نه سیحون دئ لا افزون دئ | دَ خبرو دریابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي | خو هم بیا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ | دَ سید غُندي حؤک نشته معراجي

زه خوشحال ختك په حب دَ اهل بیتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي | په وصال به ئې دَ جا ټټر سړېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم | په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ | چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري | پدا سپین وېښته به څرنگه زړېږي
بیا به توري بلا لا توري بلا کا | چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو | څوک به هسي ناوکیو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ | چه په غم کښ په آه آه سَرَه سړېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: | ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه یم | یوه کس وته د ما ژبه اړېږي

د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمرئ مومې وېریا دئ | سپین و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوته باندِي دا دواړه حبطه دئ | چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا یې مخله | که دَ چا په باغ کښ بوټی د کیمیا دئ
بخت چه کوږ شي یوه تن ندئ راوړي | چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائِم نه وِئ یکساني | که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
یوه ورځ به ئې دا رنگ زېبائی نه وی | راشه گوره چه گل څه رنگه زیبا دی

دَ هر چا یاران دا هسي بې وفا دئ
که خو یار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یارى کښې — که زه عمر تېروَم پدا خواري کښې
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته — خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښې
هغه یار دي خداي له هرَه رنځَه ژغوري — زه که پروت یم همېشه په بیمارى کښې
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ — که ئې مینه زیاتېدلاى په زارى کښې
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو — بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښې
دَ رېبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ — چه مي یار مونده دَ ده په رېباري کښې
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ — که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښې

جهان شرم نام و ننگ دئ — که دا نه وِي جهان ړنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته — گل به څه کړې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي — نور حوّک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته — ولي یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځَلو ئې ځَارېږم — بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت — په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ — بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي — سړى هاله درست دانا شي
ناداني ئې پټه نده — چه له ځَانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا — چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا — چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا — چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو — له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ — له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړى هوا ده — دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځَانه هیڅوک نشته — هر سړى خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا — پخپل زړه کښ هر تنگ خرڅ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ — که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځَان نوم د کافور کښېږدي — سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ
یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ

چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په ګور دئ
چه د یو لَره دروممِ ګور و ما وته ارم دئ

پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
چه زه کړم هغه نشيِ هغه ملك هغه عالم دئ

که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسيِ په زړه کښ
یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ

نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
دا کل واړه پېړي ده چه مي کار برهم درهم دئ

مغلو ته چه ګورم هغه هسي مغل نشته
د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ

پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو
په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ

نه مچ یم نه کارګه یم چه په کړو مړو کرزم
یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ

که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم
چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ

ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنګ تېر شول په ننګ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا ګورم حیران شم چه ته څه رنګه بشر یې
زووَلي یې له حوري که سرِی پرېِ پیکر یې

د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې

چه شونډِو ته دِ ګورم تر یاقوتو لا تېرَي کا
چه زلفوو ته دي ګورم په عنبرُ معنبر یې

که هو څو دَ لاله ګلُونه ښه دِي په چمن کښ
په دواړو اننګیو داغ دَ واړو دَ ځګر یې

که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي
که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې

که آه نالش مي وکړِ مسلمان نه یم کافر یم
را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې

په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته
که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې

زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم
په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې

خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې
زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې

دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه
چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې

خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه
نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې

د ما زړه ورځني صبر وُ چه ګنګ دئ
نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې

په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!
ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې

ګوره بیا دِي څه په زړه کوم مي ګناه دئ
چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې

دَ غمزې توره دي ماته شه په ما کښ
غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې

وایې ستا په عیادت د ما رضا ده
مګر ومرم هاله سر د ما په وره کړې

چه تر خولې د ښلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال ختِك روزګار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري
دَ هغه زویه دانه شه په مري

دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ
که ئې ګورې ورځ په ورځ ده کهتري

لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته
اوس په دا دور له چا طمعه لَري

که له پلاره زویي مومي په راي دروميِ
ګنه نکا زیست روزګار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې   خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هيڅ حق دَ نمك ته نظر نكا   په نايافت كښ بهانه غواړي نړي
اوس په سپينه ږېره زر غواړه خوشحاله
كه په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خيال په زر زري جامو كښ درومي   كه نظر په خوار وكړې ثواب به مُومي
بكښي ځرنگه هوښيار مرغونه بند دئ   ستا دَ ورځيو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي   چه پرې هر كله دَ زړونو ويني شومي[1]
زه به تا غلطه نكړم په ټولى كښ   كه هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مينه يواځې په ليلي دَه   تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خيالُونه   پدا كار به وِي تا غُندي څوک سلومي
دَ ښايست سَرَه هزار كارُونه نور دئ   چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي   دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مينه ما ته شِي په كومي؟

چه په سب دَ ابوبكر د عمر دئ   كه په خوله كلمه لولي هم كافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب گټلَي بويه   چه بدگوي دَ ذي النورين دَ حيدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وكړه   تر سگانو تر كوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدى پورى يوولس دِی يا دوولس   چه همه زويه نمسى دَ پيغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور   همه واړه دَ دنيا دَ دين سرور دئ
له اوله تر آخره كه گروهېږي   دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سيد نه وِئ په زړه كښ   دَ هغو سرِيو تل خاوري په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم   لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو كښ كمي دَ قدر نشته   صحابي دَ پيغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب يم
چه ياران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپينه ږيره كا ځواني نكاري   پخپل ځان باندِي به و كا ځَني جارِي
كه په خوله دَ زاړه يار تر سر جارېږي   په زړه ندى ځواني هيڅ دَ زاړه يارِي
نيك و بد پدا جهان كښ پيدا كېږي   نيك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځې په غرض دئ   كه بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزارِي

---

[1] د زړه ويني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مينه.

[4] دې كلمې ته محشی د خربشوی ترجمه ليكلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصیل هیڅ ندِئ راغلي ‌ ‌ ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي ‌ ‌ فکر بویه چه له ښه ځایه دي بارِي
له ښه ځایه له ښه کوره ستر پوښي ‌ ‌ په حیا په شرم ننګ وِي خبردارِي
چه په پلار نیکه دَ ننګ و ناموس نه وِي ‌ ‌ هغه ښځي قباحت ته دِي تیارِي
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکارِي

چه خداي په بت مین کړم که دا عیب دَي هم وِي دي ‌ ‌ سجود که دوڅن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله ‌ ‌ درست خلق دروغجن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنګه ‌ ‌ په ملك ګرزم دیدن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
کافر یم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي ‌ ‌ ستا نوم چه زکندن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي ‌ ‌ کوڅه به دِ وطن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
تحسین لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ ‌ ‌ د خپل شعر سخن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
چه ځوان وم دا یم زوړ شوم په رشتیا رشتیا خبره ‌ ‌ عالم د ځان دښمن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
شیخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ویل کا ‌ ‌ په مخ ئې منبرهن کړم که دا عیب دَي هم وِئ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي

چه مي ولېدې دا ستا سترګي خونخواري ‌ ‌ چه تر اوسه لا ژوندَي یَم شُکر باري
په یارئَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي ‌ ‌ چه څلور پیسې لَرِي دَ هغه یاري
ما یَوه دَ زړه په غوره دهَ نیولې ‌ ‌ که هر څو په جهان ډېري شِي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګِلې ځما زړه کښ ‌ ‌ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي ‌ ‌ قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ میني کار کړم ‌ ‌ چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وِي ‌ ‌ که دا خپلي سترګي ونیسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي ‌ ‌ چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لاري لاري
نه یواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي ‌ ‌ په دا باغ کښ سینې ډېري دِي داغداري
په خوشحال ئې عندلیب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخیست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندِي ‌ ‌ بویه دا چه ویل نه کا لاندي باندي
په رشتیا وَیل دِ هسي باوري شِي ‌ ‌ چه پیدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندِي
که ئې دواړه پښې تناکي په خدمت شِي ‌ ‌ د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندِي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي ‌ ‌ همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندِي

---

[1] وایي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] یعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځني ګرزي   د خوښی په وخت دِ عيش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځان خاندِي

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ   ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې ګرم خو نه يم   که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شه   چه ګيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ ګلاب په ګل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويرى بل لوري ته ستركي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصيحت اور دئ   اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويرِئ
چه له سترګو مي[1] غړېږی غنم رنګه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي   دَ هوښياري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې ګردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېړې لَري دَ سترګو په ځنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ ګداي کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاګ کله ګلوُنه   څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَری خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه ګوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو   راته مکره ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه   پيدا کېږي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته   هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې ګردې دَ زړه پياد وئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځي غوټه کړې خبرې   بد خواهان به زړه را يخ کا شېوه ګرې
يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   يا څوک نشته په ښايست تر تا نادرې
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځار کړم   که ياقوت دِي که سره لال که مرغلرې
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغرې
هغه کار لکه دوه تورُو سترګو وکا   هسي کار نشې په توره[2] په لښکرې

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه ببلتون هم له یاره مرگ دَي   څوک په څو[۱] پایي ژوندَي له یاره لري
دَ ښو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو   دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغري
دواړه شونډي یي د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطیانَو ور کړِي خلق شکرې

چه مې زړه پسې مینښ مینښ شي   صبر و هوښ پسې لینښ لینښ شي
د هغو شونډو شربت به   یا نصیب چه کله چیښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي   چه توبري ځَني وکیښ شي
په خزان کښ نوري وني   توان لري چه سبر سریښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه ویښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړي   شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لړي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي   چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبرې زوړي
په لحظه لحظه دي ووینم قهر قهر   په ځایي خصلت دا هسي خوړې[۲] خوړي
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ یم   که هر څو مې دَ اوره غُندي اَغږي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره   په هجران به ئې آخر لاسُونه مړي
عقل و هوښ ئې و سرې وته پیدا کړِ   دا چیچل داړل دَ پړانگ دئ یا د یړي
دا بېدرد که په ظاهر سړي لیده شِي
وَ خوشحال ته مج مېږي دئ ماشي سپړي

چه ما کړی په جهان کښ رڼا سترګي[۲]   بې له تا مي خوړې نشوې په چا سترګي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته   په قطع دئ ړندې شِي ځما سترګي
ښکاري چه غرڅه وُلي ورته گوري   ته یو سر بل سر مکړه له ما سترګي
هر گور[٤] مي له هیبته وار خطا شې   چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترګي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترګي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترګي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زبر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هیبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منگلي نه کا کښلي هونبره نه وئ څربي غوښي ورته تلي
مرجوينا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني گلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځالي هاله گورِي دَ کبکانُو ښايسته سترگي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سَره رفيق شِي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سَرَه نه روان شِي بيا هاله بيا يې په مخ ډېري خځلي[۲]
په تحصيل پسې ئې ځکه[۳] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[٤]

چه و باز ئې وركوَلې تېرېي نوکی تر تېتو به ئې يستې دَ زرکي څوکي
دا باښې نظر دَ چتیْ[٥] په لکیَ د شهباز نظر د ميور[٦] په څونکي
دَ کارگه توره مشُوکه دَ گندگی دَه قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د گلرنگو ناز په هر کله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنگ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنگ کړم يا به کُښل کړم دغه ستا شونډی ملوکي
اَفرين دِ په دا تورُو شهلا سترگُو چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه گل په چمن راشِي دَ نرگس گلُونه گورِي سترگي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَی خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړِي څوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ گُلو پرې ښايي که دَ هغو په ږيره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ يا دَ ښو دلبرُو ځي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځوانی په بوسه نکا
پښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
څوک دِ هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنگ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
گُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نيولې

---

[۱] يعني غواص.

[۲] يعني خس او خاشاک.

[۳] ځله.

[٤] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[٥] د شتی په.

[٦] يعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورې — که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورې
دا خوي ځما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي — چه بې له زیبا مخه راته خس وې چاري نوري
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر — هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورې
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی — نه ګرم نه ملامت یَم که تل ویني ژاړم تورې
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي — دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورې[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ — ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري ووري
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لړ ئې پلوري

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي — دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَړَي زړګي را کړ — چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه — چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي — دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه — د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ — په دروغه سر ترم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ — هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې — چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي — ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره — تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ — هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ — پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ — جو دانه صبر پر ما باندې لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه — نه چه ما وتا ګډ کړې دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا — ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پيدا شوه جدائي   کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده   د گل بخره زېبائي
تا چه شان د ليلې واخيست   که مجنون شم را ښائي
د ليلې دَپاره سر شو   خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې   پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[۱] وهلي   درته ناست يم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم   ته مي بوله هر ځَائي
چه به زه بې تا نه پايم   بې چيچي لوېټ پائي
چه ئې وليدې په سترگو
خوشحال څکه تا ستائي

چه ئې درې څيزه حاصل وئ   دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي   بيا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دريم وايم چه کوم دئ   دَ دنيا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې يو نه وئ   پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې يو وئ پدا درې کښ   غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته   که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ويل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د يار دَ زلفو په کمند دئ   بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي يار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم   دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ   دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم   چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دين و دل کړم   چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
يَوه زړه لَره يوه اشنائی بس ده   نور به دېري يارئ نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې   کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال خټك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهړي دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ   ولي بوي ئې په چميار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چميار له خوني تښتي   په چميار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ   يو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[۲] يا په يوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تير کش وئ

---

[۱] دو نهـ.

[۲] يعنی دَ يوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې
چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې
په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دئ هغه زه يم
چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه
چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم
تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه
چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره
چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُنديِ ئې پروت په دربار نه وئ
دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي ناري کا
وائِی دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي
څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم
دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ
چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم
بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدي طبيبه!
چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ
چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هيڅ مانِه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې
چه په شونډوُ شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼي
په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېري
چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي
چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا وربانديِ نشي
چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ
چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ ښارويو سَرَه تېر وئ
زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا
که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن
ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وئ
که په زړه بانديِ پراته دِئ زر غمونه
چه مي يار په نظر کښېوزي واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم
که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په نندارہ به لکه روغ ځم
که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا
دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کانديِ چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي   چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټک خو کښلي مخ په کار دئ
که د سوات که دَ پکلي که دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سیده شي   قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سریښی په زنګون وئ   په فکرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترګي توري ورځي سَرَه زیب کا   بیا په تېره چه و سمه پر کښیده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ   دا ئې سیوري دَ څړی ده چه لیده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا   دَ یوسف خوبي که هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتیاط ږده   چېري نه چه مي بانه پرې خلیده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز کا   هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
زه پدا سبب په دوو سترګو مَیَن یم   چه چهره دَ ښو یارانو پرې لیده شي
له قسمته زیاتي مه غواړه ناپوهه!   و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
لاس په لاس ئې ګرزوي هنر آموزي   چه ښکاره دَ هنرمندي کښیده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
که دئ سرې ویني رواني تر دیده شي

چه ښېرې وَ ما ته وکړې ژونده وې مي   چه مي یاد کړې په ښکنځلو نهاله وې مي
دا چه وایې راته ځیر ګوره چه موړ شې   که تمام عمر دئ ګورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازۍ کړل   چه دَ دوي په وینا غوږ کړې پرې څکوې مي
ما خپل زړه وَته وَیل چه اې بد خویه   څه په هر صورت مَین شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو   څه دا اوس راته ویل کړې اړه وي مي
که می سر په عشق کښ درومي هم دِ لاړ شي   خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي
که دَ زهرو پیاله راکړې هم به وایم   خداي دِ خیر وَ تا درکا ژونده وې مي
چه ګهي په مخه رایشې کنکس[١] خورې   یو تر شا نظر وَنکړې ځوره وې مي
کشکه زه درباندِي نه وَی مَین سوي   تا ناداني مینه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنګي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ویه وې مي

چه درومې په انګڼ کښ درست انګڼ سَرَه یو ګل شي   د منبکو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار کاکل شي
چه سترګي کړې ور پورته په نرګس شي بلا سازه   چه زلفي کړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هیڅ یَو سَرَه و نکا   که واړه دانایان می په دا فکر تأمل شي
عالم وایی و ماته له ښه مخه صبر وکړه   حیران یم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني یووړ تورو سترګو
کله صید دَ شاهینو تر منبکو تر منګل شي

---

[١] دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی ګنګوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر ګوشی را وړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کښلې   که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شيخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو   دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري   سر گښته حيران پرېشان گونه ځپېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته   تار په تار دَ سر وېښته ايرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښايسته دئ   ما يَوه ده غوره چونې پکښې وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم   چه مي گډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پيالې مستي لَرم په سر کښ   چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د منښکو پټېدنه نه دَ عشق شته   په ازل ئې نه دِئ دا پردې پوښلې

چه مي تل دَ مخ ثنا وايې خوشحاله!
په صله مي سپينه خوله درته بخښلې

چه گلرنگه معشوقه لَرې په کور کښ   دَ صحرا سيل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه   چه مي يار سَرَه خندا وه په بيور کښ
لکه لوند خرڅوړي تا وکړې نم ئې نه وئ   بېلتانه هسي پخوړ[١] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځي   په جهان ئې فيروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ   تر قيامته به يادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[٢] په جهان نه وُ   که د هېر صورت پيدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ   آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نيسي   چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننگه سَرَه څه دئ   څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ

دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشي   دَ جمال ئې په څو رنگه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنيسي ماښام کا   چه پلَو له مخه ليري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زياته دَه تر نمره   چه ديدن وته ئې غټ گورې په چا شي
تر يانه پوری ئې گوډه سي کوتره   تر وَيل پوري ئې گنگ گويا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانگي   يماني بارخو ئې گل غُندې نما شي
مرگ می سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ   دَ دې هسی يار بېلتون تر مرگ بلا شي
په مانې ئې مرده شو يو کرَه عيد وئ   په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقيب په سر کا توئې   چه گله له منځه وباسِي پخولا شي

چه په نه ليدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي   چه عارف دَ مصيبت شي عافيت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا   خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[١] ښتېځلی او په تکليف اخته.

[٢] رانجا او هېر په هند کښ دوه مينان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه   بيهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
يو لاله په غوړيده بل رژېده کا   شگفتن دَ باغ د گلو په نوبت شِي[۱]
دَ يوه مانۍ شي سر دَ بل نړېږِي   په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ويلا ژړا ناره ساړه آهونه   خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي   يَوه خدايه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په تورو اوس په سپين دئ
د خوشحال مجاز به کله حقيقت شي

چه راغلی په حيله دَئ   عقل ځکه عقيله[۱] دئ
که مثال ئې له ما غواړې   عشق مزري عقل نيله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده   چه مين په جميله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا   اور ځو بل په فتيله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ سپك په قام په قبيله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته   واړه کار په وسيله دئ
دَ خبري په ميدان کښ
نن خوشحال خټك قبله دئ

چه ښکاره په آرايش کښ شگفته شي   صلوات ئې په جمال باندِي گفته شي
آشفته کاندي روزگار دَ پرهېز گارو   چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وينم زه هسي ځلبلاند شم   لکه گل له عندليبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وينم په سترگو   دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ   ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده   او که نه پرې به وگړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي   په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لَرِي سړَی سړَی هاله شي   بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ   که په چا د آشنايۍِ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره   دَ تميز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بويه   چه له سينده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وِئ   په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ يا د نور څه   مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مټ کا   که هر څو ښايسته مخ وِئ بيا پساله شي
څوک دنيا وته مريونه دي خوشحاله
شاه زلميو ته دَ لوبو چنغاله[۲] شي

---

[۱] يعنی پېښېتړ، هغه شی چه د اوښ پښه په تړی.

[۲] چنغاله هغه نجلۍ بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئي يا ستوري   وايه ړُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپېرک باندې تور تم شوه   روښنايي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که ځښتن ورته زورل[1] کا يا ښکنځل کا   مريی هم په زړه کښ هسي ځښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي ونې   که باران د ښنکال په شېبو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ   څوک له ځايه زوروَر شول څوک کمزوري
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه   يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي   ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس درباندې نشته   پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ   دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه   لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ   نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته   چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته   چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي   چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اوَړم   چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وئ ميخوري کړه   دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي   همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخويَ   دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ   چه په کور کښ ده خوشخويَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وئ   چه صفت ئې شي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې   په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښې   که ئې ګوري دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې   پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شري عالم د ېير له کويَ

چه په اَن و آن په مځکه په اسمان دئ   په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ
دا يوه ځمځه دَ ځان وينی بلا شوې   چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو   په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې!   په احتياط احتياط کښې ډېر خلق طوفان دئ

---

[1] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی　　ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا　　ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته　　چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږِي　　په ماښام کښ روڼا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي　　لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په بڼو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي　　همگي دُرو گوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وِی پاڼي　　پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا　　هغه څوک چه په گیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ　　دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه　　چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي　　چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو　　چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق گڼِي خپل خپسر　　چه گواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په گور خلف دِ غواړِي　　هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه گله ده دَ ټټوانو　　را ئې وَښیه چه کوم پکښي تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوگي زېږي　　که الغېږ[١] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ　　دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ　　دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ　　دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا　　چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په نېکي یاد کا　　نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ　　نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ　　دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سرِي ډېر زویه پیدا شِي　　بیا په واړُو کښ خو یو زویه انځور وئ
هغه زویه خو په گور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وئ

---

[١] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر گري ستركي ستا دِئ — په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په ستركو — څوک چه تُركي دَ خطا ستائيي خطا دئ
ښاپېريه كه هر څو ستائيي وگړي — ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي — هغه زړونه غندي كاڼي دَ ببېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري — ما پدا ستركو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس كښ — يا به سر دربانډِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مكوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بې پروا دئ

چه مي كړي هر آثام دئ — كه په خوله كه په اندام دئ
اوس له واړو توبه گار يم — په اخلاص مي دا كلام دئ
تر كرم را باندِي وكړ — ستا كرم په هر چا عام دئ
په دوه ستركي مي منلي — چه دَ شرع هر احكام دئ
واړه امر مي قبول دئ — ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راكړ — دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره — نفس مي مدعي خود كام دئ
په توبه كښ ثبات راكړه — لكه حكم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونگړم — كه زه لافی كړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ — دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه — چه پرې يښَي نبي گام دئ
نور به څه كرم ډېر خواستونه — دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې گرزوې وړې وړې[1] — يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ ترلي — په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
كه مي وږمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې — مړې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته گورم نه مړېږم — دا ځما ستركي به كله شي مړې
ستا خوږې شونډي نبات دي رقيب مچ دي — ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ كښېنولي — لا به څو در باندِي كښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سَرَه خندا كړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دِئ تور به نشي — چه شيرين دِئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَرِي په زړه كښ — كه پرې زر كالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته — يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی — په وروری ئې غلط مشهورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو كښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې　　تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي　　که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم　　ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره　　چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده　　مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوِي نور به نشي

چه په حسن په ښایست دِي زوروَرِي　　دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغبده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ　　دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند　　نه مي شهد په غرض دِئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا　　چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا　　که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي　　چه په شین شین یون کرې ښېوه ګرِي
یو نظر په درست صورت علامت وکا　　په مثال لکه بڅرى وچى سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده　　چه پرېوان کرې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائِی باور وکړه
لکه باد دِي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ　　چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه مى فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ　　بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت　　عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګړ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره　　راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښی　　واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرګند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي　　راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي　　خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع　　اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره څلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي　　دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره　　دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ　　څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ　　دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم　　دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا　　چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او څلور میندی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوګند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1]   فلك ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار مى واړه ولیده اغیار وه   چه همېش ئې دَ یارى لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه   له هغوى څو خبرى واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښى هغه غاښ شته   چه به ما په اننګیو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي   ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللى
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازى دِئ زخغملي
دَ جهان ګلونه واړه بې وفا دِئ   بیهوده وربانديِ میني کا بلبلي
کشکه زه یو خر غڅکي وَئ سرى نه وئ   هونبره چاري سړیتوب را ونمایلې
دوه رفیق دي دَ یوه په وَیل ږغ کړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځني نوري   دَ یاغي دَ اهل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړي کله غنم وشي   پټه نه ده چه کړې هغه آخلې
یو ئې ټوله په محنت ګا بل ئې یوسي   راشه ګوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي   که صفت ئې واړه خلقو دَئ ویلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ بڼو په تار پېیلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني یم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دي خلق وائي   څوک دِ یَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرګ وته مي مینه ستا غمزه کا   خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندي سپارلي کا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شي مخبط شي   زیست روزګار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص دریاب تر شرقه دَئ تر غربه   حریصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړى لاهو شوه په دریاب کښ   لا به کله دا لاهو بېړى په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلى ږیره سپینه ازمویښت دى   لا د ما و عاشقى وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ   چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

---

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پيغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل يار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لويو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1]خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وينم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئَ يار ځما دئ   چه په مخ ئې عندليب شوم کار ځما دئ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووينم په سترګو زار ځما دئ
که واعظ مي له ښه مخ له ميني نيسي   که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئ
بې له کښليه زېبا مخه که ګلزار دئ   چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وايې غم يکلخته ښکار ځما دئ
همېشه به په ما وار دَ رقيب نه وُ   بيا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئ
دَ خپل يار سَرَه دوږخ ځما قبول دئ   که بې ياره جنت مومم نار ځما دئ
بت پرست کله دَ بت له ميني اوړي   زه که مينه دَ يار پرېږدم عار ځما دئ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار يم دار ځما دئ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصيحت وئ   څه عجبه اَګاهی لَريی په زړه کښ
دَ ناصح په نصيحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئ څه دئ   چه هر چا سَرَه سياهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو   ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټينګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1]دا کلمه حل غواړي.

[2]نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آلا شوې دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشې راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال دړی تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړی
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نړی
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې دَ درياب په مخ دَ خليو پل تړی
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم نه پوهېږم ښاپېری يې که سړي
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم دَ زړه بېړی
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړی
دَ خوشحال زړه په تقوا کښي لکه غر وُ
ستا په مينه بکباره شو و ووړي

خداي راکړه په غېږ کښ د روېبار منت را باندې سپينه خوله سرې شونډې دواړه زلفي اوېزاندې
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[2] کاندې
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلې عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندې
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي پروتو دِي په ګلو د سنبلو پاڼي تاندې
زه ور پسې درومم دَ يوه نظر په طمعَ بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندې
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال خټك ته خاندې

څو بېړئ پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[3] چه تخته ئی مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي لکه لوند لرګی په اور يښي څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دِي له ځَايه هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ مناري مي ډېرې وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غمونه دَ جهان شته په زرُو رنګه ناري واوره دَ خراړې[1]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي غوړوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[1] محشی ورته کښلی دی يعنی سرې.

[2] حسد او بغض.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده — لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي — د بادشاه تر خوا نه به ګنم خځاړې
غافلان په غوږ کاږه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ — هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاك دِئ — دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قارورې دِئ — او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې — دَ سړي هغه هوا پر ېوزِي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي — وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ — په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه — چه مزه دَ ناروا پرېوزِي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږي هسي ته شې — هم هغه خو یو نه ستا پرېوزِي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ — چه د ګل ئې هر سبا پرېوزِي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر ګرزِي — اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو — چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی — څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ — په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه — په هر لوري ورپسې دِئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا — حؤک همېش ور پسې ګرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه — دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دِئ که کجر دِئ که کرګس دِئ — دَ هر چا مي خپل خپل شان دِئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړِي — چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي — څوک به ستا په اننګیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي — د وُربل غوتی دِ څه له ده آرتي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه — په دربار دِ فریادي دِي څیري ختي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه — مخامخ د هغو ولي ژبي ښنتي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي — چه همېش د رقیب خبري نغوتي
یار په هر لوري جلوه کا ورته ګوره — که دِ نه دِئ د لیدلو سترګي تتي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه — په آواز به دِ بلبلي شي ساکتي
ګل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ — چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتي

د خوشحال په پالنگ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[۱] لَرَلې ختِي

ځما مرگ هغه زمان دَی چه رشتیا دَ یار هجران شِي
که هجران له منځه وَوزِي نور به هر مشکل اسان شي

زه به ځان جهان ښندَمه، په اشنا پسي به ځمه
پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي

تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه
لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه ښېل وان شي

یَو خدنگ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم
ورته پروت سر مي نېولَي چېرِي نه پدا پښېمان شي

ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کروړونو ئې بها کړه
خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مگر دا په شاه جهان شِي

له یو هسي مي روزگار دَئ، چه گه یار کله اغیار دئ
په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندِي نادان شي

دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شِي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ یې
موندلی مي په بخت یې که موندلی می په مټ یې

آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي
په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ یې

نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل
په دواړو سترگو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ یې

چه مخ وته دِ گورم لکه نمر هسي ځلېږې
قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ یې

چه ته را څخه نه وې یو کنگال[۲] دَ زمانې وم
پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سَرَه لټ پټ یې

پېرې به په گلزار کړې که بلبله دَ گلزار یې
گندگی لَره به درومې که په اصل تور گونگټ یې

دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې
په زر پردو کښ کښېنه بیا د ما وته په چپټ[۳] یې

په خوب په بیداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ
اورنگ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ یې

ځما زویه دَ ننگ ندي نمر پټار[٤] دئ
پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ

نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته
دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ

دَ منصب دَ اضافو خبري کاندِي
په عزت په حرمت کله خبردار دئ

اتفاق یگانگي ئې سَرَه نشته
همگي روان په بېله بېله لار دئ

یَو څرگند قابل هر گز په دوي کښ نشته
که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ

په الکش الکش[٥] ئې ستري کړم ښکار نکا
د کوټه سپِی کوکري پکښې سه چار دئ

یو څو دي پکښې هر گوره نا پکار دئ
دا نور زویه مي لا لږ او ډېر پکار دئ

نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننگ دئ
اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ

نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره
خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ

چه به تلل دَ نا قابل سړی دَ وړاندي
څو دا هسي بېرقونه نگونسار دئ

---

[۱] څو وه.

[۲] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنگال یې بولی.

[۳] دا کلمه په یوه نسخه کښ چټ لیکلې ده.

[٤] برگ بروگ ځناور یا مار.

[٥] په الکیش په الکیش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهٔ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو څرنگه خراب شوې — چه وو در څخه لاړل، په هر څېز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي — چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شیخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسې ندئ — دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼې پیچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه — په حزن په حسرت دَ یوه هر درِ نایاب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښلیو ښایسته بلبلو ږغ کړ — یوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
ښېرئ دِ دَ سینې په زور چه پاسه تله په غرونو — غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ دریاب شوې
مزري به دئ له ترسه په هیبت وه په کوهسار کښ — نیژدې درته وېغ وېغ کا دَ گیدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې — بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرې وېښ وې بیا به هم چېرې ویښېږې — هَې هَې دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې
پېرې لَرې خوشحاله دَ اسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ — چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خیال لَرې په زړه کښ — هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندې ئې زر داغونه جوړ شي — چه دَ یار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق یو څه عظیم بادشاه دئ که ئې گورې — چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه — چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدایانو هسې چار ده — چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندنِ دَ ونې ځکه بوې روان شو — هر چه ولې ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداې ئې واخله — که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پیدا ده — په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ
که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَیل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولَې — څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَې
له کبره ډېره خیاله به څه سم وایې و چا ته — دَ کلي د محلت سَرَه چه زیست کا نا نمنځلَې
له گوره نه به پاڅې رنگینه جامې اغوستې — دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلې
چه سترگې په رنځور کړې برنده کښېنې خورې زلفې — چه غټ به درته گورې یویو مرد بویه بللې[2]
هر گز به اروېدلې دَ لیدلو مخې نکړم — خوبی دَ یوسف اروم ستا جمال مې دَئ لیدلې
په ورځ دَ جدایئِ څوک څه وائِی و ما ته — مرده وته هم کله نصیحت دَئ چا ویلې
که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځنې تللې

---

[1] په باغ کښ چه د کښلیو.

[2] یو یو بویه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واړه که گورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سېبه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال خټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گیسو دَ سنبل پاڼي پېښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډي دِ ژوندون بخښي په سترگو کړې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[1]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[2]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده خال دِ دَئ په زني که دانه ده د ممانې[3]
ته په پالنگ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم پنډِ دَئ د گلونو که دا ته په پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[4]

خندني هسي لر بر گرزي برسېري برابر په تورو ورېشي سر تېري
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي بل هزار حیله په توره پیسه پېري
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق دَ منگلو څښتن شمېري
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا د نامرد یا په ورغومی یا په لهتېرې[5]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښځو نمېري[6]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېري
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېرى په زېري

خسته زړه مي چه نگار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم هر څوک وائي چه گنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان گوره د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئِ خوان ئې نورُو ته کښېښ غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنگ ئې اوښته ورځنی نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[1] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[2] پټان یې.

[3] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[4] نادان یې.

[5] دا کلمه په یوه نسخه کښی لېرې لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی بله گرداو بیهوده.

[6] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مرداروُ باندي گرزي — و هندی[1] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په گلونو باندي گښت گاندِي بلبلي — پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

ښځکي له ښځکي نه خوند آخلي — همسايه له گاونډی نه پند آخلي
څه به غم دَ صغيره گناه هغه کا — چه په غاړه کبيره ځرگند آخلي
هوښياران دَ نيکخواهانوُ وَيل نغوږي — ناپوهان دَ بد خواهانو سند آخلي
دَ مظلوم آهونه کانړی د غره سځې — ظالمان به آزاروُنه چند آخلي
دَ هغه لاسونه مه سځِې په اور کښ — چه له پښو دَ بنديانو بند آخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غليم پروت وئ — پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي
خوشحال خپلو خوږو شونډوُ وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند آخلي

خوږې شونډې دِ شکري ندئ څه دئ — کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی — دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترگو کا دَ زړونو — سيه چشمي سحرگري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځير ئې مزري بند کړل — هوسی سترگي زوروَرِي ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ — ښښتنې په قامت ستری[2] ندئ څه دئ
وايې نوري ميني ليري کړه له دله — ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[3] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې ښبوري ندئ څه دئ

خبر ور ځخه نه وم په څه خيال راغله پېري — په لوړو په ژوَروُ دم در حال راغله پېري
د سترگو په جوهرو مي په سی[4] کښ را ښکاره شوه — په مښکو په گوهرو مي په کال[5] راغله پېري
تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه — په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په ياد شي دَ ځوانی تلاښونه — د َوارو تلاښونو پايمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده — د کل وارو خوبيو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي — په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[1] يعنی زننده.

[2] يعنی جگی او لوئی.

[3] لاشه يا لشه يعنی نېښ.

[4] محشی ليکی چه سی د ابجد په حساب ٧٠ دی يعنی پر اويا کالو می د سترگو ليده لږ سوه.

[5] محشی ورته ليکی چه مطلب له مښکو تور وېښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او کال په ابجد ٥١ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپين او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئینې په یَوه کنج[۱] دَ مخکي پرېوزه   د کښلیو په جمال په خط و خال راغله پېرۍ
چه جونو وَته گوري خجالت ورځې پخپله   په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېرۍ
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جوړ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېرۍ

دا چه وایې چه ډېر مهر په فلانې کړې   په یاري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم   ما په ډېر ورتله راتله سترې ستانې کړې
زړه مِي ستا وَ تیر ته نخښه دئ قتال!   پرې به کله جوړ دَ غشیو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حیرانېږم   خداي په ما باندِي یوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرنې[۲] کا   تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم   وایم نوشي مي دَ مېو پیمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي   ستا دَ سترگو وِ هوسیُو ته ژانې[۲] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وایی چه دا بد کړي یا دا ښه کړی[۲]   که رشتیا وایم زه نه یم واړه ته کړې
چه په بین الا صبَعین[۱] زه خبر دار شوم   په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر   چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي   چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي   په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ   په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهینه   په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په یوه مځکه یوه باغوان کَرَلِي   عباسي گلوُنه زیړ و سپین و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه   ځني ځني ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پخپل پرهېز شي   دَ صنعان غُنډئ ئې خوار په سپین وېښته کړې
آلوده لَړَلَي درغَي درگاه ته
هیڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي   په کشتن به خلقې کاندې ډېرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا   چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم   دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ   یاسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَوینې پر وَرشِي   تپوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلې   چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[۱] کنج د زنگ پرېوزه.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځنې ليري ليري کرزي
مست خوشحال څخه کوتك دَئ د ډنبريِ[1]

دا معنې دي زورَوري[1] سمې چېرې دې خبري
څوک چه لب کا سره بيارته ځنې توئي شې سکري
څوک چه کښېوزي په ويَلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشکينو په بازار کښ تويی نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري ګجُرې[1]
هر هر سکني ئې وَګوره په هنر زَغيږې زغري
ډېر دِ ښه ووی خوشحاله
بس کړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږې شکر پارې دئ دَ ګلابو ګل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرګه چه په تېغ ئې روغي شوي مناري دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې کا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار کره دی ګل نشته له باغه دَ اغيار کره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وکړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديِ نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور کښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډکي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال ختِك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم کړې خداي ځما دَ زړه په سر باندِي رقم کړې
مخ به چېری راته سم کړې په ياري کښ که دا خوي به تل ځما دَ عمره سم کړې
دا ګلزار دَ هيڅ ګلزار سَرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم کړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې که هزار ځله ځما په سر قسم کړې
چه له دم سرَه مي کښته پورته کرزې ته په ما بانديِ دا چاري په کوم دم کړې
هم دې وَوژلم پخپله هم بيا ګوره بيا په ما بانديِ تېتر وهې ماتم کړې
چه په زړه مي کرزيدې هغه خبرې کور په کور په هر ديار خوري عالم کړې
دَ هجران ورځې چه کښې پشمار دَ عمر دَ قضا کاتبه عدل که ستم کړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما کم کړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم کښ ليوَ[1]کړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم کړې

دَ ځوانی په خوبيه کښ څه شك دئ د پېریِ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د وروليِ په پرهار باندي نمك دئ
که څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښادي پوري هر کله غم لك دئ

---

[1] دا کلمه عيناً وليکله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه   په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړئ   د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
ځو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه   ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم   ښه خو دا چه مي په غاړه يو کوتك دئ
تفحص که ځوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال ختك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ   که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدايه ته مي په ښه مخ باندي مَين کړه   دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه څه کار دئ
ځوک ئې هونبره مينه کښېږدی په کوکل کښ   عندليب چه په ګلونو مينه دار دئ
نه ليلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ   يو نازک لطيف رموز باريك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ   چه نظير ئې مونده نشي ځما يار دئ
عقل صبر و دل و دين ولاړ شه په عشق کښ   خو را پاتو يو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري   پل به نږدی پدا لوري چه هوښيار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه يم   ډکي ډکي پيالې راکړه ځما وار دئ
که دِ وينم په سترګو ستا په ياد مي   شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفينو نمودار شي   هغه ځاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده   چه پتا باندِي مَيَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي   چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سيلی اَحري کېږي   په بلبلو خبر وکړ بيا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښليو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وايم له تا ولاړم که په ناسته می ملال يې   کبر لوئي مکړه که هر ځو صاحب جمال يې
ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم   ولاړم له ما نه ځِی دا چه ته می په زړه نهال يې
زه غريب نامرد يم څه و ما وته ګواښېږې   قهر کړه هغو ته چه دِ سيل دئ يا ئې سيال يې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې يا مي ولې   واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال يې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دريغ نکړم   لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که يا د مال يې
تل جور ستم کړه هغه نه يم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بيا لېمه د خوار خوشحال يې

د دنيا خاني ميري په زور و زر شي   عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصيحت په مثال څه دئ   لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځما او دَ مجنون سَرَه يو رنګ دي   لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې اَبدست کړ پخپلو وينو   کوم سرِی به دَ منصور تر ځايه ور شي
ځو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه   عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم   که په بوي مي ستا د زلفو سوړ تېر شي
خوار خاطر مي چه مقيم شو ستا په ورکښې   کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې   ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه   خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه   کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سرَی وېښته چوِی په پوهه   چه قضا وربانديِ راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ   که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځې ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتيِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي   پخپله رضا دروميِ جاله هم ورسَرَه بیائيِ
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو   له هیچا خبر ندئ چه په موړه هم څوک پائيِ
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي   پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائيِ
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه   په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائيِ
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه   له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائيِ
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائيِ

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ   چه پخپله نادانيِ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري   و عالم ته ئې ناري وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ   خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته   چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا   عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ   راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجوڼا له بحره وکیښ'
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانه له بله شي   نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېبي   له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره   چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ   کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښېوې ئې دېرې دئ   اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې   که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه   ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي   دَ عاشقانو په آه کټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه   دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه   چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائیی دِي چه کېږي — په هر لوري رسوائیی دِي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو — دَ وګړي خود رایئ دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو — څه نابودي دانایئ دِي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري — څه بې ځایه زېبایئ دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم — دا دَ خلق کد خدایئ دِی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایئ دِي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ — چه ګهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي — هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي — دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ — که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله! — په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا — نه دَ باد په یوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ — طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ — خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي — چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته — اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم — پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا — همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه — په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه — دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي — عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه — تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي — ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو — دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ — که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوترى اشارت د دیو مرګ دئ — عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندي ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په ياري څه لره څوک وياړي — هر زمان ښکاره ياري را څني غواړي
دَ يارئ هنر هيڅ ورڅخه نشته — که پندونه ورته وايم راته ژاړي
هسي مست بې پروا يار ځما په کار دئ — چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقيب په بد ويل عاشق داړه شي — لکه سپی پخپلو داړو سری داړي
ډېر مي وگانډه گرېوان د عشق پکار کښي — نور په ما نشي وهل د گرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقيبانو — دَ بهار په موسم ډېر گرزی غوباړي[1]
هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه ليندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ — په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځاربېرم — که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل يار وَته نظر وکړم خوشحال شم — تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ يار مخ که په ظاهر له ما جدا شو — په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بويه ويره — چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود ليده شي — پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بيا ځما طالع مدد وکړ په خداړو — چه رقيب دَ يار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادئ کل واړه ځما دئ — غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ
دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دَئ — که ئې زده چه دا ښادیٔ ساعت يَو درنگ دئ
لا مي يو خدنگ له زړه وتَلي نه وئ — بيا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنگ دئ
هر سحر په ما له ورايه تېغ وکښلي — خول په سر يبښي راځي په نيت دَ جنگ دئ
تر چشمانو مي اوره گټه بې نمه — تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
په خروار عيش و عشرت کاندي وگړي — خو د ما دَ زړه په بخره عيش تنگ دئ
ما دَ زړه په سترگو رنگ د زړگي وکوت — همگی دَ غم په سرو وينو کښ رنگ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي — په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ
دَ دنيا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ — هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ — لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا — ستا دَ سترگو وَ کبلَيوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ — نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته يې — بيا به وايې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] يعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبڼو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ　　نصیحت ته ئې نیولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لویي ده　　دَ سپلمۍ ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ　　نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه　　چه له زېبه له زینته هم آغوش دئ
شړۍ ور پښتون به سل په ډکه یوسي　　کشمېرۍ چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښیارانو څخه ډېره هوښیاري ده　　په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ویي ځما دراز دئ　　دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښې پاتو　　ځُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه　　دَ بل ډېرۍ وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بویه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي　　چه تلقین ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ　　دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هیڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه　　دَ کردې په کار کښ غوځ په گیسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي　　دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وړاندي نه ځي　　دَ خپل پیر په عیب سر شه یقین سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ　　چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې یارۍ څه باور خوشحاله
چه پیوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ یار غم کله اغیار وته وَلاړ دَي　　دَ یار غم خو هم خپل یار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي　　چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غړېږي　　همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه　　و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هیڅ را خبر ندي چه په عشق کښ　　څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووینم حیران شم　　په حیرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم　　لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
لیوني خوشحال په نن دَي دیدن ورکړه
د سبا فکر هوښیار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته لیکلی یعنی ترلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ　　نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یارئِ دِ ئې هیڅوک غلط نشي　　وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي　　د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ　　دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه　　چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دِئ　　درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ ننداره نکړم　　ننداره لره ئې زه یم پیدا کړئ
یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی　　په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم　　په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم　　سکه دعوا کاندي سړَی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا　　زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سَرَه پیدا دي　　یَو په بل تېري لَرِي دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا　　چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سَرَه وېره دَ سر نشته　　سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی
نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي　　ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو ښو قبل کړ　　دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ　　هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي　　دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا　　چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي　　چه ئې زلفي په بارخو باندِي وَلَول شي
تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېني پاڅي پایڅې لنډي[1]　　شانکي وَهِي در بلي څربي لنډي
دا همه واړه زهزن د طریقت دِي　　خپلي خوني لَرهَ وړِي پردیِ گنډي
نیك و بده چه و چا وته رسېږي　　پخپل ځان تري دا دواړه په ډوډنډي[2]
د عالم رخنې تره په سبا دَي مره　　خبر نه دَي دا گیدي[3] له خپلي انډي

---

[1] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه کي ډونډ کښلي دَي.

[3] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1]   ښکنبلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه   چه هم دا دِي په دنیا کښ دَ دین خنډي
چه به بې خداي یقین په نور څه کاندي   د هغو دَ ایمان یو وړې شیطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ   دَي تر خپل ایمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ۰[3] د بني ده چه ولي دَي   یو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي   لکه خرونه نارې شوري[4] وهي ترنډي
لا به کله دا سګان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ   چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه   تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ   ستمګر مي دَ دوږخ دَ اور لرګي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري   و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د ښبتن غم دَ دوږخ نشته   دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قیمت کیږِي   بد خصلت سړَی یا د یو دَئ یا پیړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځَني تښته   بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصیحت دِ بندي نشه   تور زنجیر ور لَره بویه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ   په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ یار تجربه نشي   چه محنت در سره واخلي یار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټك په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ   په سره والي له یاقوتو په سیالي دئ
په سپین والي په ښایست په زیبایَی   واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښیوه ښیوه چه پل کښیږدي په لاري   ښکنبلي پښې ئې دَ ګلزار په پایمالی دئ
په کالیو سرَه مخ ښایسته کیږِي   ستا په مخ ښایسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول   عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي   چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې میَن یې   ښایسته کله له خیاله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحیح وِي.

[2] ښکنبلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه ښکنبلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زیات (دریاب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا — دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره — په ژړا ژړا شپې ښکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا — چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم — که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ — څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا — هوښيار تل تر انديښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم — د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې ګوره — چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي — دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې — چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې ګرزي — چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه — چه ملا د حق ګويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي — په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ ګلرويو سَرَه کېږي — مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري — خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ — همېشه دَ دروغجن په رېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته — ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ — چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي — نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي — هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه — ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ — ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه — چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعنی سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[3] يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[4] يعنی غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا   دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه   پدا دواړه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي   په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا   چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم   وینا د هیچا نده په دنیا سرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي   چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیارېږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو   چه بخت و ماته شا گړه څومښکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې   چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیارېږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ   دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي   دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي   دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
وُرځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي   دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره   د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموړي   د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ   دَ کوټه د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه   دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو   د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ

دروِمه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي   سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه   دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو   هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته   دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې   اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا   دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وِئ   چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وِئ   وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال ختّك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي   په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي   دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وگوره   چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا گنده دَه   که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترِي
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي   جگي جگي راشه مکړه مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه مى ويني　　زلمى توب را څخه يوور ړېرى سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو　　په جهان کښى نورى نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښيزه ده　　پرې دوستى دَ زرو څه وه لکه ويني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ　　چه په زړه کښى دَ عاشق دي دلنشيني
که ټټر وَهې له تيږى گمان مکړه　　چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غېږ کښ　　په خندا چه در کنار شِى مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غېږ کښ ئې نيولى تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ　　دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې　　تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سرى نه زر خبري واروې　　په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه　　مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه انديښنه ده که ما پرېږدي　　ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي　　که صفت ئې درته وکړم و به ربړدي
ته سړى يې که ځاروي يې رنگ دِ ورک شه　　د بهار په سرو گلونو باندِي پښې ږدي
ما په ډېرو ستو اور دَي لگوَلَي　　په دا څه که څو خسړي باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم　　لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندي　　پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته　　هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ　　هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي　　هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندي
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي　　شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندي

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسى وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دِي ستا د تور وربل پياندِي

دواړه سترګِي مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لَمني کښ مِي اُوښي اندوخته شوې
په مانِړي مانړِي ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دِئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ توری شپې څراغ يې   ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لَګوَلَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسِي دلسوخته شوې

ډېر مِيَن په تازه مينه سَرَه تېر شيِ[1]   په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ږېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندي ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته ګمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سَرَه مَل وِي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په ګواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يګانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې   ګل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې   لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مشکو خزانه دئ
لا ئې پی څاځي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مِيَن يَم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائِی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښې ويلې ده، په آخر بيت کښې "ظاهر و مړ په شباب کښې" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ دِ ورک شه بده روې   را پسې یې سینه سوې
له یوې فتنې دِ خلاص شم   را پیدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسې ټوغ کړم   وکښې نه شمه سیلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټې نشي په یوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[١]
که په باغ ئې دَ یتیم دَ کنډي ګډ کړې   دَ انګورو به خواږه ږنکوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې څربي لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سینه ومنډي سږګي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[٢]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[٣]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[٤]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري میدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دلیل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري   په تور تم د جنازې سره څملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټې کَرل کا دَ اغزیو   چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسینه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولیاء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   درویشان پدا وَیل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترګو ملکونه دِي لیدلي
درخانی پکښي یو آدم خان خوښ کړ   یوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[١] سرمایه، رقم.

[٢] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[٣] ګنځی.

[٤] میده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مين وه چه ئې لافي کړې د ميني   په ارمان و بله تېر شول که ئې ويني
څوک چه يار په اوښيو ژاړي ژړانده   ژړا دا ده چه ئې وژاړي په ويني
دَ رشتيني ميني کار خو دا خپل زړه دي   دروغجني ميني غواړي توري سپيني
دَ مجنون او دَ ليلی مينه رشتيا وه   دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شيريني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي   په جهان که ډېري تېرې دي رنگيني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ   توري زلفی دِ سنبل دي مخ نسريني
له د يو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبيني

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي   په ساعت دَ دنيا چاري په بَل رنگ شي
واړه وَسوځي په اور کښ خبر نه يم   بيا له کومه را پيدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندي   چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کښليو جنگ پسې آشتي وئ   ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندې ئې زړه دَئ لکه ژاوله   خو په ما باندې چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بيا دِ آهنگ کا   دَ هر چا په عاشقی ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چينه دئ   که روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وينو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ يارۍ ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي   څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هيڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَيل رشتيا کړم   سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا   خدايه لا به کله دَ غماز سرې مخ تور شي
زر هنر وکړه نصيحت په کوم حساب دئ   هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
يو هندو بلا دَئ چه په مکر ټيکه کښېږدي   څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښايسته په تور خالونو   تل په کښيده باندي ټکی دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو کړه   شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ   ورور چه بېگانه شي راته وايه کله ورور شي
ډېر دِي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ ميني لاف کا
ولي اوس يوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبری وَ مخ خال شي   لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږي   دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنيا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري   اور دِ پوري دَ دنيا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي   چه ئې نه ويني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي   جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم   همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږی ساقي گرم يې   که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتی ده که په جنگ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ يارانو بې غمي   هونبره مهر هونبره مينه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتياق کښ   حقيقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لړي مځکه کروړه عاشقان دي   چه په څو رنگه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه   که په بل جهان پيدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي تړي سوړ شوم   چه مي وليده دَ خلقو همدمي
چه په هيڅ ساعت خالي نه وِي له غمه   مگر غم لَره پيدا دَي آدمي
هيڅ طبيب نشته چه حال ورته معلوم کړم   چه په کوم زحمت کښ پروت يم المي
ته چه ما ته عربي خبري وايې   دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال يې وئې وايه   چه په گوته يوه گوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله   که يو خداي دَ سرِی نشي په کمي
که قدم دِ دَ وفا په لاري ټينگ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه گوره خلقه نصيب په څو خوري   توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ځتي منگلي   په تياره د گردې و ازدي پيشو خورى
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ   چه تر څنگ ئې دَ عورتو پر سوپر وخورى
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ   فواقجن هسي لوگي دَ اندېښنو خورى
دَ فلك د نا قابل سَرَه عيرت دئ   نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خورى
لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خورى

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفايی   نور مي را څکاوه قلم په آشنايی
لکه اور په بوټی ولگي بيا نه وئ   يو څو ورځي دَي ارمان دَ جدايی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده   څوک دِ و نه وزي له هسي روښنايی
له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا   هم په خداي ښائي کارونه د خدايی
تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بلبلي   که ئې تل وَئ دا بازار د زېبايی
په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وئ   چه خبر شوم ستا له قدره تنهايی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنيا غوارِي   تا ته هېڅ نه دئ دَ خلقو دانايی
چه ځما دَ درد علاج لَره پيدا دئ   زه له چا غوارم دا هسي موميايی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده   دَ دلبرُو حسن څه لَره ستايی
چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ   مگر نشته جوهري دَ بينايی
چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونيوه ځاي سراي   چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوډی دئ تر تیراه پورې سم تللي   نیلاب و لنډی دواړه عجب سر یښي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده   گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فيض د ِ دَ جهان څه چه يادېږی پرې را درومي   که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که ېبنور دَئ دا ملکونه   رجوع لَري وَ ده نه فيض ور دروميِ دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهين دَ باز دا هر څه   واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپين او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زويه خېلخانه نمسي اولس دئ[1]   چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائيي   څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائيي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا   څوک به دا وَيل کا چه دشوار فرمائيي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وايې   زه بنده دَ عشق يم دَی تلوار فرمائيي
څو راته ناصحه نصيحت کړې لېوني مي   کله هسي کار کا چه هوښيار فرمائيي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شريعت کښ   دين مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائيي
قطع لېوني دي چه دَ يار دَ مخ په دَور   څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائيي
خپله رضا پرېږده که رشتيني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ يار فرمائيي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې   ورته وايه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زړتوب وي هم ځواني وي   د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري   کله ځوان ته سترگي اَړوِي نغلاندې
په نيتونو په صوتونو په لاسونو   خلقې دِي سَرَه يو تبله هړاندې
اوس په سپينه ږېره څه له مرگه ډار کړم   ياران توري ږيري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندې وُ تر حکم   راشه وگوره هغه تر مځکې لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې   خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما وليده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سيځې وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښې   دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښې
ما پدا تندي اخيستي ستا دَ پاره   که زه تا غُندي يار مومم په پېغور کښې
دَ ټولی په مخ کښ ځَي په شين شين   لکه مست هاتي چه يون کاندي په ډور[2] کښې
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو   که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې
په قراره قراري کښ عالم خوښ دئ   ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه   زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[1] کر زويه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته يَو رود هم په دغه تقويب ډورئ بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سلیمان په ګوتې کښلې دا وینا وه   چه دا تخت به دَ سلیمان نه وي په ګور کښې
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د ګوتې غواړي په ځلور[1] کښې

زه خو شرابي یم شیخه څه را سَرَه جنګ کړې   بخري ازلي دِئ کشکي ما دَ ځان په رنګ کړې
ښه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه یې په وَیَلو دَ دریاب اوبه کرنګ[1] کړې
ولاړَل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنګ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   څوک به ئې صیقل کا چه ئې خداي اَینې زنګ کړې
کښېنې په خلوت کښ شیخه سود ئې راته وایه   ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنګ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښ   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنګا رنګ کړې
رایشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کره   ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنګ کړې
هر لوري ته ګل دِئ شقایق نرګس سنبل دِئ   بې ګلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنګ کړې
چا در پسې دِبري توښې واخیستې طلب کا   ځنو مسلی دَ بې ننګی در پسې لنګ کړې
کاشکي[1] دَ عمل تله درنه په قیامت شِې   موم په رقیبانُو په عاشق باندِې زړه سنګ کړې
مرګ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نه کښې ننګ کړې

زلفی ئی سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانی   نندارہ ئې بهانه ده دَ بېحدې حیرانی
درد مي سرشته ده دَ هزار رنګه دارو وُ   غم ئې لا تېري کاندي تر دِبري ښادمانی
زخم ئې مایه دَ لاربزاله حیاتګي دي   ورانَې ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترګو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښ رسَولی دَي خپل کار تر هسي حده   لکه څوک په متِ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال یم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلي را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسي ده یاري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم امید واري
دا یم ستا دَ غم ورَی وړم   شرط دَ عشق دَئ بردباري
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا یې   په ورځ سل سوګنده وکړې بیا له واړویې پروا یې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا   ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنګه زیبا یې
اې چه ما وته وَیل کړې چه په کښلیو نظر مکره   څوک به ستا په وَیل غوږ کا چه دَ مرګ خبري وایې

---

[1] محشی ورته لیکي چه مطلب څلور یاران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما یو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي　　ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا یې
د ګلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده　　هسي مه وایه نادانه چه په څه صورت شیدا یې
دا څه توري سترګي ندئ چه ځما زړګي ئې یووړ　　دا څه لا نوري بلا دي خدایه ته دا نابینا یې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي　　دا یو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وینا یې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وګړي　　دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا یې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه ګمان هیڅوک ونکا　　دا نېژدي دَ چم وګړي چه نن ښه مېلمه ځما یې
ما وَیل چه د زړه غم به درته وَوایم چه راشې　　غم به څه وایم و تا ته چه په راغله غم زدا یې
چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسیه دَ خطا یې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي　　غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنګ هندو لیدلَي نه وُ　　چه په حسن دین و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني　　هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر ګریوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته　　چه ئې بې له تا په غم کښ په پایان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندې　　دَ ارمان ګوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوګان وته حیران یم　　چه دَ زني ګوي دِ څرنګ په میدان وړي
پکښې بند زړونه وګاړي که ئې ګورې　　چه دَ سر زلفیني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه　　د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده　　چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ یم　　که مي دین و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي　　څوک به څه لَره په کښلیو دا ګمان وړي
دَ زړه مینه ئې په کښلیو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنیا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي　　که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو　　لا په اور کښ ئې یَو درنګ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځَایه غلیمان یُو　　په جهان کښ غلیمان سَرَه رغېږي؟
چه غلیم دَ مړني بپه نظر کښوزي　　نور ئې زړه دَ ده و مرګ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځَان وړاندی　　و نامرد وته به سل حیلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غلیم یاد دئ　　بل به کوم حجت تر دا قوي یادېږي
کانې زر که سَرَه وګورې یو رنګ دئ　　فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دئ　　چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځَای حصار شي نور خسا شي　　صفائي ئې هم پدا ده چه بهیږي
تل دِ لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان دِ شرمنده تر تا ځَارېږي

ساقي ګل شګفته کېږي　　خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي   دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې میو   په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه   راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا   ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ   په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بیدار شه
تَل څوک کله خفته کېږِي

ستمگر به همېشه په دنیا نه وئ   پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ   ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هیڅ راغلي ندئ   خو دنیا وته ځوئېږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي   که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سیالي کا   په کردار کښ شیطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنیا مقصود حاصلېږي   دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زویه ورور یې زړه نه وئ ترلي   دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ   په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبیحات دَ مال و ملك کا   په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا   چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر یم
که وَ زویه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هیڅ نکړَي ژړلي   چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې   یَوه ورځ دِ په ښکنځا نه یم زېږلي
رقیبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي   هم ترې ځیرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پریو زانگې   هغه پېري دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني   ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا دربغه دربغه   چه په کور ئې دَ بلا نفیل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته امید دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ   پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښ   بیا ساقي راته نیولي ډک اياغ دئ
یا د ښو زلمیو خیال دي په شمله کښ   یا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژوبی.

[2] یعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی یعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښې به ئې غوارم دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کاندي وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي زه به زړه ورځني ژغورم روږد[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځي په ګلزار ورشي دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا هی ځني خواست دَ شپېښي خولې کړ په خندا ئې وې چه څه کا دا سرَی
ویې څوک یې چه ځما په کوڅه ګرزې ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم ببلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي دربغه دربغه دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښې راته ګوري لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم خدایه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسي ستا دَ بېلتانه په آتش سوځم لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېریُو اَرویده شي ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښې هیڅ لقب دربندي نشته که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشي
په سینه کښې دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښې لکه زه یم بل به نه وِئ دروغجن یم که بل هسي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځګر له وینو ډک شو چا ته وویَلي نشم زړه مي چوِئ
تا ویل ځما دیدن قیمت بها دئ زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښې دیدن را کره په سودا کښې خلل مکره که دِ زړه وِئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښې نشته هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وِئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکره دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وِئ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وِئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکره زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وِئ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشی.

[3] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ګل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ   جامه هونبره څو قامت وئ
ګرګډن ګردن دَ فیل خوري   څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي   نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه   په ګرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَیَي دَ هغه کس یم   چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول   سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ   له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ډک دَ میو جام په مي ناب کړه   تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ   ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه!   چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ   پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم   شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپينه خوله که بې ریباره ور پښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا ماڼی نړېږي   راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږِي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ   پدا لږ عمر مي زړه کله مړېږِي
وایې ما وبشتلي څه کا حال ئې څه دئ   په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غړېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا   دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورتې ورتې نه ژړل عالمه   ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږِي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ   په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال خټك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانده زور شوه څو زړېږِي

سخ د آئينې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري   سخ دَ لونګین دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلری   وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځَه چه د خولې ښېرې دِ اورم   شهد و شکر را ګړې چه مي ستا شونډي وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو   څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم   تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو   څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځَي ستا وَ لور ته په ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می — یَو څو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې — چه بې میُو ځَي پسرلَی
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ — ورع څو کاندي سرَی
ګوره څه وايي پر غوږ کره — چه آواز کا چنګ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي — آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ — که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي — نور ئې وګڼه لا شَی
دېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنیا ځلِي[1] — دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ ګور لَړم ماران دئ — هم دا ځلي دئ پېیلي
که دِ یَو ځله ځَان خلاص کړ — غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله — که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ — مخ ئې تور ږېري ئې کلي
ته اصیل ځَان دِ مریَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پیاله کښ مَي زیاتېری — چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقیب ښیښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ — چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپینِي خولِې راکړه بد مه وړه مستحق یم — دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي — چه کال باندې تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ — چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کانې رنګاررنګ دئ — ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتیږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ — څو توري بلا دي چه مي زړه پکښې قبل دئ
چرته به خلاصېږي دا بلا تر زړه چاپېري — مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خیال ئې دَ زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړي — نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وايي — پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
قیس وُ که وامق وُ بیا فرهاد ورپسې نور وه — ما را ورِي ندَئ دا دَ میني دود اول دئ
مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته — منبك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترګو احوال نه یې　　یو چه ورته دوه شي خود پوهېږې چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه　　جام ورکړه رانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا　　ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[2]　　بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی　　په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې　　ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ　　چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ　　ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي　　په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي　　دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم　　څه روزګار به پکښي شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادئ ته تلاښ کړ　　په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم ترلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي　　لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ　　که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېړلي[3]

شین مرزي چه ګېډي داړي　　باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ　　چه په مرګ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترګي دي ووزې　　پرېږده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي　　باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ　　په غوټه وهي دوه ښاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته　　هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت　　خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو　　وړاندې زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه　　رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي   یو څو مچ دئ دَ غوباړي
ازمیښت گوره دَ دهر   راته لیندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لایق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ   دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عیسی کله دا صفت وُ   دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ   هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره   چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې   ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ   بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي   غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي ښیښې تشېږِي   نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوښي ځِي په شین   بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چین تشي پوښتني   چین چین څوښي پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین   نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي   گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل   بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېني   کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ   ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ   یو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَایه زخمي وئ   ځَاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم   کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ   که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترگو واړه کښلي   چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه   چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي   چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې   گوره بیا څونبره وگړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه   مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ   که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي　　خسته زره مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مِیَن شي　　چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته　　چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو　　ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سَرَه نه بيايې دَ وړاندي　　چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شرېږ په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدي په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښې[1]　　په راتله دَ رڼا ورځي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ دورمي په پورته　　هغه هونبره باز شاهين دورمي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سَرَه هيڅ نه وُ　　که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي　　قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښي
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي　　خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښي
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ　　مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه　　چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته　　چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ　　چه په سوات را سَرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه　　ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښي د وصال ورسَرَه نه وِئ　　عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر　دواړه گوټو ته نظر کا　　چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښي
آفراين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ　　ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېري کا　　فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وِئ که جاهل وِئ　　په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا　　په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښگر ورپسې دورمي　　ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وِئ　　تمامي عمر ئې زيات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښارونی دِ غواشينِ پسې غواړې　　باز دَ غره ښايسته زرکي سَرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ لکه غلوځه[1] هسي روغ دئ   دَ خوړو هیله وَمکړه له غوباړي[2]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ   بل آواز د ګنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي   څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ   دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سَرَه سمي   څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوري ځاړي
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ   همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه   هر چه کاندي نور د کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا   لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ   که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي   که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته   قلپ سره چه سره پېژني صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا   تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یاری دپاره ګرزم نه ئې مومم   چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي   په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي   تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېریږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري   باري شکر چه په عهد په وفا مري
بېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي   دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم   چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا   ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه   په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ   له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي   په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښ   خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندي تېرېږي په ښادي کښ   هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته   کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[1] یعنی د شاتو مچی.

[2] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[1] ينبي　　په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپې　　دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی　　له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر درباندي وکا
ډېر ئې تا عُندي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ　　له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي　　که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځايه غم لَره پيدا يم　　په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم　　سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه　　دَ لاله غُندي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه　　مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله　　يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي　　اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي　　په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[2] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې　　و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی　　ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورې　　يا به ستا له مرگه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[1] را نشِی　　که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بربوکی[1] چه پوزې واخلی پورته درومی　　نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي[1]
زور دَ چچ د وړلو نه لری نادانه　　نه پوهېږم چه دا دروند وری په چاروِي
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا　　په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی　　عجب نبه له ځانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي　　خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې　　دُوي له تا شره نا سمي
زر نبکی ور سره وکړه　　په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني　　چه ئې ته گڼې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي　　همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي　　په معني کښ نا آدمي

---

[1] يعنی کناره.

[2] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به گرم په لړ ګناه کا　　دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي　　څو ئې درد وړې هونبره خمي
په هر کار کښ ديګر ګوني　　په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښيسته وي　　په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادئ روزګار راغَي　　چه موسم سو دَ ګلونو ګلزار راغي
په تلوار ئې تياري دَ سيل کاندي　　و بلبلو وَته وايه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو ګلُونو　　دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فرياد شي　　چه ګلونو ته طوطي په چيغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ　　بيا مي سخ دَئ چه عشرت د ديدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ　　په ما دا زمان اختر دئ چه يار راغي
لون لون کالي بيا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ يار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1]　　لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي　　ګوناګون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ　　هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ يار دئ　　چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترګو　　عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
ګُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنيمت ګڼه ګلُونه ميخوري کړه په چمن کښي　　چه به پس له هفتې نه وِی دا ګلونه په ګلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا　　دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ ګلزار په شګفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه ياران دِ لور په لور وي　　څو چه شته که هونبره نور وئ لا غريب يم په وطن کښي
هم مانې شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته　　نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په ديدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله يا په راتله ده　　په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي　　خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوړ کړم په ګفتن کښي
چه بلبلي وته ګوري له آوازه ژبه ژغوري　　د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرينه له غمونو چه خلاص شينه　　څوک چه بې ياره پائينه سود ئې کوم دَئ په زيستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مګر دا کلمه په يوه نسخه کښ ډېر شی ليکلې ده.

[2] دير شي يعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړې — دا خیالونه همگي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاوید په جهان نه وِي — ښه خو دا گڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترگو ښه ننداره وکړه — جهان څو کښلي چهره هسي پایمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې — ما لیدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار گلزاره ښه یې خوي دي بد دَئ — چه راتلَنَه یَو څو ورځَي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله — رنگارنگ گلونه ښه[1] هسِي نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ — د پسرلي گله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترگي دَ عرفان شته مبارک شه — دَ گلزار په ننداره چه استقلال کړې
گل ته هسِي رنگ و بوي ورکړيَ چا دَئ — دَ لاله دَ گل چا هسي پاڼي لال کړې
چه گلونه دَ گلشن همېشه گوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څورې[1] — چه نیکي در څخه نشته واره کوږي[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بایده دَه — په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړي[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وَئ — په جهان کښ لږي نه دِئ تشی دوږي
یاوه گوي دراز زبان مه شه که گوري
بیهوده خبري مکړه پوچي بوږي[1]

که په زړه کړې دَ خوشحال خبري زبري — دَ دانش له کاره نه دِي لري برِي
خلایق په تفاوت سَرَه پیدا دِئ — پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرگونوُ کښ یَو دوه سرِي خبر دَئ — نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دِئ — هسي زېږِي په ښایست سَرَه دلبري
دَ سیرت زیبایي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

گه مي یاد که مي ناياد کاندِي مخدوم دئ — دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا گدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا — چه بادشاه ئې له لیدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو — اوس په هر لوري چه دَئ درومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوږ سوږ آه وِئ گونه زېږه — دَ ویشتلو حال که نه وایې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ — هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لیکي یعني عیجن او دروغ.

[3] سید راحت لیکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُري بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار چه وفا دار دَئ مونده نشي په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که يار سر غوارِي له ده نه نه به نکا هر چه پوه دَ عاشقیِ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله دَ هغه ليدَل په څه گورِې چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِي نوم په ژبه نه اَخلې هيچري په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي چه ئي سترگِي باندِي[١] نه دِي برابري
دَ ښاديی نوم پرې زور[١] دَي تَل تر تله چه په زړه ئې ستا دَ غم شيتي[٢] شي سري
زه به څه ځني مانه کرم يَو زه نه يم په غمزه ئي خلقې کرلې ډېري
دَ بنو سپوره ئې خار[٣] په پښو څرخيږي له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دِي تريخ ويل ځني نه ښايي لب شکري
وايي شته په چين ما چين کښ کنبلي ډېري خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[٤] پراته دِئ ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شِي چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ اَشنا په لور گذر شِي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که يَو دم دَ يار په غم فراغت کښېني پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وينو په لاش کښ پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ هميشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل يار سرَه هيو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو يکسان وَئ سکه بايده وَ چه همه سړی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ که دا کاڼي واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[٤] به دَ هر چا کرَه پراته وُ که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[١] په قلمي نسخو کښ زوړ ليکلي دي داسي: نوم پر زوړ دي تل تر تله.

[٢] شتي.

[٣] دِ خار.

[٤] دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقیق غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځ حساب به ئې په هیڅ جنګل کښ نه وُ   که درمي[1] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غویو نه قبلولي   که ډېره دَ ونې پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ   که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ لیلی او دَ مجنون مینه به هیڅ وه   که همه خلق لیلی او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقیقت په ژبه ووې
دریغه دریغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ یو حیوان یې   که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان یې
چه ظلوم جهول یادېږې کنت کنزا هم پوهېږې   ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښې استخوان یې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاي ئې پاس وُ په فلکو   ته خلف دَ هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
غوښې هډِ څه په کار ندی داد ګاو دَ خره هم وئ   دَ ګدای په ګند کښ پټه ته یو څرنګه سلطان یې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو   دَ چا نوش یې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنیا عقبی باغونه پکښې واړه نعمتونه   واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دَکن فکان یې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ   دَ فطرت په حدیقه کښ نو باوه دَ ګلاستان یې
نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَیل بس دئ که پوهېږې نکته دان یې

که په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ډېر وِئ   هسی نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنایي دَ ګبینه دَه که شکري   چه خواږه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپیو څو ثنا صفت کړم   چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نکا   عاشقان دِ چه دَ خولې په میو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته   که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا   لور په لور ئې شهیدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبي دي د ما د زړه په وینو   ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېچ وته چه وګورم   همګي په رنګ و بوي لکه کستېر[2] وئ
په خوشحال دِ یو زمان لیده وَ نکا   یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مګر هیڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه لیده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لویو کتابونو دانشمند وئ   دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې   و هغو وته پټوي[3] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ   و هغو وته ګاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلیَ ملك څرګند وئ

---

[1] یعنی نل.

[2] دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار ګل.

[3] د مېزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا　　د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته　　ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وينم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[۱] او په وفا يې　　نور را درومه چه زه ستا يم ته ځما يې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه　　چه زه ستا شم که اوربشي خوړې دارا يې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه　　بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا يې
غاړې غرونه خبر دار دئ چه مجنون يم　　که جهان پدا خبر دَئ چه ليلا يې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت يم　　کله کله راته ګوره مسيحا يې
جګي جګي په ليمه مي قدم کښېږده　　چه رندې سترګي مي روغي شي طوطيا يې
کله ما و تا روزګار په يوه ځاي کړ　　بر بر راشه دَ يار سپيه چه اشنا يې
چه ياري له ياره کړې دَ سود له مخه　　په خاوند مي دِ سوګند وِي بې وفا يې
چه دَ يار سَرَه پخپل غرض ياری کړې　　دَ ياری بلا په تا شه يار دَ چا يې
چه دِ بولم معطل مکرِه را درومه　　که دَ باز غُندِي حاضر په بِغ دَ بيا يې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو　　راشه واروه چه پخپل وَژل شيدا يې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ　　رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا يې
پدا هسي ښايسته جمال چه ستا دَئ　　غم شدت فتنو آفت لَره پيدا يې
په اميد دِ دَ ليدو په ور کښ پروت يم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر دَ ګل غُندِي نما يې　　کله کله دَ بلبل په ژبه وايې
چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کړې　　عجائبه دلربايه خود نما يې
په يوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه　　په غايت لکه ګوهر قيمت بها يې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم　　چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي　　حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي　　په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه آميز کا　　شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نيسم　　زړه مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
يکباره ئې قرارَي له ما نه واخيست　　درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ　　چه سجده ئې تل دَ ورځيو په محراب شي
دا پياله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم　　دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ　　چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[۱] په جفا هم په وفا يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا   چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو ټول دَ ښايسته وَو سَره کښېني   خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ   و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې   خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو   دَ خرما غُندِي به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځي   ځما زړه په اوريده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې   يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځَله يار ياد کړې   نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې   چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم   چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه   دا غريب سړَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه   وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده   آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمې کا خوشحاله
چه څه خوږ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندنِ نشته هسي شنډ دئ   لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايې زه به په تا وکړم ځني چاري   زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نږدم   ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي   گوده څو به باندِي خېژې ملکنډ[١] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي   که رشتيا وايم خپل ځان را باندِي پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غوارې له ما نه   چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه   چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ   مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ   تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا انديښنه نه وِئ   هغه کس سړِی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ   دَ سړِی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وئ   که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپِی به ښه کړم تر مزري نه   سپِی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وري   بد سړِی بتر تر خره دئ

---

[١] دا کلمه په يوه نسخه کښې جلا ليکلې ده مله کنډ يعنی مه ځه چه کنده په مخ کښې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ویښ وینې په سترګو　　غافل ویښ ندئ اوده دئ
په رشتیا کښ زوال نشته　　دا د ما کلام په وله دئ
اولیا بللي بویه　　چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وینې په سترګو
دَ خوشحال اختیار تېره دئ

که په حسن دَ کشمیر خوبا اوښار دي　　یا د چین او دَ ماچین یا دَ تاتار دي
پښنې جونه چه ما په سترګو څیر کړې　　هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښایست باندې ئې ختم دا وینا ده　　چه په اصل دَ یعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو　　په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټیکه که کټماله که نور سنګار دي　　دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[1] مقیش دوزي که سالو[2] دي　　دا همه واړه تر سپین پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سیرت خوبي افضل ده　　تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسیار دي
کل روزګار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي　　نه ګرځوان تر نامه څیری په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي　　نه آموخته په ښکنځلو په پایزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لړ دي څه وَیلی
له دې حاله ګوي مګوي وَیل بې شمار دَي

که رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ　　دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مریَي دَ هغه چا یم ترې ځارېږم　　چه دَ زړه سرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سرَه یَو نه وي　　که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې　　که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ　　دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو وربانډې نکا　　د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سرَه مثال کړه دواړه توکه　　محنت که حقیقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ　　چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګیر نه یم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښې سقیم یې　　دَ حکیم په حکم کار کړه نور حکیم یې
که په خوله په غوړ په سترګو څه زده نکړې　　نور ور دروهه ازلي سیه ګلیم یې
دَ سیرت خوبي پیدا کړه چه جوهر دَه　　په صورت خو هډ وغوښه وینه ریم یې
پیر اوستاد مرشد به واړه درته شا کا　　که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
عاقبت به د په بخره ندامت شي　　چه دا هسي دَ جاهل سرَه ندیم یې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ　　که ته دا دانش کښې لئِم یې

---

[1] پرونی، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه   نه چه درسه دنیا وَ بازې کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر ځو په هوا پرونه وَهې چتي   بیا ئې زړه وې په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[1] نېزې خوري تردد کا   په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[2]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښي   نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په ځو په دنیا شخ دئ   هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ   په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب اَلوزي   ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بویې سېږمې نیسي   دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
ځوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ   دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي   هغه ځَاي مي دَ ماتیو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي   دَ ماتیو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې   چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خیال ورځخه نشته   توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده   هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[6]   ځوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ   دَ سرِي فکر مثال پري دَ ډیلي[7]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې   حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده   پکښې ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په یوه نسخه کښی ماتویو لیکلې ده یعنی څوېی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سیلی.

[7] یو راض چمنی واښه دی.

عشق یو هسي پوديرشم توري را زده کړ چه په دېرش توري څکوم دَ قلم کيلي[1]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو تا دَ شونډُو دارُو نه راکړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوڅه پَل ږده که دِ وينې لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلگير دئ په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله دارُو گر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه گروهېږي[2] دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپي مگر بيا مي زړه يارئِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي چه دايم ئې په يارئ کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم ما چه ستا جمال ليدلي په ځبر ځبر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سرَه گوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندگلي پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترگو پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنگ په بل صيقل نه ليري کېږي په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ على دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال ختِك پدا دَه تسلي

---

[1] يعنی خط او د گاډِی د عربې خط.

[2] يعنی منل او گرويدن.

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې　　دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن ترانې وُ　　څه عجب جلوه لیدله شې پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي　　هغه هسې څیز ئې اېښې دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم　　تړي مري ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم　　چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سَرَه یو راز دئ　　چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلي کړه دَ مجنون کوندۍ[1] ماته　　خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم　　غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښې
دَ خوشحال دَ هغو لار سَرَه جدا دي
چه ئې غواړې په مسواک په مصلي کښې

که چرگان کرکره[2] دار دي　　بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره　　نه که چرگ چرگې هزار دي
دَ معشوقې ښېوې واړه　　دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ　　کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي　　نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره　　چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ　　چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ　　ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي　　ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
په ړندو باندي لا هسي توره شپه دَه　　که همه عالم ئې ویني نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې نښول هم بیا وائي　　چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ　　لکه باز وِي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا　　بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو　　طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دي دَ بدخشان وئ　　یا ږنکوري دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه موړ وِي نه ئې گوري　　دَ ورِ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[2] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ به څه پوښتې له نغن[1] چه نغن څه دي   وړي سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې   کله کوځي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندِي نوربړِي   چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سيماب وئ   اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو   ګله کله لکه باغ باندِي خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني   کله کله په غمونو کښي حيران وئ
چه دايم په يَوه حال دَئ هغه خداي دئ   چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لويَ   دَ يارئِ حق هم پېژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله   که موندي شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه   چه دِ نه شي دا پياله له لاسه نويَ
چه مکان ئې نا پيدا ښنان ئې نشته   څوک به څه غواړِي دَ شپينُو بازو هويَ[2]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ   که اُوبه ئې دَ درياب وِئ يا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي   که دَ پلار په نصيحت کښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَيل خواږه تر نيشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی   بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي ځنځيري[3] شوم   لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیَ[4]
په کړکتيو[5] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي   پدا دوه زلفو دَ زړونو يې غلګیَ
چه ځراغ ورځني دورمي پتنګ خوار شي   يو زمان له ما نه مه درومه دلکیَ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه   نشته تا غُندِی زيبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي   په پارسي پارسي خبرو مغلګیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلګیَ

---

[1] يعنی د تبی پوډئ.

[2] ها يا هوی يعنی هګی او بيضه.

[3] زنځيری شوم.

[4] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پرکه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ   بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښې کړې یا ئې خپل کړې   شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه   نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه   هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم   ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم   نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې   لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ   بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي   په ښکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ   که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ   چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد گړم   که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه   گڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم   چه مېږې تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم   چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویئِ ته مي گورې   میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي   پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي   کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي   په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سړي یاري څه یاري نده   چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره   دَ اغیار سرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه   یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازې قتل په غمزو یم   څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا   لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گورې له کسته   په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یاریِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښَوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي   زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[۱] وِئ   آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[۱] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي
فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ
خو سَرَی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ
څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري آروم
ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ
بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مګر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني
و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره
خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وي چه ئې ولیدې په سترګو
تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت ګروني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو
پڅَك دِ ستا وَ سترګو ته ښېل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي
هیڅا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ
څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي
هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم
دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ړدې
عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ړدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته
په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ړدې
دغه پېښې به دِ خوراک شِي دَ چمچیو
چه ئې اوس په شین شین په قالین ړدې
په ارمان به خالي لاس ورځَني درومې
که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ړدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا ګنج کړې
پخپل زړه به داغ په دم واپسین ړدې
چه کردار ئې دَ ګفتار سرَه سَم وِي
تش ګفتار واړه په ځان نابدي نفرین ړدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي
راته وایه سر و چا ته په زمین ړدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې
څو منت به په کرام الکاتبین ړدې
هر آیت ئې دَ معنو په سترګو ګوره
دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ړدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې
خداي ړو بل قدم په پاس په علیین ړدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه
چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جببین ړدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
پانیاتونه پدا دور آخرین ړدې
شاه جهان غُندي بادشاه په بند بندي کړې
په اورنګ باندِي خطاب د محی الدین ړدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سرَه ورې
په هر حلق کښ چه خواړه دَ انګبین ړدې
دَ خوشحال ختك کوم جرم کوم ګناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ړدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شي / ته به هاله مستقیم په شریعت شي
دَ هوښیارُو مجالس به ورته هیڅ شي / که دَ عشق دَ لېونیو په صحبت شي
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي / که خبر دَ یار دَ مینی په لذت شي
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي / که له خلقو کناره کنج و خلوت شي
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي / که تونګر په خزانو دَ قناعت شي
که نظر دَ کیمیاګر در باندِي وشي / که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شي
دَ بې آبي مرغلري هیڅ قیمت وِي / په ښېا سیرت به قدر دَ صورت شي

اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[۱] ېوندي
خلیلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرین ږدې / [۲]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین ږدې
دَ پېالې اُوبه خوړې شي تر نباتو / په پیاله باندِي چه دواړه لب شیرین ږدې
خدایه زړه په ما دَ کښلېو مهربان کړې / ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کین ږدې
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقې کړې / په هر وَل کښ ئې ګلونه دَ نسرین ږدې
خدای دِ نکا چه ئې یَو سر کړم یا بل سر / که تل مي په دا چشم جهان بین ږدې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم / په هر ځای چه قدمونه په زمین ږدې
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئې مومي / په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدې
چه لیدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه / په لمړی بازي به یار ته دل و دین ږدې

آفرن دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
په بیاض باندِي عجب شعر رنګین ږدې

ګله ته چه ښېایی د دې چمن یې / خار و خس وته په څه په خندیدن یې
دَ خپل ځان په قدر ولي نه پوهېږې / پدا باغ کښ خو یَو ته نازکبدن یې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ / کښلیه ګله په وفا کښ مبرهن یې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه / یَو څو ورځې چه تازه پدا ګلشن یې
که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته / پدا هونبره ستمونو جان من یې
چه دَ یار له جوره چا وته ژړا کړې / دَ یاری بلا په تا شه دروغجن یې

په یاري پوري دِ پېچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مین یې

ګل کرَم اغزی ترې ښېږي / نوشدارو مي زهر کېږِي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ / اوس په تېلو نه بلېږِي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي / پخپل بخت هر څوک پوهېږي
هَرَه ورځ که سل غمونه / له جهانه را رسېږِي
ځما زړه پدا ډادِمن دئ / غم ښادي واړه ېرېږي

---

[۱] دا کلمه په ځنو نسخو کښی زړ ېوندِی لیکلې ده، یعنی نسل، ختِه، نسب.

[۲] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښی گرمي ندئ که سیلاب غُندي بهېږي
په حضور دیدن ئې ویني ظاهر خان ځني ښلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څرنگه سرېږي

که هر څو دئ پښتني جوني طنازي دا دَ هند سکڼي هم نه دِئ بې نیازي
نه ئې جنگ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه څره[1] مهري څره مېڼي څره نازي
خو یوه زره پړه[2] نا سازه در کا په مانې کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه په یوه قدم ولاړي ځان گدازي
په غمزو په کرشمو په مکیزونو فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي دَ صحبت په علم څو رنگه ممتازي
که هزار جورو جفا ویني له تا نه بیا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو څوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جیو جیو درته پسې خبرې وایي هر زمان له تا په څو رنگه همرازي
عجب سرې په پاڼو شونډې درته خاندي میخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټې غټې تې لکه انار په ملا نرئِ سر تر پایه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باریك مجازي

که مي سترگي د باور کړې سَرَه لواتي[3] په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه راشه واروه "الاعمالُ بِالنیاتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشیروان وُ هم دا داد، او دا بیداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زیات شي دا دواړه اندېښنې دِي کم و زیاتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږي چه به ته کړې د مرگي لښکري ماتي
بیا هاله په جهان خوښ گرزه هوس کړه گڼه نوري اندېښنې دِي بې ثباتي
د دنیا وداني خوني چه لېدې شِي عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنیا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته لیکلي دئ.

[4] یعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چارې[۱] چه پرُون مو تور منګور وژې په لارې
دواړه پېښې له تا نيوَل له ما اخستل زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پايزارې
څه اغزي لرې په مخ کښ زړه مې سکښې اې په تور بانه د ما د زړګي خارې
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزارې
چه مي پاس په غاړه پروتی څنډېدلي ښې وې ستا مختولي[۲] زلفي تار په تارې
چه په تا باندې ئې جوړ کړم زړه مي ښه شي نوم دَ حورې دَ پرئ اې نګارې
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي چه دا تورې سترګې ته لرې خونخوارې
څه کوَم، که ته ښکنځل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار وؤ هسي ندئ چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسي ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندې ناز کړ چه دَ ناز مي به خريدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلي ژاړه څو په تا شي لکه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو چه يک لخته ستمکار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې کمي شو چه مي جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کړم چه مي مرګ ته په تلوار وُ هسي ندئ
ډېری ميني دَ خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار وُ هسي ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پوری بد ررنګ دَئ دَ زلفينو ئې دَ چين له مښکو ننګ دَئ
توری ورځي ئې ليندی بانه ئې غشي دَ عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنګ دئ
دواړه سترګي ئې په تن توري بلا شوې همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري هغه خال ئې چه دَ دوو شونډو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه خوار عاشق پدا جمال باندي پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتی ده چه له پوزي ئې مراد مومي لونګ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير دَ صورت نشته څه خو دا عيب لَري چه په زړه سنګ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بځَن[۳] چه حلوا خوري عاشق سپينه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندې نکا واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شونډې که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتی دي چه ئې يَو يَو امرا خوري

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

[۲] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[۳] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هیڅ مړني ندئ | چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه | هم سوګند په سر د تا خوري
وږی څه پوښتې له حاله | چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلب مهر په لاس باندې برېښنا کړې | چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هیڅ ځما په زړه کښ ستا اشنایي نه وه | کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که ډېر بد را سَرَه کړي په ښه ئې نیسم | خپلی میني راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندي مین شوم حال مي ګوره | مګر خداي ځما خواری لَرَه پیدا کړې
که وعده دې دَ لیدو په ماخستن وِئ | په بورجل باندې دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست یې کالي ګوره | په زر سل ځایه په څو ځایه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته | ګله ته چه ښایسته شوی دا په دا کړې
په دا خوي دي اور د ما په کوګل بل کړ | زه د شمع غُندِي ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دي دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وایه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شیخه خبر نه یم چه په کوم عمل مشغول دئ | چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر یَم | چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه | په هغو مي سلام وایه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته | پدا میدان کښ ګوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ یار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ | ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنګ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سړی په زَولنو شو | ګرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړې | چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ ګلونو پاڼې بویه ګه کمیس شِي دَ ملوکي | دَ ورېښمو له کمیسه ئې نازک بدن ملول دئ
ګوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ | بویه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده | بویه دا چه دا په قدوبالا ستا وِئ
هغه زړه چه تا ویشتلي زړه هغه دئ | تا ویشتلي زړه به تل په هوا ستا وِئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وِئ | په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وِئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم | که هر څو بې حده جور په ما ستا وِئ
که په سل رنګه زېبا دَ چمن ګل دَي | دَی به څرنګه په رنګ دَ لقا ستا وِئ
د خوشحال غُندِي به مست ګرزي په میو
چه هوا دَ برندو سترګو دَ چا ستا وِئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړۍ   بیا ټېکه په ورځیو ښښې[۱] خونړۍ
جړاوې حلقې په غوږ ښېسر په پوزه   قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړۍ
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو   ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ څړۍ
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا   په غمزه ئې زړه کا وَو وړۍ
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ   پرې به کېږي پادېشونه دَ نړۍ
په وصال به ئې په څو رنګه هوس کا   په هجران به ئې ساه راشی تر غړۍ
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه   په لیدلو ښاپېرۍ دَه نه سړۍ
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ   چه خوړلي ئې رغېږي په جړۍ
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم   لا مي ښه په خنځیرونو وتړَۍ

زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړۍ

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي   لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا   څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سَرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَرِي ګلونه   تفرج دَ بهار ګوره پکښې نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره   هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره   دَ جهان په مخ نه وِي[۲] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه   خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼي ئې خط کړې لا به هم باندِي څرخېږي   دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګی   چه له یاره سَرَه کښېني حڅوک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټك وهي لاسونه   دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[۳]   خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي

چه خوشحال خټك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش یې   که بد ګوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره   دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي   که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ   نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې   که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه دېر دِئ   څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غړېږم بده خویه   څه په هَره کوڅه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[۱] کښېږدې.

[۲] د جهان په باغ کښ نشته.

[۳] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکښې یې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپینو درو وېش یې

ما لیدلی دِي په دا سترگو پوهړي[۱] لکه نخښې دَ هر چا غشِي ته بَرِي
په زړه څو ځایه وړتوپڼ ئې روغي په خوله نر ناحق و هر چا وته زیړي
په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترگو لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا ښېگاه ئې فکر نور څه نه وِئ تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[۲]
هیڅ له خپله خویه نه اوړي په عمر که ئې دَړي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نیولي و خپل ښکار ته وغوټې وته وار ساز کا[۳] لکه لگړي
ږغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کاریِ سور بیرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پایه دَ اجمیر په فلیل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي چوهړي ته ووزي پریوزي په غوشیړي[٤]
که ئې پلار نیکه له ځایه بادشاهان وِئ نه د پلار نه د نیکه په شرم اړی
مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرگند گړ ویې هسي رنگ آفتاب وئ زلفی ئې نمود کړې ویې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه ویې که دِ عمر یم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې آبه دَ گلابو گل تر مخ شو زرمنه که وسېځې حرام که پکښي آب وئ
هجر مي وژلو ته تیار دَئ که خوله راکړې هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وئ
هر چه ته ئې ولیدې په تا ئې زړه باي نه کړ زه وایم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل یار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم څو مي به له خپلو له پردَیُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوینم په ده کښ
تر زر سحر خېزیِ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بڼې
چه په داد و په فریاد مي نه رسېږي دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بیا مي راشي په منگل کښ لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه ئَې منه سمرقندي دَه گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که دِ سپین بارخو کبود کړم په چیچلُو اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

---

[۱] بد لمني ښځې.

[۲] وله پړ.

[۳] و غوټې ته وار ساز کا.

[٤] مردار ځاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي
عشق دَئَ چه همېش ئې په توبه باندِي يرغل شي
ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنگونه
کاشکي دَ چا چارى پدا خپل فکر فيصل شي
څو وايى پندُونه درومه اې نصيحت گويه
زه څه هغه نه يم چه و ما وَته اټکل شي
هوبنره رسوايىِ دم وهَل دَ پارسايى
راشه که ئې گورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقىِ څه آسان او سهل ندئَ
اوس چه پشيماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه گورم دلبر ته
خيال ئې دَ زلفينو راته بيا دَ زهد غل شي
زه وايم که تل دَ ښايسته وو ننداره کړم
شرم دَ پېرىِ تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مگس موړې لاسونه
ياد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئَ چه ځما په زړه کښ بل شو
گوره پدا اور به اور په څو ځايه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه
څوک چه اوُبه واخلي و پاياب وته ئې زغل شي[1]
کښېنمه په طمعه دَ مَين دَ مخ په اور کښ
نور ځايونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر ياره هر چه ډېري انديښني کا
نوري کيسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
گډ شم په گلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ گلو
بيا بې خوده ولاړ شم واړه گل را څخه تل شي
هر چه بد غليم دَئَ گرفتار په عاشقى شه
اور ئې پيدا نه ولي دَ ده سينه منقل شي
هونبره دَ خوشحال خټك تقوى زهد پرهېز شته
ستا چه تورى زلفي په سپين مخ باندِي ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي
دَ دلبرُو حسن هاله شور انگېز شي
خداي پخپله په ښه مخ باندي مَين دئَ
خداي ئې واخله چه له کښليو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا
که د سترگو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته
گوره بيا به ئې په چا باندِی مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا
که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو
که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي
چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ دِ آئينه دئَ باندي ندي تر سېري
آه دا خوار عاشق دئَ ډار ئې وکړه دَ چېري
سر تر پايه زېړي زعفراني جامې اغوستي
راشه توري زلفي فليل پوري اجميري
تا وې چه دَ مخ قدر قيمت مي پتا څو دئَ
څو به درته وايم په ما دوه گَونه پېري
راز دَ خوار عاشق دَئَ چه په شپه دَ جدايى
درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري
تا وَيل ځېر ځېر مي مخ ته گوره گُندي موړ شې
زه يَم هغه وږي څه له ما غواړې سېري

[1] په ځنو نسخو کښ داسى دى: و پاياب ته ئې اړل شى. زغل به د زغستل مخفف وى، اړل په معنى د حرکت او رغبت دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سیل دَ گلونو سهیلۍ — هسي نمائي کا لکه بلبل دَ سېږي[۱]
واړه را ښرګندِي دِي دَ درست کلي دلبري — ته گل دَ نرگس یې نوري گل دَ گنډېري
سترگي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالی — زخم پیدا نه دننه زړونه خځیري
ته چه په ښه حسن جمال تیره تر لیلي یې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز گار دَئ — خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو — مزري دا کا چه رویدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا — هغه هر کله کامگار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ — هغه واړه ایمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري — هغه زړُونه ښه په کار دئ
ننگیالي چه په ننگ راشي — نه په زویه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه — کوټگان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره — چه مېړُونه دَ کار زار دئ
ښوک چه شته تر شرقه غربه — د تورزنو خدمتگار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که ښراغ دَئ چه بلېږِي — خوله ده چه وَیل کا که شکري دِي تلېږِي
سترگي دي که وروځي که په ښو کښ تېر انداز دي — شونډِي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوگل کښ که دا کاڼي په سپین زر کښ — قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي ښلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وایم — تش خالي کا ته ئې هم په هیچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندِي یښي چېري پل دئ — بیا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ویشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه — سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُندي سینه مي — تل باندي دَ اوښیو کاروانونه دِئ چلېږي
ښه حساب شمار کړې چه په سر گرزي دا ژونده — ښو عالم ئې دَل[۲] کړ لا به ښو عام دلېږي
لاف به مېره نکا که ئې چېري تر خولې ووت — بیا که نور وَیل کا نور دَ ده ږیره کلېږي
هیچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ — سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[۳]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق یم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[۱] وقف سوی ځای، دَ مسجد یا زیارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[۲] یعني ووړ او میده.

[۳] لل یعنی ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډي غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي   راشه که ئې گورې لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ   نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ   څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېړ ځېښلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ   ځکه قلندر ږېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي   پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي
سل سره بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه گرلانې خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري   قابوچي دي واړه گوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وئ   دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو   خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو   خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ   که په سر ئې سپين منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وگورم نور نشه   دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده   څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه گوله په خوله دَ بل په زړه کښ   په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندِي خوشحاله
په تهمت تړلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوِي   زړه په ما دَ رقيبانو سرَوِي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي   عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری   چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه   چه مي تل له خوږه عمره مَړَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   دائم مالگي مي په سترگو دوړَوِي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم   لکه باد دَ گل غوټې غوړَوِي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري   نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوِي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ   چه وَ مخ وته ئې سترگي غړَوِي
که دَ زړه په محبت شِي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل يې   عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ گورم   په مخ درسته لکه گل يې

---

[1]يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2]غور په معنی د پيغور ده.

[3]يعنی پسه.

[4]پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنگه خوله دِ غنچه گل دَه　　په لبانو لکه مل يې
په رفتار کښې لکه زرکه　　په گفتار لکه بلبل يې
پښتنه يې په بد جهل　　ستمگره تر مغل يې
پدا تورو شهلا سترگو　　هم شاهين هم ئې منگل يې
څو خوبۍ دَ جهان دِي　　آراسته په واړه گل يې
لکه سبر په چمن کښې　　په قامت په تجمل يې
دَ خوشحال وَ مرگ ته ناسته
په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځِي　　خپلي سوړي لَره سم ځِي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه　　شېرين عمر دم په دم ځي
مرگ به هيڅ سرِی پرېنږدي　　وار په وار به درست عالم ځي
بې دليله به ځَان ورک کا　　مسافر چه په تور تم ځي
دَ پښو وار ئې خطا کېږي　　چه قاضي لَره څوک گرم ځي
که قضا وَته تسليم شِي　　هم پدا له دِله غم ځي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا　　چه سحر تر سترگو نم ځي
هغه عمر لکه باد دَئ　　چه په غم دَ بېش و کم ځي
چه تور مښك دِ حبطه کړل　　په کافورو څه ستم ځي
چه نه تول لَراي نه پوله[1]　　هغه هر چرته خرم ځي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترگي　　هسِي پرې غوځېږم وايي توري لري سترگي
يار مې په ښايست کښې بې نظيره بې مانند دَئ　　لا په درست صورت کښې ډېر مشهوري لري سترگي
ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دِي دَ کښليو　　تا غُندي يَو يَو په ښو پري لري سترگي
سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندِي　　ښې به ستا تر تورُو سترگو حوري لري سترگي؟
ناست دي لکه څري[2] رقيبان و خوار عاشق ته　　ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مِي نظر دَئ　　هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترگي
نشته په جهان کښې تل طلب ور پسې کړمه　　يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
نه گوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[3] دَه　　گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل　　هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترگي

---

[1] چه نه پول لری نه پوله.

[2] سيد راحت ليکلي، چه څری هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لکېږي.

[3] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښیو پرېږ لري سترګي

مګر رسم دین آئین هسي لري — چه دا خوار زړه مي غمګین هسي لري
دا دَ زړونو مېني وراني پرتي ښې دئ — چه تل آس دَ جفا زین هسي لري
عاشقان به لکه مچ وربانديي ګرزي — دواړه لب چه شکرین هسي لري
څه نسرین[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه — چه دَ تورو زلفو چین هسي لري
دا یو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده — چه ئې ښني په جبین هسي لري
کله کله به مرهم وربانديِ کښېږدي — که همېش مي په زړه خوږېن هسي لري
لکه مخ ځما دَ یار دَئ اي باغوانه! — په درست باغ کښ یَو نسرین هسي لري
په کوڅه کښي ئې څه ته ګرزې زاهده — که دا خپل عقل دوربین هسي لري
میاشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا — ته دلبره چه مخ سپین هسي لري
که هر څو ښایسته ډېر لري کشمېره! — لکه یار یَو نازنین هسي لري
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي — یو پلو دواړه آستین هسي لري
دَ خوشحال په حال به چېري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګین هسي لري

ښتر ستا دَ قد سیالي و نه کړه دنګي — اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي — نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] یار دا کنګي
په خیال خیال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره — وَ منډیل شملې پرېښي سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَیل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصیحت دَ دانایانو دَ کتاب دَئ — دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عیسی په غرونو تښ له احمقانو — دا تعلیم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري — په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل — یو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
یَو په قدر شهنشاه دَئ په دنیا کښ — بل دَ دین په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښیار چه له نادانه زیست روزګار شي — که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پایه — دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا نایاب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری لیکلې ده یعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار يواځې په ديدن دئ   پدا کار کښ لا په هورته شنيدن دئ
ښه چه شپه دَ جدايۍ خداي آخر کړه   سبا کېږي اوس دَ صبح دميدن دئ
تل په ستغ په خوږ دَ اوښيو قاصدان دي   چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ ديدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي   راته بس دَ هغو زلفو شميدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک   چه و کښليو ئې ورکړي دا دَيدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي   که يك لخته ئې زده کړي رميدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هيڅ دئ   څو مي ياد دَ هغو شونډُو مکيدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبيبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه ديدن دَئ

نفس شيطان دواړه بلا دئ   را پسې څرگند په غلا دئ[1]
ځَني چاري لَرِي پټې   ځَني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا   چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه   څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنيا دَ هوا چارِې   سر تر پايه ابتلا دئ
جاه به چاه شِې وَ هغو ته   چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنيا ښادۍ واړه   که باور کړې واويلا دئ
انديښنې گوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي   د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غمُونه لاړي   بيا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ   بيا حنا سَرَه نگار شوي
شانه ورغلي تر زلفو   رانځه سترگو سَرَه يار شوي
دَ پايلو دَ څړۍ   په هر لوري ژر نگهار شوي
په گنگو دِ زيړ پړوني   په څو وه سَرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي   وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو   بيا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرينه
ور ښکاره هغه ديدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزېز دَ خداي دي   چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي ناندِي قائم دَئ لکه قطب   همېشه دَ گم گشته وُو رهنمای دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا   يَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه گذر ئې پدا غولي باندِي وشو   سعادت ئې ور سَرَه راوړ همای دئ
ما پرې اوس د غلطِۍ کرښه وکښه   پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته — هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره — لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه — چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ — بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تنبم پټېدلم — بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو — زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې — بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداروِ دِ — درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي — ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي — گښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې — غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي — دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي — گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کانې بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي — مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ — کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې — سړَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤک گروهېږي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ — چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کري خپل پلار ته — د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندې پيدا دئ — ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي — بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ — اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا — که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ — ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځَني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ځوک نشته لاندي باندي   واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشي   که ژړا کوي که خاندي
دَی قادر دَي باندي ښايي   که کيميا کا ګل د سپاندي
څو سيني ئې کړي قراري   چه په غم وي ځلبلاندي
څو ړي بيا ورباندي پاس کړل   چه پراته وُو تر بل لاندي
خلقي ئې دي که ګوري   سرَه يو تر بل هراندي
په ليدو دَ يار مړي شوي
دَ خوشحال سترګي نغلاندي

نه مي زړه په سرداری درست خوشحال دئ   نه ځما دَ خيلخاني څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننګه نه پوهيږي   کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
ښتانه لکه مګس ورباندي ګرزي   ورته ښي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئي تار په تار خيري شوي   اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يو خوشحال دئ

و سړي وته دا خپل عيب ويښته دَئ   دَ بل عيب ورته لا کته تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نيکه په بل بده   دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريي نيك سير يي لوړ اختر يي   که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يو ځله اخلاص ور سرَه وشو   يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترګو نه ځي   که په سترګو کښ مي څرخ لکه باڼه دئ
چه غمونه درته راوړي سترګي غوړ دَي   چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواړه خوري که اوبه څښي پدا څه شی   مرده دل که ژوندي ويني شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي تري پرېووت   تر الماس ئې دَ غمزي غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي   په کوګل کښ می زړه يو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وي
چه ئې زړه دَ خوشحال يوو لا نور څه دئ

و ځراغ ته دَ اور ښتي حال معلوم دئ[١]   په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندي پوښتنه   دَ دي ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده   يا له ما سرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندي مَيَن يم په ډېر رنګه   درئي وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني   په دا دوه توګه په درست جهان کښ سلوم دئ
ننداږچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ   چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه ګلُونه دَ بهار باندي ليدل شي   دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

[١] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر یَوه ته حال وایې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همگي دَ دنیا چاري[1]   چه لیدې مي هَسیي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سرَه کا رُونه دَ غلیم کا   لُونِي مور ته لکه بَنِي دِي تیاري
چوهړي[2] پلا وشولې خوږه حلوا خواري   په سید باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول   رهزنان ئې په دربار کا ځَني چاري
بلبلان طوطیان حیران په بیابان گرزي   په کلزار باندِي کارگان کاندِي چیغاري
په وښو د َعراقیانو ژواک ژوندوُن دَئ   راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوش بې غمه خوب په فراغت کا   په هوښیاروُ باندِي راشي شل دشواري
په ښتنو باندِي حکم کا مریوُنه   تر مېرمنوُ تَل وینځِي دِي روېداري
په دوران دَ عالم گیر بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي   دَ بلبلو وږي سترگي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ   که ئې سترگي وَ بل مخ وته غړېږي
جگي جگي مانِي مکوَه پخولا شه   چه پما دَ رقیبانُو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ   که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له یاره خوب په شپه و نه کړم   وایې مالگه مي په سترگو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا   پرهار ژلي په غمونو کښ نړېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشیو
یو خوشحال دَئ چه ئې غشیو ته برېږي

وایم خلق نه دري   زړه مي یوړ یَو مزري
دا خبره چه زه وایم   تر وېښته ده لا نرئ
چېري نه وئ لېوني شم   چه په خوب وینم پری
زه له یاره سرَه څه یم   دَ یوه مزي مرئ
چه ئې خوند دَ میوې خوږ وي   هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سرَه مشه   که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا   څوک چه غواړي مهتري
بله نه گوري بل مخ ته   تل دَ سترگو کړم ږغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږي.

[4] ږغول او ژغول یوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرګس دئ

دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي — نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم — که هر څو راته وَيل کاندي وګړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته — ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتيني نخښه دا دَه — چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسړي
په يو ګوټ به ئې دَ عشق دَ ميو هېر کړي — که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوري ژمي ګل وئ — خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي

چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ — لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ — هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله انديښنه کاندې اغيار دئ — يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي — يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي — زه دا هسي دماغ راغلم له ځَايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم — زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارګانو څخه نشته — که ئې غوارې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې — چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ

دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته ګوره ځما يار څه ننداره دئ[1] — لکه اوږمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي — هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم — چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه — هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته — ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادوَه ما ته — چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم — دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا — چه په ما باندِي ئې زړه سنګ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځَل وَريشي بيا تېر شي — خو پما باندِي که ګورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ — رنګ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو — زاهد ځان ژاړي بې ځَايه هيچکاره دئ

بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مريبو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ   مات کچکول په لاس کی بل مې ګند دَ دنیا مال دئ
وران وګړي ګوره په څو قلب کارُونه کاندي   واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[١] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره   ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه   ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خيال دئ
يَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر   درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځني تښتم که خلاصېږم   خلق پر خوارېږي شهوت څه عظيم جنجال دئ
نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي مې کړه
لاندي يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟   وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وينا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ   وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ويسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم   وَې چه که سر له تنه بې تيغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر ګوره لېوني يم   وَيی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
وی مي چه ما تا سَره خندا په يوه وخت کړه   وَيې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر ګوره کبريا شوې خداي دئ ويني   وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم   وَې چه خداي څه دا عاشقی هم وېريا کړې
وې مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زيب کا   وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه   وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې
وې مي چه په رنګه خوشحال په تا مَين دَئ
وَې دَ ختَك سرِی دَ ميني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ويني بهېږي   که هر څو باندې دارو ږدم نه لږېږي
که فرياد له درده کړم ملامت نه يم   چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ يار ياد دَ زړه سبق شو   چه ډېر ډېر ئې يادَوم زړه مي خوږېږي
زړه مي ګل دَ نيلوفر مخ ئې آفتاب دَئ   نيلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرينده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحرير کښ   چه دَ زلفو مښك عنبر کړم په نظير کښي
ستا دَ مخ دَ شونډُو مثل را معلوم شو   لکه نهر دَ جنت شهد په شير کښي
نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي   چه دِ نوم دَ شونډُو واخلم په تقرير کښي
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه   څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمير کښي
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم   لېوني ترلي ښه دَئ په خنځير کښي
که هوا دَه که سودا دَه پکښي ستا ده   بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښي
زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم   چه عجب دارو دي ينښې وه په تير کښي

---

[١] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی يعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سرَه مخلوط شو ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَيَن شوم هر چه لوئي چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سرَه ئې څه مهر پيوند دَئ دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي و عاشق ته شېوه[1] کاندي
تازه اوربل اودلَي توري زلفي اَوېزاندي
انگڼ ئې ښايسته کړ چه را وَوَته دباندي
ځما په مرگ دِ زړه دَي چه بې درودو سرَه خاندي
څه ظلم څه ستم کړې چه پلو نيسې دَ وړاندي
څه عجب غزل ئې ووې
اَفرين په خوشحال باندي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځي دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ څونو مښك دَ چين دئ لخلخي ځني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځاي دَ خوښي ندئ وَ ناورين دئ چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي عاقبت به ځني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه چه بيمار ور لَره رايشی بيمار ځي
که مي پېژني هغه ليونَي زه يم چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

---

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقيب خلل به نه ووزي له ميانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو كار ځي
چه محروم ئې دَئ له ميو يَو خوشحال دَئ
گڼه واړه حريفان ځني سر شار ځي

هره مينه چه په خال په زخه كېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه كېږي
زړه[۱] دلگير مشه دَ خلقو په جفا كښ   په عاشق دَ رقيبانو رخه كېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وكا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه كېږي
غه مرغه به له همايه څه پرواز كا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه كېږي
كه هوس كوِي خوشحال هوس ئې نهيل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه كېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنياد شي   نا مرادي د مانې[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وكړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بيا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئِ شراب راكړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن كا   نن ځما له خپله بخته نه فرياد شي
يَو له بله زده كَوِي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاگرد شي بيا استاد شي
يار به مخ راته ښكاره كا لكه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقيب خو را نامراد شي
يا ډېر زر بويه يا بخت بويه يا توره   چه په سپينه ږېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لگي خبري   كه وَيل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پرېږدِي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندِي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرگه نوم دَ نېكو ياد شي
عقله ته له عشقه ليري ليري گرزه   مخالف چه سَرَه وريَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرگ ژړا هيڅ مكړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندِي ئې زړه دَئ لكه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لكه فولاد شي

هر سړی كه رشتيا گوي وِئ   نه دَی مړ كه سرئې گوي وِئ
دَ لويی لافي به نكا   چه په اصل هنر جوي وئ
كه ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځِای چه رنگ و بوي وئ
چه خپل يار له ما ښلتون كا   د ما سترگي پسې جوي وئ
په ښلتون دَ مَيَنانُو   زړه تر دوو سترگو را توي وئ

---

[۱] ته دلگير مشه.

[۲] مايوس، نا اميد، محروم (درياب).

[۳] نامرادی د نړۍ، يا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقيب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد يعنی نص چه په اسلامی احكامو كښبی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ   که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1]ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وئ محبت کا   چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي درېغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یووړ   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتې[2]   که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترګو   ګڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلۍ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ ننداړو وئ[3]   چه ئې ویني دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه   هغه ځاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم   مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته   همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه   یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښښینه   غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه!   ستا په بڼغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ   چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ   یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره   یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا   هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې   حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره   هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا   هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ   دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ   په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سَرَه ګرزي په علم کښ   خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه   که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي   زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه   یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار ګَوم له دِله نه له یاره   چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه   چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه   چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي   که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته   هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ توِل دلبرو تر میان ورک شوم   نوم دَ کوم یوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم   پدا لاري کښ څه لږ ندئ لړومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه   د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار چه له ما ليري په هواد[۱] دئ — همېشه راته حاضر دَ زړه په ياد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده — چه مي زړه دَ ده له خياله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له ياره زار کوَم وَ چا ته — دَ خپل يار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چارې وکړې آشنايى — په ناحق مي له بېلتونه نه فرياد دئ
چه مي هيڅ اثر دَ آه ورباندې نشي — دا ناترس خاطر ئې کاڼى که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافې ښکار شي — راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ — کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هيڅ توکي د ما له زړه نه ځي — دَ خپل يار دَ ميني څه محکم بنياد دئ
يو زمان ورځني خلاص نه يم په عمر — په ما خوار باندې دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځي دَ يار له لوريه — نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښيو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَين کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شي — قراري ئې په ديدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا — هغه څه په خواري خوار شي
هسې سيند لَرم په سترگو — چه جمنا ورته رودبار شي
يَو څه راز لَرم په زړه کښ — هيڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه — چه غليم را سرَه يار شي
زه هم عار لَرم له خلقه — که دَ خلقو له ما عار شيي
واويلا علاج ئې څه کړم — پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پيران شيخان دِئ — نشته يَو چه مدد گار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شي

هوسى سترگي لب شکري — په غاښو يې مرغلري
تا به ستايم په څو رنگه — ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دې گورم — حيرانېږَم سمذبري
خوي دې نن را سرَه نور دَئ — دَم واهَه نشِى له ويري
ذکر ستا د تنگی خولې دَئ — رنگينه پري پېکري
زړه چه ستا سرَه ياري کړي — سلامت به اوسِي چري
شور دې گډ کړ په وکړې — صبر ورُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شي — طربناکې ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا يم — عين ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو — کچ کلاهي قد عرعري
ليرِي مه دورمه له ما نه — مخ په ما کړه مخ قمري

---

[۱] هيواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تبنَي
د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو يبنَي
له سترگو ورځيو زلفو له بنو به دئ ځان څه ورم
دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لنبکر زه گُبنيَ[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم
دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پريبنيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي
بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې گورې گُبني گُبنيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي
غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه ويره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ گلو باغ شِي
چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني
دَ منبکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړگي شو مخ څرگند کړه
دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شِي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځن يم
که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شِي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه
لا شك چه پدا باغ کښ دَ گل بوي د گل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو انديښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترگو چه نن شپه را باندي تېر دئ
يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ
چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم
گنه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا
چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ
دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نڅقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه
چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډُو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه گنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سرَه ياري
يا دَ گند د پهوړیَ[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب گڼی هغه زده
زه بې ياره عمر کل گڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا
تر هغه سړی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت گوره
دَ گزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ　　چه تمامه شپه بيدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اېِ باده　　چه ځما دَ يار تر منځ کړِې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې　　ستا له بويه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ يار دَ وصل نېژدې کېږي　　دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځيو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

يَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي　　په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ　　سړی توب ور ځخه مه غواړه شيطان شي
دا سړی چه فرښته دئ هم شيطان دَئ　　که سړی و خپل عمل ته نگران شي
يو په بد عمل کښ ځِي تحت الثراي ته　　بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ　　دا سړی دئ چه په عقل کښی ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي　　دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربيت که دَ باغوان له لاسه مومي　　په هر ځای باندِي گلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني يَو ځو ورځي　　دَ هغه هنر په ده کښی نمايان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي　　اوليا له اوليا نه را عيان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه　　دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی يَو ځو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

يا په تخت باندِي بادشاه وَئ　　يا درويش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه پېر دِئ　　يَو ځو ما غُندي گمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه يَم　　که ياران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وِئ　　هغه نه وَئ مېړه داه[1] وَئ
په شماره مي زويه ورک دِئ　　که يو ځو بکښي واه واه وَئ
غاړِي غرُونه ځني ډک دي　　سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هيڅ وِئ　　يا درست سپين وَئ يا سياه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو　　دَ ښادئِ صبح گاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
گه ئې ځوک په حال آگاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

---

[1] محشی ورته وينځه کښلی دی، يعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library